MIOMIRISNI CVJETIĆI

IZ ŽIVOTA SIROMAŠKA ISUKRSTOVA SV. FRANJE ASIŠKOGA.

PREVEO

FRA. NARCIS.

U ZAGREBU 1913.
TISKARA I LITOGRAFIJA C. ALBRECHTA.

Cijena 70 helera.

19800

MIOMIRISNI CVJETIĆI

IZ ŽIVOTA SIROMAŠKA ISUKRSTOVA SV. FRANJE ASIŠKOGA.

PREVEO
FRA. NARCIS.

U ZAGREBU 1913.
TISKARA I LITOGRAFIJA C. ALBRECHTA.

REDODRŽAVNIČTVO BOSANSKIH FRANJEVACA.

Br. 148.

SARAJEVO, DNE 28. OŽUJKA 1913.

IMPRIMATUR

fra LOVRO MIHAČEVIĆ,
provincijal.

NIHIL OBSTAT.

Dr. fra FRANJO M. BLAŽEVIĆ,
censor.

NIHIL OBSTAT

Dr. JOSIP LONČARIĆ, v. r.
cenzor.

Br. 5882.

IMPRIMATUR

U ZAGREBU, DNE 5. STUDENOG 1913.

Generalni vikar
Dr. G. BARON, v. r.

Uvod.

I knjige imadu svoju sudbinu kao i ljudi. Nekima je život kratkotrajan: zaboravi se na njih i u onom vijeku, u kojem su nastale, a druge živu od vijeka do vijeka. Njima se naslagjuju svi naraštaji.

Jedna izmegju takih knjiga jesu Fioretti-cvjetići sv. Franje.

Oni su nastali u 14. vijeku. Ko im je spisatelj, nezna se točno. Vjerojatno ja mnijenje, koje drži Sabatier, da se on zove brat Hugolin. Mi se ovdje ne ćemo upušćati u ispitivanje toga mnijenja. Nije nužno. Držimo naime, da nije mnogo stalo do toga, ko je napisao, nego što je napisano . . .

Fioretti se odlikuju posebnim svojstvima. Njih resi ljepota, zanimivost i istinitost. To troje mučno je naći u jednoj knjizi.

Što se tiče ljepote dosta je samo čuti, što veli o njoj francuski akademičar dr. A. Germain:

„U 14. stoljeću proizvede umjetnost franjevačka, koja je tada bila u potpunom cvatu . . . jedno od glavnih djela . . . To su Fioretti, ta kitica cvijeća miomirisnoga . . . i lijepog. Spisatelj njihov jest pravi fra Giovanni[1] pjesničke proze.[2]

---

[1] Fra Giovanni (fra Ivan) bio je glasovit slikar.

[2] Alf. Germain, L' influence de St. François d' Assise sur Civilisation et les Artes, str. 46, Bloud et Cie, Paris.

Arnold Goffin veli: „Onaj samostanac, koji je skupio ovu izabranu kitu cvijeća, imao je besvjesnu sposobnost (jednog) pjesnika.[1] Jer djelo ima nedostiživi čar" „finu naivnost" svježinu itd.[2]

Ljepoti pridružuje se zanimivost. Djelce je pisano u obliku samih malih pripovijesti. Sadržaj je njihov različit. Najviše govore o sv. Franji, tome modernom svecu, koji se može smatrati osnovateljem sadašnjeg društvenog poretka.

Dalje naći ćeš zanimivih crtica o sv. Klari, sv. Anti, Bernardu Kvintavalskom itd. Suhoparnosti nema nikakove, pa ako si ih jedan put pročitao, opet te nešto goni, da ih uzmeš i čitaš.

U tim pripovijestima nalazi se i potpuna istina, što se tiče ukupnosti; tek u pojedinostima ima netočnosti. Prema tomu, kako veli spomenuti Goffin, u Fiorettima su iznesene slike onih muževa posve vjerno. Pripominjem ovdje, da izraze: svet, blažen itd. uzimamo ovdje, kako ih je uzimao pisac.

Fioreti su radi spomenutih svojstava postali svijetu najdražom knjigom.

Oni su prevedcni u sve savremene jezike i to u neke više puta. Preveli su ih i na japanski jezik: to je djelo dr. Anezaki Mazaharu, velikog štovatelja sv. Franje.

I ti, narode hrvatski, dobivaš sada prijevod te krasne knjige. Ti si najviše vezan s franjevcima. Tvoja

[1] Arnold Goffin, I Fioretti str. 12., Blond et Cie. Paris.
[2] Tude na raznim mjestima.

sudbina, bila je i njihova sudbina. Ti ćeš najbolje razumjeti ove cvjetiće.

Bilo sve na čast Božju, spas duša i slavu reda!

Na Sviječnicu 1913.

fra Narcis.

I.

Pripovijesti iz života Sveca (sv. Franje) i njegovih drugova.

U ime Gospodina našega Isusa Krista, Razpetog i njegove djevičanske majke Marije! U ovoj knjizi pripovijeda se o najuzvišenijim djelima, čudesima i primjerima sv. Franje, slavnog nasljednika siromaštva Kristova, a tako isto i nekih njegovih svetih drugova. Sve na slavu Isusa Krista! Amen.

1.

Kako se u životu sv. Franje i njegovih drugova nalaze mnoge sličnosti sa životom Kristovim i njegovih apoštola.

Prije svega moramo držati, da je slavni sv. Franjo u svim svojim djelima i crtama života bio sličan Kristu, Blagoslovljenom. Jer kao što je Krist u početku svog naučavanja izabrao dvanajest apoštola, koji su imali prezreti svijet i nasljedovati ga u siromaštvu i drugim krepostima, tako je i sv. Franjo u početku osnutka svoga reda izabrao dvanajest pratilaca ili drugova, koji su ljubili najveće siromaštvo. I kao što je bio jedan od dvanajest apo-

štola Kristovih odbačen, te se konačno objesio, — tako je i jedan od dvanajest pratilaca sv. Franje, po imenu brat Ivan Kapelski, otpao od svoga zvanja, a kasnije se i objesio. Za izabranike to je potresni slučaj, koji ih nuka, da se vježbaju u poniznosti i Božijem strahu. Oni po tom vide, — da nitko ne zna sigurno, hoće li do konca ustrajati u Božijoj milosti.

Nadalje kao što su apoštoli bili divljenja dostojni zbog svoje svetosti i poniznosti — a uz to puni Duha Svetoga, — tako su pratioci sv. Franje bili ljudi od velike svetosti, kakvih svijet — u tako zamjernom stupnju — nije vidio od apoštolskih vremena. Jedan od njih slično, kao što se je dogodilo sv. Pavlu, bi uzdignut u treće nebo, a to je brat Egidij. Drugome od njih, po imenu bratu Filipu Lungu, dotakoše se angjeli usana sa plamenom žeravom, kao što se to dogodilo i proroku Izaiji. A brat Silvestar — takodjer jedan od njih — razgovaraše se s Bogom kao prijatelj sa prijateljem, kao što se i Mojsije razgovarao. Jedan se je pako — a to je bio ponizni brat Bernardo poput orlu sličnog Ivana Evangjelista digao na krilima svoga oštroga razuma do svijetla Božije mudrosti i veoma je temeljito tumačio sv. Pismo. Jednoga je Bog posvetio i ubrojio megju nebeske zborove, dok je još bio na zemlji, a to je brat Rufin, plemić Asiški. Tako su se svi odlikovali posebnim znakovima svetosti, kao što ćemo to iz slijedećega vidjeti.

2.

O bratu Bernardu Kvintavalskom, prvom pratiocu sv. Franje.

Prvim pratiocem sv. Franje postao je brat Bernard Asiški. On se obratio na slijedeći način:

Sv. Franjo nosio je svoje svjetovno odijelo još neko vrijeme, izakako je prezreo svijet i njegove ispraznosti i počeo se umrtvivati pokorničkim djelima. To se mnogim činilo upadno i ismijavali su ga kao lugjaka, a rogjaci i nerogjaci nabacivali su se za njim gadnim blatom i kamenjem. Franjo je uza sve te pogrde i ismijavanja prolazio mirno, kao da ništa i ne čuje.

Bernard Asiški, jedan od najodličnijih, najbogatijih i najpametnijih gragjana Asiških, poče tada razborito promatrati izvanredno preziranje svijeta u sv. Franje, zatim njegovu izvrsnu strpljivost pri uvredama. On vigje pri tom, da sv. Franju već pune dvije godine ismijavaju i preziru, a on se uvijek pokazuje stalnim. Bernard stade o tom razmišljati, te će reći samomu sebi: „Nemoguće je, da taj čovjek živi bez milosti Božje!“ Stoga jedne večeri pozva Franju na večeru i konak. Sv. Franjo primi poziv, večera i noći kod njega. Tada naumi Bernard, da još bolje prouči njegovu svetost. Stoga mu u svojoj sobi napravi ležaj. U toj sobi gorilo je svijetlo preko cijele noći.

Sv. Franjo hotijaše sakriti svoju svetost, te odmah, iza kako je došao u sobu, leže u krevet i pričini se, kao da spava.

I Bernard je takogjer iza nekog vremena otišao spavati, te poče onda jako hrkati, kao da je zapao u najdublji san.

S toga pomisli sv. Franjo, da on zbilja spava, te ustade odmas pred prvi san, spremi se za molitvu, diže oči i ruke k nebu i s velikom pobožnošću i svesrdnošću govoraše: „Moj Bože, moj Bože!“ To govoreći plakaše jako. U tom stanju osta do jutarnje molitve[1] neprestance opetujuć: „Moj Bože! Moj Bože!“ Ništa drugo nije govorio Franjo. A pošto je s udivljenjem promatrao uzvišenost božanskoga veličanstva, reče: „Ono se dostojalo saći na zemlju, da oprosti ljudima, koji su hrlili svojoj propasti. Ono je odlučilo, da preko mene siromašnoga Franje pribavi sredstva za spasenje duša.“ — Tada je — prosvijetlen Duhom svetim ili proročkim duhom — predvidio, što će Bog učiniti po njem i njegovu redu. Gledom na to razmišljao je o svojoj nedostatnosti i maloj kreposti. Stoga je dizao glas svoj i molio Boga, da on svojom svetošću i svemožnošću, bez koje slabi čovjek ništa ne može, nadopuni, podupre i dovrši ono, što on ne mogne.

Bernard je pri sjaju svjetiljke promatrao veoma svete kretnje sv. Franje, i slušao je njegove pobožne izljeve (riječi). Tim je bio u srce dirnut. Duh Sveti pak ulio mu je odluku, da promijeni svoj život.

[1] Jutarnja molitva, matutim jest ona, koju bi redovnici molili pred zoru.

Radi toga slijedećeg jutra zovne on Sveca k sebi, te mu reče: „Brate Franjo, ja sam u srcu potpuno odlučio, da ostavim svijet i tebe našljedujem u svemu, što mi zapovjediš!“

Kad je to čuo Franjo, obradova se u srcu, te reče:

„Bernarde! To, o čemu govorite, tako je veliko i sveto djelo, da o tom moramo pitati savjet kod Isusa Krista. Njega moramo moliti, da nam milostivo očituje svoju volju u toj stvari i da nas poduči, kako da ju izvedemo. Stoga ajdemo zajedno u biskupsku crkvu, gdje stoji jedan pobožni svećenik. Zamolit ćemo ga, da nam rekne jednu sv. misu za tu stvar, a sami ćemo moliti, dok se svrši u koru tercija (treća molitva, — koja se moli oko $8^1/_2$ sati). A u molitvi ćemo prositi, da nam Bog s pomoću trostrukog otvoranja misala[1] očituje put, kojim bi morali po njegovoj volji da idemo“.

Oni odmah ustadoše, odoše u biskupsku crkvu, slušahu sv. misu i moljahu do tercije. Iza toga svećenik na molbu sv. Franje uze misal i u ime Isusovo otvori ga triput. Kad ga je prvi put otvorio, nagjoše riječi, što ih je Krist rekao onome mladiću, koji ga je pitao zá put savršenosti, naime: Ako hoćeš biti savršen, ajde, prodaj sve, što imaš, razdijeli siroma-

[1] To je bio opći pučki običaj. Otvorili bi triput misal na poštenje presv. Trojice i koja bi im riječ došla prva pred oči, držali su, da je od Duha Svetog.

cima i slijedi mene. Kad su drugi put otvorili, nagjoše riječi, koje je Isus dao apoštolima kao opomenu, kad ih je poslao, da propovjedaju evangjelje: Ne uzimajte za puta ni štapa, ni torbe, ni cipela, ni novca. — A tim ih je riječima htio podučiti, da se sasvim uzdaju u Boga i da sve njihove namjere moraju samo na to smjerati, da navješćuju evangjelje. — Kad su sv. evangjelje otvorili treći put, nabasaše na Kristove riječi: Ko hoće da ide za mnom, neka zaniječe sebe, uzme križ svoj i slijedi mene!

Tada reče sv. Franjo Bernardu: „Evo savjeta, što nam ga daje Krist. Ajde i točno učini, što si čuo. Budi hvaljen naš Gospodin Isukrst, koji sé je udostojao pokazati nam angjeoski život."

Iza toga uistinu ode Bernard i sve proda, što je imao. A on je bio vrlo bogat. S velikim veseljem razdijeli svoje imanje udovama, sirotama, zarobljenicima, hodočasnicima, hodočasnicama, samostanima i bolnicama. Pri svemu tomu pomagao mu je Franjo vjerno i oprezno.[1]

Kad je sada vidio jedan čovjek po imenu Silvestar, kako sv. Franjo mnogi novac sam dijeli siromasima, i preko drugih, zaslijepljen lakomošću reče njemu:

„Ti mi još nijesi potpuno platio kamenje,[2] koje

[1] To je bilo 16. travnja 1209. Tada se je i osnovao franjevački red.

[2] Sv. Franjo popravio je crkvu sv. Damijana i još dvije zato je trebao kamenje.

si kupio za popravak crkve. Sad imaš para, pa mi plati".

Franjo se začudi tolikoj lakomosti, ali kao savjesni nasljedovaoc evangjelja, ne htjede se š njime riječkati, nego objema rukama zagrabi novca iz krila Bernardova i istrese ih u krilo Silvestru primjetivši, ako još više želi, da će mu još dati.

Silvestar zadovoljan, što je dobio novac, ode odatle í vrati se kući.

No u večer stade promišljati o svom činu. I predbacivaše si svoju lakomost i promatraše revnost Bernarda i sv. Franje.

Slijedećih triju noći prikaza mu se, da vidi sv. Franju, a iz njegovih usta strši križ, koji svojim vrškom dira nebo, á krajevi mu se pružaju od istoka do zapada.

Ušljed tog prikazanja proda taj čovjek iz ljubavi prema Bogu sve, što je imao i posta manji brat. U tom redu živio je tako sveto, da je s Bogom govorio kao prijatelj sa prijateljem. To je sv. Franjo češće promatrao.

Bernard je isto tako primao take milosti od Boga, da je češće prigodom razmatranja pao u zanos. O njemu je govorio sv. Franjo, da je svakog poštovanja vrijedan i da je stavio temelj tome redu. Jer on je bio prvi, koji je svijet ostavio, ništa sebi nije zadržao, nego je sve dao Kristovim siromasima. A izakako je on jedanput započeo evangjeoski život — posvema se je bacio riješen svega zemaljskoga — u

naručaj Krista Razapetoga, koji bio hvaljen od v'jeka do v'jeka.

3.

Kako je sv. Franjo zapovjedio bratu Bernardu, da mu tri puta stane na usta i grlo, što je jedanput o njem nešta zla pomislio.

Franjo, taj pobožni sluga Razapetoga, bijaše gotovo oslijepio ušljed tvrde pokore i neprestanog plakanja. Tek je malo vidio.

Jedanput ostavi on svoje boravište i pogje bratu Bernardu, da š njim razgovara o nebeskim stvarima. Kad je došao na mjesto, nagje brata Bernarda, gdje u šumi moli, posve zanešen i združen s Bogom.

Došavši sv. Franjo u šumu, zovnu ga riječima: „Dogji i razgovaraj s ovim slijepcem!"

Brat se Bernard ne odazva. Ta u tom času bijaše njegov duh zanešen u Boga, pošto je bio u dubokom promatranju. A jer je osobito krasno govorio o Bogu — kao što je to opazio sv. Franjo, stoga je htio da š njim razgovara.

Iza nekog vremena zovnu ga on po drugi i po treći put, ali ga Bernard ne ču ni jedanput, pa nit mu se odazva, nit mu dogje.

Franjo se malo ražalosti radi toga i ode čudom se čudeći i tužeći se, što mu brat Bernard usprkos trostrukom zvanju ne dogje.

U tim mislima udalji se Franjo. Kad je malo dalje popošao, reče svomu pratiocu: „Čekaj me tude!"

On pako ode na jedno postrano, osamljeno mjesto, zadubi se u molitvu i moljaše, da mu Bog očituje uzrok, zašto mu ne odgovori brat Bernardo. Dok je on tako molio, dopr do njeg glas Božji, te mu reče:

„O siromašni čovječe, radi čega si se ožalostio? Zar da mora čovjek ostaviti Boga radi jednog stvorenja? Kad si ti zvao Bernarda, on je bio sa mnom u molitvi združen. Stoga ti nije mogao doći, ni odgovoriti. A ne čudi se tome. što ti nije mogao odgovoriti: on jé tada bio tako zanešen, da nije čuo nijedne tvoje riječi. Čuvši Franjo taj odgovor Božiji, odmah se žurno vrati bratu Bernardu, da mu se optuži, kako je o njemu zlo pomislio.

Brat pako Bernardo smjesta pogje u susret Franji, čim ga vigje i baci mu se pred noge.

Franjo mu reče, neka ustane. Tada mu ispripovjedi, posve ponizno, šta je pomislio, i kako se je uzbunio radi njega, a takodjer, kako mu je Bog to razjasnio. Tada zaključi: „Zapovijedam ti silom Duha Svetoga, da učiniš, što ću ti zapovjediti."

Pošto se pako brat Bernard bojao, da bi mogao Franjo po svom običaju zapovjediti što izvanrednog, htjede na lijepi način, da izbjegne zapovijedi, te odvrati: „Ja sam pripravan, da ispunim Vašu zapovijed, ako mi i Vi obećate, da ćete mi učiniti, što vam zapovjedim." Franjo pristade, a brat Bernardo nastavi: „Kažite, oče, šta hoćete, da učinim?"

Franjo odvrati: „U ime svete poslušnosti zapovijedam ti, da kazniš sada moju zlu misao i smjelost

srca moga. Kad ja legnem legjima na zemlju, stavi jednu nogu svoju meni na grlo, a drugu na usta i tako prekorači preko mene triputa. Tom prilikom ismijavaj me i ukori. Osobito pak reci mi: „Lezi tu, prosti sine Petra Bernadona! Odakle ti tako gadna oholost, kad si prosto neznatno stvorenje?“

Kad je to čuo brat Bernardo, izvrši taj nalog Franjin iz čiste poslušnosti veoma nježno. A bilo mu je to plaho teško..

Na to reče Franjo: „Sada zapovjedi mi, što si ti želio. Ja sam te obećao poslušati.“

Brat Bernardo odvrati: „U ime svete poslušnosti, zapovijedam ti, da me uvijek koriš i prekoravaš radi mojih pogrješaka i to veoma strogo, kadgod budemo zajedno.“

Tomu se sv. Franjo veoma začudi, jer je Bernardo bio tako svet, da ga je veoma štovao i da ništa na njem nije mogao naći, što bi bilo ukora vrijedno.

Od tada čuvao se sv. Franjo, da ne bude mnogo s Bernardom, te ne moradne radi obećane poslušnosti korit onoga, o kome je znao, da je svet. Stoga ako je imao volju, da ga vidi ili da ga čuje gdje govori o Bogu, morao je sam sebe podbadati, da k njemu ide, a ako bi došao, da od njega čim prije otide. Sve je pak duboko sagragjivalo, kad bi vidjeli, s kakvom ljubavlju, poštovanjem i poniznošću opći sv. otac Franjo sa svojim prvorogjenim duhovnim sinom, bratom Bernardom.

4.

Kako je angjeo božiji stavio jedno pitanje bratu Iliji, gvardijanu u jednom samostanu doline Spoletske. Pošto je brat Ilija odgovorio oholo, ode angjeo k svetom Jakovu u Kompostelu, gdje nagje brata Bernarda, kome ispripovjedi tu pripovijest.

U početku osnutka reda, budući da je bilo malo braće, a samostani nisu još opstojali, hodočastio je Franjo iz pobožnosti k svetom Jakovu u Španjolsku. On uze sa sobom nekoliko braće, a megju njima i brata Bernarda.

Kad su tako zajedno išli, namjeri se Franjo na jednoga siromašnoga bolesnika. Njemu se on sažali, te reče bratu Bernardu: „Sine moj, želim, da ovdje ostaneš i da poslužuješ bolesnika“. Brat Bernard kleče, nakloni se i tako primi nalog sv. Franje. On osta na dotičnom mjestu, a Franjo i njegovi pratioci odoše sv. Jakovu.

Kad su tamo stigli i u crkvi, gdje se nalazi tijelo sv. Jakova, cijelu noć molili, objavi Bog sv. Franji, da na mnogim mjestima osnuje samostane, da se tako red raširi i poveća. Tada odluči Franjo, da će u tim mjestima podići samostane.

Franjo se vrati istim putem i nagje koli brata Bernarda, toli bolesnika, kod koga je brata ostavio. A bolesnik bijaše potpuno ozdravio. Stoga dozvoli Franjo bratu Bernardu, da slijedeće godine hodočasti sv. Jakovu.

Sada se povrati Franjo u dolinu Spoletsku. Tu se ustaviše na jednom mjestu on, brat Maseo, brat Ilija i drugi. Svi nastojahu, da ne budu dosadni sv. Franji i da ga ne odvraćaju od molitve. A to su činili iz velikog poštovanja prema Franji, jer su znali, da mu Bog objavljuje u molitvi velike stvari.

Jednoga dana dogje jedan mladić u putničkom odijelu i pokuca na vrata mjesnog samostana. U to vrijeme Franjo se je u šumi molio.

On kucaše tako žurno, tako žestoko i dugo, da su se braća veoma čudila tom neobičnom kucanju.

Brat Maseo izagje i otvori vrata i reče onom čovjeku: Odakle si ti moj sinko? Čini se, da nisi nikad ovdje bio? Jer ti si tako neobično kucao!" Mladić odvrati: Pa kako se mora kucati?" Brat mu Maseo odgovori: „Pokucaj izasebice triput i to brzo, ali polako, tada pričekaj, dok brat izmoli Očenaš i dogje. A ako ne dogje kroz to vrijeme, a ti pokucaj još jedanput".

Mladić odgovori: „Ali meni se veoma hiti, stoga sam kucao tako jako. Jer ja ti imam još daleki put proputovati. Amo sam pako došao, da govorim s bratom Franjom. On je pako sada u šumi zadubljen u razmatranje, pa ga neću buniti. Stoga mi pošalji brata Iliju, nešto ću ga pitati, jer znam, da je on veoma razborit."

Brat Maseo ode i reče bratu Iliji, neka otigje jednomu mladiću. On se pako razljuti i nehtje otići. Sada ne znadijaše brat Maseo, što će početi, kako li

će odgovoriti mladiću. Jer ako rekne: Ilija je ljut i ne će da dogje, bojao se je, da ne sablazni mladića.

Dok je megjutim brat Maseo oklijevao da se vrati, pokuca onaj mladić još jedanput i to upravo kao i prije. Brat se Maseo odmah iza tog povrati vratima i reče mladiću: „Ti nisi poslušao moju uputu gledom na kucanje!" — Mladić odgovori: „Brat Ilija ne će da dogje. Stoga otigji i kaži Franji, da sam ja došao, da govorim š njime. Pošto ga pako ne ću da odvraćam od molitve, to kaži, da mi pošalje brata Iliju."

Tada otigje brat Maseo sv. Franji — koji se je molio u šumi uzdignutim licem prema nebu i isporuči mu poruku onoga mladića i odgovor Ilijin.

A taj mladić bijaše angjeo Božji u ljudskoj prilici.

Franjo i ne maknuvši se smjesta i ne oborivši lica svoga reče bratu Maseu: „Ajde i kaži bratu Iliji, da u ime sv. poslušnosti bezodvlačno otigje mladiću."

Kad je brat Ilija čuo riječ Franjinu „u ime sv. poslušnosti", ode veoma ljut, s velikom žestinom i bukom otvori vrata, te reče mladiću: „Šta hoćeš?" — Mladić mu odgovori: „Pazi, brate, da se ne ljutiš, jer ljutnja smeta duhu i ne da mu, da upozna istinu." Brat mu Ilija odvrati: „Kaži, šta hoćeš od mene?" Mladić će na to: „Pitam te, je li šljedbenicima sv. evangjelja dozvoljeno da jedu, što se god metne pred njih, kao što je to Krist rekao svojim učenicima, i još te pitam, je li dozvoljeno ikojem čovjeku, da što naregjuje, što se protivi evangjeoskoj slobodi?"

Ilija odgovori oholo: „To ja znam dobro, ali ne ću ti kazati, ajde ti svojim putem!“

Mladić odvrati: „Ja bih znao bolje odgovoriti na to pitanje, nego ti!“

Na to se brat Ilija razljuti, zatvori ljutito vrata i ode.

Kasnije poče on da razmišlja o pitanju i uhvati ga sumnja. On ga ne mogaše riješiti. Ilija je naime bio vikar u redu i izdao je jedan nalog i zapovijed, koja je prelazila granice evangjelja i regulu sv. Franje, — a to je, da nijedan brat ne jede mesa. Sad je prema tomu gornje pitanje uprav na njega smjeralo i njemu bilo upravljeno.

No s time ne mogaše izaći na čistac. On pomišljaše na smjernost mladićevu i na ono, kako reče, da može bolje odgovoriti na to pitanje, nego Ilija. Stoga se vrati natrag vratima, otvori ih u namjeri, da ispita mladića gledom na postavljeno pitanje. Ali on bijaše već otišao. Radi oholosti brat Ilija nije zaslužio da govori s angjelom.

Na to se povrati Franjo iz šume. A njemu sve to bijaše Bog objavio. On jakim glasom i žestoko izruži brata Iliju: „Vi zlo činite, oholi brate Ilija, što tjerate od nas angjele, koji dolaze da nas pouče. Kažem Vam — bojim se, da radi Vaše oholosti ne svršite izvan reda.“ A tako se je kasnije i dogodilo, kako je Franjo rekao: Brat Ilija umr izvan reda.

Istoga dana, uprav u isti čas, kada je angjeo otišao od brata Ilije, ukaza se on u istoj prilici bratu

Bernardu, koji se je vraćao kući od sv. Jakova. On bijaše na obali velike rijeke.

Angjeo ga pozdravi njegovim materinskim jezikom: „Bog ti dao mir, dobri brate!“ Brat se Bernard veoma začudi promatrajući ljepotu mladićevu i blagoglasje materinskog jezika.

Stoga mu miroljubivo odzdravi i veselo ga upita: „Odkuda ti dolaziš, dobri mladiću?“ Angjeo mu na to odgovori: „Ja dolazim iz onoga samostana, gdje boravi sv. Franjo. Htjedoh š njim govoriti, ali nisam mogao, pošto je on bio zadubljen u promatranje nebeskih stvari; a ja ga nisam htio buniti. U tom su samostanu stanovala i slijedećá braća: Maseo, Egidij Ilija. Brat me Maseo poduči, kako se po običaju manje braće kuca na vratima. A brat mi Ilija ne htje odgovoriti na postavljeno pitanje. Iza tog se pokaja, i htjede dá me vidi i čuje, ali mene više nije bilo.“

Iza tih riječi upita angjeo brata Bernarda: „Zašto ne igješ na onu stranu?“ — Brat Bernard odgovori: „Bojim se, da je duboka rijeka, koju vidim pred sobom.“ Angjeo mu reče: „Ne krzmaj, ajdmo zajedno!“ I uze ga za ruku i u jedan čas prebaci ga na drugu obalu rijeke.

Tada upozna brat Bernard angjela Božijeg, te s velikim poštovanjem i veseljem klikne: „O blagoslovljeni angjele Božji, kaži mi, kako ti je ime?“ Angjeo će: „Zašto pitaš za ime? Ono je čudnovato.“ Iza tih riječi nesta angjela, ostavivši brata Bernarda puna utjehe, što je taj veliki put veoma veselo pre-

valio. On si zabilježi dan i sat, kad mu se je angjeo ukazao.

Stigavši on u boravište sv. Franje i spomenutih drugova, ispripovjedi im cijeli dogagjaj po redu.

Tada oni nefalično upoznaše, da se je isti angjeo uprav na taj dan i u taj sat ukazao njima i bratu Bernardu.

5.

Kako je sv. Franjo poslao brata Bernarda Asiškoga u Bolonju, te kako je potonji osnovao tude prvi samostan.

Pošto je Bog zovnuo i izabrao Franju i njegove pratioce, da mišlju i djelom nose križ Kristov, a riječima ga propovjedaju, to su oni i bili i činili se pravi križari koli obzirom na odijelo i strogi život, toli obzirom na rad i djelovanje. Stoga su iz ljubavi prema Kristu više željeli prezir i ukore, nego časti i štovanje svjetsko, te hvalu ljudsku. Dapače bili su veseli, kad bi ih ko uvrijedio, a žalosni, kad bi ih ko počastio.

Tako su išli svijetom kao hodočasnici i tugjinci ne noseći sa sobom ništa osim Krista Razapetog. Prema tome bili su jedan ogranak pravog čokota — Isusa Krista — i donosili su velike dragocjene plodove, a to su duše, koje su pridobivali za Boga.

U početku osnutka reda dogodi se, da je sv. Franjo poslao brata Bernarda u Bolonju, da tamo prema tomu, koliko mu Bog dadne milosti i donese

plodove Bogu, obraćajući duše i primajući ih u redovnički staleš.

Brat Bernard prekrsti se i u ime sv. poslušnosti ode u Bolonju.

Tu ga odmah ugledaše djeca u njegovim iznosanim i siromašnim haljinama, te ga stadoše ismijavati i pogrgjivati, kao što to imagjahu običaj činiti s kakvom budalom.

Brat Bernard podnašaše to iz ljubavi prema Isusu, strpljivo i radosno. Dapače, da gore š njim postupaju, ode hotimično na gradski trg. Pošto je on tu sjeo, skupiše se oko njega djeca i odrasli.

Jedan ga sada potezaše za kapuč straga, drugi sprijeda. Jedan bacaše prah i kamenje za njim. Jedan ga guraše tamo, drugi amo. Bernard je ipak sačuvao isti mir i strpljivost i pokazivao se veselim. On se nije ogorčavao, on se nije ni malo promijenio.

Više dana povraćao se je na isto mjesto, samo da više pretrpi.

Megjutim znaj: strpljivost je djelo savršenosti i kušnja krjeposti.

Vidjevši to jedan mudri naučitelj prava (doktor)[1] promatraše ustrajnost i krjepost brata Bernarda, koji se kroz mnogo dana nije nimalo uznemirivao zbog uvreda i zbog dosagjivanja. Stoga reče sebi: „Nije moguće, da taj čovjek nije svetac!“

I dogje k njemu, te ga upita: „Ko si ti i zašto si amo došao?“

[1] Nikola Pepuli.

On mjesto da što odgovori, zavuče ruku u džep kraj prsa, izvadi iz njega pravilo sv. Franje, te mu ga dade, da čita.

Kad ga je doktor pročitao i opazio veliki stupanj savršenosti, veoma začugjen i zadivljen okrenu se svojim pratiocima, te im reče: „Uistinu, još nisam čuo, da može biti tako veliki stupanj savršenosti. Prema tomu su ovaj čovjek i njegovi pratioci najveći muževi na zemlji. Ko ih uvrijedi, griješi veoma teško. Ovaj brat ovdje zaslužuje najveće štovanje, jer je uistinu prijatelj Božji."

A bratu reče: „Ako hoćete izabrati koje mjesto, gdje bi mogli najzgodnije Bogu služiti, ja ću Vam ga rado pokloniti za spas svoje vlastite duše.

Brat Bernard odvrati: „Gospodine moj, ja držim, da Vam je Isukrst dao tu misao. Stoga rado primam ponudu na čast Kristovu."

Na to odvede doktor Brata Bernarda svojoj kući pokazujuć veliko veselje i ljubežljivost. Došavši tamo dade mu obećano mjesto i uredi i namjesti sve na svoje troškove t. j. sagradi samostan.

Od tog vremena bijaše on otac i zaštitnik Bernardov i njegovih pratioca.

Brata su pako Bernarda radi njegovog svetog života svi štovali i to tako, da se je svak smatrao sretnim, da ga se može dodirnuti ili vidjeti. No on, pravi učenik Krista i poniznog Franje poboja se, da mu štovanje, koje mu je svijet iskazivao, ne otme mira i duševnog spasenja. Zato jednog dana ode

otale, vrati se sv. Franji, te mu reče: „Oče, u gradu Bolonji napravljen je jedan samostan. Stoga pošalji tamo braću, da ga drže i u njemu živu. Ja dalje ne bih mogao tamo blagoslovno djelovati, nego naprotiv radi velike časti, koja mi se iskazuje, bojim se, da više ne izgubim, nego dobijem."

Sv. Franjo sasluša sve po redu, i zahvali se Bogu, što je takova šta učinio po Bernardu i počeo umnožavati broj siromašnih učenika križa. Tada posla Franjo svoje učenike u Bolonju i Lombardiju.

I oni se tude na raznim mjestima nastaniše.

6.

Kako je sv. Franjo blagosovio brata Bernarda i kako ga je prije svoje smrti ostavio za svog namjesnika.

Brat Bernard bio je tako svet, da ga je sv. Franjo veoma štovao i češće falio.

Jednoga dana moljaše se sv. Franjo uprav pobožno. Tada mu Bog očitova, da brat Bernard usljed Božijeg pripuščenja ima podnijeti žestoke navale zlih duhova. Stoga se sv. Franji veoma sažali brat Bernard, koga je kao sina ljubio. I mnogo se dana suze roneći moljaše Bogu za njega i preporučivaše ga Spasitelju, da mu dadne, te pobijedi zla duha.

Dok se je tako Franjo molio, jednoga dana odgovori mu Bog: „Ne boj se, Franjo, jer Bog je pripustio bratu Bernardu one napasti, koje ga bacaju

tamo, amo, da se vježba u krjeposti i da mu budu kao kruna za zasluge. Na koncu će on pobijediti sve neprijatelje, jer je on u neku ruku činovnik nebeskog kraljevstva."

Kad je to čuo sv. Franjo, obuze ga veliko nutarnje veselje i zafaljivaše Bogu.

Odtada je sv. Franjo još više ljubio i poštovao Bernarda.

Tu je svoju ljubav najljepše dokazao ne samo u životu, nego i na smrtnom času.

Kad se je naime prikučila Franji smrtna ura, držao se je kao nekoć umirući patriarka Jakov.

Odani sinovi njegovi žalosni, što gube tako ljubeznog oca, stajahu plaćući oko njega, On ih upita: „Gdje je moj prvorogjenac?" Dogji amo, moj sine, da te blagoslovi moja duša, prije, nego što umirem."

Tada krišom reče brat Bernard bratu Iliji, vikaru reda: „Ajde na desnu stranu svecu, da te blagoslovi."

Ilija dogje uprav na desnu stranu. Franjo, koji je usljed mnogog plakanja izgubio očinji vid, stavi svoju desnu ruku na glavu Iliji. Ali odmah reče u tom času: „To nije glava moga prvorogjenog, brata Bernarda." Tada ode njemu brat Bernard, ali na lijevu stranu. Sv. Franjo prikrsti ruke svoje jednu preko druge, te stavi desnu na glavu brata Bernarda, a lijevu na glavu brata Ilije i reče Bernardu:

„Blagoslovio te otac, Bog i naš Gospodin Isukrst i dao ti sve duhovne i nebeske darove! Jer ti si prvorogjenac, koji si prvi izabrao, da nasljeduješ Krista

u evangjeoskom siromaštvu i tako daješ u redu evangjeoski primjer. Jer ti si ne samo svoje imanje iz ljubavi prema Kristu posve razdijelio siromacima, nego si dapače dao Bogu i sama sebe kao žrtvu dobru. Stoga dakle neka te blagoslovi naš Gospodin Isukrst, a blagosivljem te i ja, njegov siromašni sluga i to vječnim blagoslovom: i kad hodio i kad stajao, kad bdio i kad spavao i kad živio i kad umro. Ko te bude blagosivljao, bit će blagoslovljen, ko te bude proklinjao, neće ostati bez kazne. Ti ćeš biti prvi megju braćom. Neka se oni pokoravaju tvojim nalozima. Ti ćeš imati dozvolu da primaš u ovaj red, kogagod htjedneš. Nijedan brat nek nije povrh tebe. A tebi dozvoljavam, da ideš i da boraviš, gdjegod ti se svigja."

Iza Franjine smrti braća su ljubila i poštovala brata Bernarda kao poštovanog oca. A kad je i bratu Bernardu došla smrtna ura, skupiše se oko njega, mnoga bráća iz raznih krajeva svijeta. Megju njima bijaše i bogoduhi brat Egidij, koji je primio u redu veoma visoki svećenički stupanj. Kad on ugleda brata Bernarda, reče mu veoma veselo: Sursum corda! Brate Bernarde; Sursum corda! (Gore srca!)

Tada Bernard šapnu jednom bratu, da Egidiju pripravi zgodno mjesto za razmatranje. On to i učini.

A kad je Bernard očutio konac, reče da ga usprave, te progovori skupljenoj braći:

„Predraga braćo, neću vam govoriti mnogo riječi. Ljubite svim srcem redovnički staleš, koga sam ja

imao, pa ćete imati, što sad ja imam. Ja ćutim sada u svom srcu takovo zadovoljstvo, da za tisuću svjetova ne bih želio služiti drugom gospodinu, nego našem Gospodinu Iskrstu.

A sad ispovjedam svaki grijeh, koji me tereti i i priznajem se još krivim pred Isukrstom i pred vami. Molim vas, draga braćo, ljubite se megju sobom."

Iza tih riječi i mnogih drugih dobrih opomena, leže opet u krevet. Njegovo lice posta sjajno i prekomjerno veselo, čemu se čugjahu sva braća. A dok se je tako sveto, radosno smješkao ostavi njegova duša — slavom okrunjena — ovaj svijet, i unigje u blaženi život angjela.

7.

Kako je Sv. Franjo postio četrdeset dana na jednom otoku u jezeru[1] kod Perugje i kako je za vrijeme toga posta pojeo samo pola kruha.

Sv. Franjo bio je u nekim stvarima pravi drugi Krist, koga je Bog dao za spas svijeta. No Bog otac htio je, da on kao pravi sluga Kristov postane i u drugim mnogim točkama sličan njegovome sinu Isusu. Stoga ga Bog pokazuje nama u poštovanom društvu od dvanajest drugova, stoga mu daje svete rane, — što je čudna tajna za nas; — s toga mu daje milost, da posti kroz neprekidnih četrdeset dana. Franjo je pak na slijedeći način obavio taj post.

Jednom bijaše on o pokladama na obali Perugjijskoga jezera i to u kući nekog svog pristaše, kod kojega je i noćio. Tada mu uli Bog misao, da se povuče na jedan otok u tom jezeru i da proposti četrdeset dana.

[1] Jezero trazimensko.

Radi toga zamoli Franjo svoga učenika, da ga iz ljubavi prema Kristu priveze u svom čamcu na jedan otok jezerski, na kojemu nitko ne stanuje. A to da učini u noći pred pepelnicom, da niko ne vidi.

Učenik njegov iz ljubavi prema velikoj pobožnosti i skromnosti sv. Franje brižno mu ispuni želju i preveze ga na otok. Franjo uze sa sobom samo dva kruha. Kad je on izišao na otok, otplovi njegov prijatelj kući. A sveti ga je Franjo još najljubeznije zamolio, — da nikom ne kazuje, gdje je on. Po njega pako neka dogje na veliki petak. Onaj ode sada, a Franjo osta sam. Na otoku pako nije bilo nikakova stana, u koji bi mogao unići. Stoga se on uvuče u jedno gusto grmlje, gdje je trnje pravilo neku vrst špilje ili skrovišta.

Tu se stavi Svetac na molitvu i promatranje nebeskih stvari. Četrdeset dana proboravio je tako, da ništa nije jeo ni pio, osim polovice donešenog kruha, kako je to vidio i potvrdio njegov prijatelj, kad je na veliki petak došao po Sveca, jer on nagje od dva kruha jedan čitav, a drugog polovicu. Drži se, da je sv. Franjo pojeo tu polovicu samo da posvjedoči svoje štovanje prema četrdesetdnevnom postu Kristovu, koji je postio četrdeset dana i četrdeset noći, a da se nije dotakao nikakva zemaljskog jela.

Tako on pojedavši tu polovicu, otjera od sebe otrov taštine (jer bi se mogao uzoholiti, da je postio kao i Krist).

Eto kako Franjo slijedeći Krista proposti četrdeset dana i četrdeset noći.

Na tome mjestu, gdje je Franjo čudom propostio, Bog je kasnije činio radi zasluga njegovih mnogo čudesa. Stoga počeše ljudi tamo graditi kuće i stanovati. U kratko vrijeme nasta tu lijepo, veliko mjesto. U njem ima i samostan za braću, koga zovu: samostan na Otoku.

Ljudi i žene još jako štuju ono mjesto, gdje je Franjo postio onaj post, o kome smo sada pripovjedali.

8.

Kako je Sv. Franjo igjući u samostan Marije Angjeoske razlagao bratu Leonu, u čemu se sastoji savršeno veselje.

Jedanput je išao sv. Franjo s bratom Leonom iz Perugje u samostan Marije Angjeoske kod Asiza. Bilo je proljeće. Jaka je studen mučila obojicu. Tada reče Franjo bratu Leonu, koji je išao pred njim: „Brate Leone! Kad bi manja braća na cijeloj zemlji bila uzor dobra vladanja i svetosti, to ipak — pamti dobro — ne bi još bilo savršeno veselje“. Kad su malo popoišli, reče opet sv. Franjo: „Brate Leone! Kad bi manji brat vraćao slijepim vid, uzetim snagu, kad bi gjavle izgonio, te gluhim povraćao sluh,

hromim hod, nijemim glas, i kad — bi što je još više — uskrisivao mrtve, koji su već četiri dana ležali u grobu, ni to još ne bi bilo savršeno veselje“. Oni su išli još malo, a onda će opet Franjo jakim glasom: „Brate Leone! Kad bi manji brat znao sve jezike svijeta i znanosti i cijelo sv. Pismo; kad bi mogao proricati i objavljivati, ne samo buduće stvari, nego dapače i tajne savjesti i srdaca, u tom ipak ne bi se sastojalo savršeno veselje.“ Kad su još malo dalje popošli, reče sv. Franjo još jačim glasom: „Brate Leone, ovčico Božija! Kad bi manji brat govorio angjeoskim jezikom, kad bi znao tijek zvijezda i svojstva bilina, kad bi mu bile pokazane sve dragocijenosti svijeta i kad bi on poznavao sve sile tica, riba, sviju životinja i ljudi; stabalja i kamenja; korjenova i voda, ni u tome se još ne bi sastojala savršena radost.“ Tako igjahu još neki komad puta, kad Franjo opet reče: „O brate Leone! Kad bi manji brat znao tako propovjedati, da bi obratio sve nevjernike na vjeru Isusovu, ni u tome ne bi bila savršena radost“.

Dok su oni tako govorili, prevališe dvije milje. Tada brat Leon veoma začugjen upita: „Oče! Molim te u ime Božije, kaži mi, u čemu se sastoji savršeno veselje?“

Franjo mu odgovori ovako: „Kad bi mi bili u Mariji Angjeoskoj, okupani od kiše, a smrzli od studeni, zamazani uličnim blatom, a skršeni gladom, te pokucali na vrata samostana, a kad bi vratar ljutito došao, te rekao: „Ko ste vi?“ A mi rekli: „Mi smo

dvojica od vaše braće, a on nam odvratio: „Lažete! Vi ste lopovi, koji hoćete da varate svijet i otimate milostinju siromasima. Ajte dalje!“ I ne bi nam otvorio, nego bi nas pustio da vani stojimo do noći i to u snijegu i vodi, ozebli i gladni. Kad bi mi taku krivdu, taku okrutnost, tako sramotan otkaz strpljivo i bez žalosti i mrmljanja podnijeli; kad bi mi ponizno i ljubezno mislili, da nas onaj vratar dobro pozna i Bog da mu daje da tako govori, o brate Leone, to bi bilo potpuno veselje. I kad bi opet kucali, a on rasrgjen izašao, te nas kao dosadne dangube otjerao psujuć nas i ćuškajuć nas, a pri tom nam možda govorio: „Tornjajte se, razbojnici jedni, ajte u noćište, ovdje ne možete jesti, ni noćiti.“ Kad bi mi to sve strpljivo, veselo i dragovoljno podnijeli, o brate Leone, to bi bilo savršeno veselje. A ako bi mi iza toga prisiljeni gladom, studeni i mrakom još jače kucali, i teško uzdišući molili i kumili ga za ljubav Božiju, da nam otvori i pusti nas unutra, a on kad bi još goropadnije rekao nama: „Vi ste dosadni pustahije, ja ću vam dati, što vas ide; i kad bi tada izletio sa jakim, kvrgavim i fržavim štapom, ufatio nas za kapuč, bacio na zemlju, vukao nas po snijegu, i sad jednoga, sad drugoga toljagom tukao, a mi to sve strpljivo i veselo podnijeli sjećajući se muke Krista Blagoslovljenog i kako mi trpimo iz ljubavi prema njemu; tada, o brate Leone, u tome bi bilo savršeno veselje. A sada čuj, brate, zaključak: Uza sve milosti i darove Duha Svetoga, koje daje Krist svojim prijateljima, mora se

čovjek sam svladati i iz ljubavi prema Isusu snositi nevolje, uvrjede, pogrde i nesreću. I osim tima darovima, čovjek se ne smije nikakvim drugim dičiti, jer nisu naši, nego Božiji. Stoga veli apoštol: „Što imaš, što nisi primio? A ako si primio, zašto se tim dičiš, kao da to imaš od sebe? — Mi se ipak prema tome možemo dičiti samo križem nevolja i nesreća, kao što to tumači i apoštol: „Neću se dičiti ni čim drugim, osim križem našega Gospodina Isusa Krista.“

9.

Kako je Franjo podučavao brata Leona, što će mu odgovarati, i kako je Leon uvijek protivno govorio od onoga, što Franjo hoće.

Malo kasnije iza osnutka reda bio je jedanput Franjo sa bratom Leonom na nekom mjestu, gdje nije bilo knjiga, da mole crkvene molitve (oficije). Stoga kad je došlo vrijeme za crkvenu jutarnju molitvu (matutin), reče Franjo Leonu: „Predragi, nemamo brevijara (knjiga, iz kojih se mole oficije), da iz njih možemo reći crkvenu jutarnju molitvu. No da ipak upotrebimo to vrijeme na hvalenje Boga, ja ću pred tobom nešto govoriti, a ti ćeš odgovarati, kako te ja podučim. Ja ću reći: „O brate Franjo, ti si tako mnogo zla i grijeha počinio u svijetu, da zaslužuješ pakao. Ti ćeš pako, brate Leone, odgovarati: Istina je, ti zaslužuješ najdublji pakao!“

Sa golubinjom prostodušnošću, odgovori brat Leon: „Rado, oče! Započmi u ime Božije!“

Na to počme Franjo govoriti: „O brate Franjo, ti si u svijetu počinio tako mnogo zla i grijeha, da zaslužuješ pakao.“ Brat Leon odgovori: „Bog će dati, te ćeš zbog mnogog dobra unići u raj.“ Franjo odvrati: „Ne govori tako, brate Leone, nego, kad ja reknem: brate Franjo, ti si počinio proti Bogu tako mnogo zlodjela, da zaslužuješ, da te Bog prokune, tada odgovori: Uistinu zaslužuješ, da megju proklete budeš bačen“.

Brat Leo otpovrnu: „Rado, oče!“

Tada reče Franjo plačući, jecajući i kucajuć se u prsa i to jakim glasom: „O Bože neba i zemlje, ja sam počinio toliko nedostojnosti i tako velikih grijeha, da posvema zaslužujem, da me prokuneš“. Brat Leo odvrati na to: „O brate Franjo, Bog će ti iskazati taku milost, da će te svi blagoslovljeni osobito slaviti“.

Franjo se začudi, što brat Leon uvijek govori protivno od onoga, što ga je podučio, te ga ukori rekavši mu: „Zašto ne odgovaraš, kako sam te ja podučio? U ime sv. poslušnosti zapovjedam ti, da odgovaraš po mojoj uputi. Ja ću reći: o brate Franjo, ti bijedniče jedan, misliš li, da će Bog s tobom imati milosrgje, kad si počinio toliko grijeha proti Ocu milosrgja i Bogu svake utjehe tako, te nijesi vrijedan, da nagješ milosrgje. Ti, brate Leone, moja draga ovčico, odgovori: Nikako nijesi dostojan milosrgja“.

No kad, je opet rekao brat Franjo: „o brate Franjo i tako dalje, odgovori Leon: „Bog otac, čije je milosrgje veće, nego tvoji grijesi, pokazat će na tebi svoje milosrgje, a k tome dat će ti obilno svojih darova.“

Taj odgovor malo razljuti sv. Franju, te donekle uzbugjen rekne: „Kako si se mogao usloboditi, da radiš proti sv. poslušnosti? Već si često puta govorio protivno onome, što sam te ja podučio“.

Brat Leon odgovori ponizno i sa počitanjem: „Bog zna, dobri oče, da sam svaki put htio da odgovorim onako, kako si mi zapovjedio. Ali Bog mi dade, da govorim, kako se njemu svigja, a ne, kako meni.“

Franjo se začudi tome, te reče: „Brate Leone, molim te lijepo, odgovori ipak ovaj puta, kako sam ti kazao“.

Brat će Leo: „Izreci u ime Božije, sigurno ću ti ovaj put odgovoriti po želji“.

Brat Franjo plačući nastavi: „O brate Franjo, nevrjedniče jedan, misliš li, da će Bog s tobom imati milosrgja?“

Brat Leo odvrati: „Dapače primit ćeš veliku milost od Gospodina. On će te uzdići i u vječnosti ukrasiti. Jer koji se ponizuje, uzvisit će se. Ja ne mogu ništa drugo reći, jer Bog govori na moja usta.“

U poniznoj toj prepirci sveto probdješe noć plačući i primajući slatku duhovnu utjehu.

10.

Kako je brat Maseo u šali prebacio sv. Franji, zašto za njim cijeli svijet leti i kako mu je Franjo odgovorio, da je to zato, da se svijet posrami, i da se vidi Božija milost.

Jedanput je boravio sv. Franjo u svom samostanu Porciunkuli sa bratom Maseom Marinjanskim, koji je bio veoma svet i razborit, a koji je također s Bogom općio. Stoga je Franjo njega veoma ljubio. Jednog dana vraćaše se Franjo kući iz šume, gdje je molio. Kad je bio na kraj šume, htjede brat Maseo da prokuša, je li on ponizan. Stoga mu izagdje u susret. Kao u šali pridruži mu se govoreći: „Zašto za tobom? Zašto za tobom? Zašto za tobom?“ Franjo mu odvrati: „Šta hočeš ti s time da kažeš?“ Brat Maseo jasno reče: „Pitam te, zašto za tobom cijeli svijet leti i zašto svaki čovjek ima samo jednu želju naime, da tebe vidi, tebe čuje, i tebi se pokorava? A ti nijesi ni lijep, nemaš mnogo znanja, a nisi ni plemić. Stoga odakle to dolazi, da cijeli svijet ide za tobom?“

Čuvši Franjo te riječi obradova se u srcu, podiže lice svoje prema nebu — i osta dugo vremena zadubljen u Boga. Kad je sebi došao, kleče na zemlju, hvaljaše i zahvaljivaše Gospodinu i u žaru duha reče bratu Maseu: „Hoćeš, da znaš, zašto za mnom, hoćeš da znaš, zašto za mnom, hoćeš da znaš, zašto za mnom cijeli svijet leti? Tu odliku imam od Oca,

koji svagdje svojim očima promatra dobre i zle. A jer te presvete oči nisu vidjele megju grješnicima nijednog prostijeg, nedostatnijeg, uopće jer te oči nijesu vidjele nijednog većeg grješnika od mene, a Bog hoće svoje djelo da čudom učini i nije našao na zemlji nižega stvorenja do mene, stoga je mene izabrao, da plemstvo i odlični svijet, zatim jake, lijepe i mudre postidim, da svi upoznaju, e je svaka krjepost i svako dobro od njega, a ne od stvorova i da se nijedan čovjek ne može pred licem božjim dičiti svojim djelima. Jer ako se ko diči, neka se diči u Gospodinu, komu pripada svaka čast i slava na sve vijeke.“

Brat se Moseo prestraši čuvši taj ponizni, žarki odgovor. Tada on upozna sigurno, da je kod sv. Franje temeljita poniznost.

11.

Kako je brat Franjo rekao Maseu, da se okrene više puta, a onda kako igju u Sienu.

Jednoga dana igjaše sv. Franjo sa bratom Maseom, koji je hodio malo naprijed i dogje do jednog raskršća, kojim se je moglo ići u Florencu, Sienu i Areco. Brat Maseo reče: „Oče, kojim putem moramo ići?“ Franjo odgovori: „Kojim se Bogu svidi!“ Brat će Maseo: „A kako ćemo mi znati, kuda se Bogu svigja?“ Svetac odvrati: „Po znaku, koga ću ti pokazati. U tu svrhu zapovjedam, da imaš zaslugu

od svete poslušnosti, da se na tom raskršću i to na istom mjestu, gdje stojiš, okrećeš, kao što se djeca okreću, — i ne prestaneš se okretati, dok ti ja ne reknem."

Brat se Maseo odmah poče okretati. I tako se je jako okretao, da je radi nesvjestice, koja obično nastaje ušljed takih okretanja, više puta pao na zemlju. Budući pako da Franjo nije kazao, da mora stati, a on htijaše da točno posluša, ustajao bi opet i vrtio se.

Na koncu, dok se je valjano izokretao, reče Franjo: „Stani! Ne muči se!" On stade. Tada mu reče Franjo: „Prema kojoj strani gleda lice tvoje?" Brat će Maseo: „Prema Sieni!" Tada reče Franjo: „To je put, kojim mi moramo ići po Božijoj volji."

Usput čudio se je brat Maseo zapovjedi Svečevoj, da se okreće, kao što se djeca za šalu okreću, i to u prisutnosti prolaznika. Ali ipak se nije usudio iz poštovanja prema Svecu da što kaže.

Kad su se približili Sieni, izagjoše pred njih svi gragjani, koji su čuli za njihov dolazak, i na rukama odnesoše sv. Franju i njegova druga u grad tako, da se nigdje nisu nogom zemlje dodirnuli. A u to vrijeme zaratilo se u Sieni više ljudi i već su bila dvojica mrtva. Svetac dogje u to mjesto i propovjedaše tako pobožno i sveto, da ih je sve povratio miru, i megju njima uspostavio jedinstvo i slogu.

Stoga ga biskup Sienski, koji je čuo za to sveto djelovanje Franjino, zovne u svoju kuću, primi ga sa velikom čašću i preko noći ustavi ga u svojoj kući.

Slijedećeg jutra rano se diže sv. Franjo, koji je u svom djelovanju imao pred očima samo slavu Božiju i ode dalje sa svojim pratiocem bez znanja biskupova.

Tomu se je čudio brat Maseo govoreći: „Šta učini ovaj dobri čovjek? Zapovjedi mi, da se naokolo okrećem, a biskupu, koji mu iskaza toliku čast ne reče ni jedne riječi i ne zahvali mu se." Bratu se je Maseu činilo, kao da je Franjo nepromišljeno otišao.

No kasnije razsvijetli Bog brata Masea, te on upozna sve. To je onda sam sebi prebacivao: „Ti si previše ohol, kad hoćeš da rasugjuješ božija djela. Zbog svoje nerazborite oholosti zaslužuješ pakao. Zar nije prekjučer Svetac učinio tako sveté stvari, da ne bi mogle biti čudnije, da ih je učinio sam angjeo božiji. Stoga ako ti rekne, da bacaš kamenje, ti moraš to učiniti i njemu se pokoriti. To što je on na upadan način učinio, htio je sam Bog, kao što to pokazuje dobri svršetak. Jer da on nije izmirio ove bojovnike, oni bi se i dalje borili. A pri tome ne bi samo mnoge usmrtio nož — kao što je i bilo — nego dapače mnoge bi gjavli odvukli u pakao. Stoga si lud i ohol, što mrmljaš na to, što se je očito dogodilo po božijem pripuščenju."

A Bog očituje Svecu sve, što je u sebi govorio brat Maseo

Stoga se približi Franjo tomu bratu, te mu reče: „Ostani pri tim mislima, koje su ti sad došle; one su dobre, korisne i od Boga dane. A prijašnje mu-

drovanje bijaše ućoravo, ništetno i oholo. To ti je bio gjavao metnuo u srce."

Brat Maseo odmah jasno upozna, da je sv. Franjo znao tajne srca njegova. I shvati nesumnjivo, da duh božanske mudrosti ravna svim djelima njegovim.

12.

Kako je sv. Franjo povjerio bratu Maseu službu vratara, sakupljača milostinja i kuhača, i kako ga je na molbu druge braće opet skinuo.

Sv. Franjo hotijaše poniziti brata Masea, da se radi mnogih darova i milosti, koje mu davaše Bog, ne porodi u njem taština, nego da po poniznosti napreduje u tim darovima svaki dan bivajući sve krjeposniji.

Stoga kad je jednom Franjo boravio na nekom osamljenom mjestu imajući uza se one prve uistinu svete drugove, medju kojima je bio i brat Maseo, reći će nekog dana njemu pred drugim drugovima: „Brate Maseo, sva ova braća imadu milost promatranja i molitve. Ti pako imaš dar, da navješćuješ riječ Božju i tješiš prosti puk. Stoga da se ova braća mogu nesmetano dati na razmišljanje, želim, da preduzmeš službu vratara, sakupljača milostinje i kuhača. Kada budu druga braća jela, ti ćeš jesti pred vratima, da onima, koji dogju samostanu, rekneš koju riječ o Bogu, i to prije nego pokucaju na vrata. Tako neće biti nužno, da izilazi nijedan drugi brat osim tebe. To primi kao zaslugu uime sv. poslušnosti."

Tada brat Maseo navuče kapucu na glavu, primi ponizno zapovjed i izvršivaše je više dana. Vršio je službu vratara, sakupljača milostinje i kuhača.

To je veoma teško bilo braći kao od Boga rasvjetljenim ljudima. Oni znadijahu, da je brat Maseo savršeniji od njih, a možda i mnogo savršeniji, pa je ipak njemu naloženo, da se brine za cijeli samostan, a ne njima. Stoga vogjeni tom namjerom otidoše ocu Franji, te ga zamoliše, da megju njih razdijeli te službe, jer da njihova savjest nikako ne može primiti na se, što brat Maseo podnosi toliko poteškoća.

Kad je to čuo Franjo, prista na njihov savjet, udovolji njihovoj želji, zovne brata Maseu, te mu reče: „Brate Maseo, evo tvoji drugovi hoće, da imadu neke službe, koje sam ti predao. Stoga želim, da se službe razdijele." Brat Maseo odgovori s dubokom poniznošću i strpljivošću: „Oče što mi god naložiš — bilo u cjelosti, bilo u djelovima — poštujem, kao da je to Bog odredio."

Pošto je pako sv. Franjo vidio ljubav braće, reče im jednu divnu propovjed o sv. poniznosti. U njoj ih poduči, da moramo biti tim ponizniji, čim nam više darova Bog daje. Jer bez poniznosti nije Bogu ugodna nikakova krjepost.

Iza propovjedi podijeli im službe sa velikom ljubežljivošću.

13.

Kako sv. Franjo i brat Maseo meću kruh, što su ga isprosili, na jedan kamen blizu nekog vrela, a Franjo veoma hvali siromaštvo. Stoga se moli Bogu i prvacima apoštolskim sv. Petru i Pavlu, da mu uliju u srce ljubav prema njemu. Ukazuju mu se sv. Petar i Pavao.

Sv. Franjo, divni sluga i nasljednik Kristov željaše, da u svemu bude čim sličniji Spasitelju. Spasitelj je po riječima evangjelja poslao po dva svoja učenika u one gradove, kuda je on morao ići. Po primjeru Kristovu i sv. Franjo skupiv dvanajest drugova posla ih po dvojicu, da svjetu propovjedaju evangjelje.

A da im primjerom pokaže, kako treba pravo slušati, poče prije sviju sam putovati. Uprav kao što je i naš Spasitelj uvijek prije radio, a onda istom podučavao.

Iza kako je on uputio učenike na razne dijelove svijeta, uze za pratioca brata Bernarda i krenu prema Francuskoj.

Jednog dana dogjoše vrlo gladni u neko selo. Tu prema pravilu (reguli) otidoše prositi kruha iz ljubavi prema Bogu.

Franjo ode u jednu, a brat Maseo u drugu seosku ulicu.

Pošto je Franjo izgledao ružan i pošto bijaše mala stasa, to su gu držali oni, koji ga nisu poznavali, za prostoga prosjaka. Radi toga dobi on tek

nekoliko zalogaja i komadića suhoga kruha, Brat Maseo naprotiv, koji je bio velik i lijepa stasa, dobi lijepih velikih i podobrih komada i jedan cijeli kruščić.

Kad su to isprosili, sastaše se na jednom mjestu izvan sela da jedu. Tu je bilo jedno vrelo, a pokraj njega lijepi široki kamen. Na njeg metnuše obojica isprošenu milostinju. Kad je Franjo vidio, da ima kod brata Masea više komada, i da su oni veći i ljepši nego njegovi, vas razdragan kliknu: „Brate Maseo, mi nijesmo vrijedni takog blaga.“

On opetovaše ove riječi više puta.

Tada odgovori brat Maseo: „Oče, kako možeš da ovo zoveš blagom, kad je ovo velika siromaština, a nemamo ni najpotrebnijih stvari. Gle tu nema ni trpežnjače, ni noževa, ni drvenih tanjura, ni kakve zdjele, ni kolibe, ni trpeze (stola), ni sluge, ni sluškinje.

Na to će Franjo: „I to je uprav što ja smatram velikim blagom, jer nema ničeg onog, što ljudi prave. Što je ovdje, to je sve pripravila Božja providnost, kao što se to vidi iz isprošenog kruha, ovoga lijepog kamenog stola i bistroga vrela. Stoga želim da molimo Boga, te nas poduči, da svim srcem ljubimo sveto i plemenito siromaštvo, kojemu sam Bog služi.“

Iza tih riječi obaviše molitvu prije jela i ojačiše se kruhom i vodom. Tada se digoše i nastaviše put prema Francuskoj.

Kada dogjoše do jedne crkve, reče Franjo svome pratiocu: „Ajdemo unutra, da molimo,“ Sv. Franjo ode za oltar i zadubi se u molitvu. U toj molitvi

ukaza mu se Bog. Stoga osjeti neku izvanrednu svesrdnost, a duša mu se žarko zapali ljubavlju prema sv. siromaštvu tako, da se je poradi boje lica njegova i neobičnog otvaranja usta činilo, da iz sebe izbacuje plamen ljubavi.

Posvema užaren u srcu tim plamenom dogje pratiocu, te mu reče: „A,-a,-a, brate Maseo, daj ti meni sebe sama.“ To kaza triput. Iza trećeg puta diže ga sv. Franjo u vis i hiti ga na zemlju otprilike tako daleko, koliko je jedno koplje.

Tome se brat Maseo veoma začudi.

A kasnije je pripovijedao svojim drugovima, da je tada, kad ga je Franjo digao i hitio, dobio od Duha Svetoga tako veliku slatkoću, i taku utjehu, kakve nikad u životu nije okusio.

Iza toga znamenitog dogagjaja reče sv. Franjo: „Dragi pratioče, ajdemo sv. Petru i Pavlu i molimo ih, da nas poduče i da nam pomognu, te stečeno i sačuvamo neizmjerno blago sv. siromaštva. Jer ono je tako dragocjeno i božansko blago, da ga mi nijesmo dostojni nositi u prostim posudama. Da, ono je ona nebeska krjepost, koja sve zemaljske i prolazne stvari nogama gazi, te koja duši oduzima svaku vezu tako, da se slobodno može združiti s Bogom. Siromaštvo je ona krjepost, koja pripušća duši, da se već na zemlji igra i opći s angjelima nebeskim. Ono je ona krjepost, koja je Krista pratila na križ, koja je s Kristom bila pokopana, koja je s Kristom uskrsnula i s Kristom uzašla na nebo. Ona dapače omogućuje dušama, koje su ga rado prigrlile, da se mogu lako uzdignuti nebu, dok su još u ovome životu. Ono posjeduje oružje poniznosti i ljubavi.“

„Stoga ćemo moliti presvete apoštole Kristove, koji su bili savršeni ljubitelji tog evangjeoskog bisera, da nam isprose od našega Gospodina Isusa Krista tu milost. Neka nam on po svome sv. milosrgju dadne da postanemo pravi ljubitelji, opslužitelji i ponizni učenici te veoma dragocjene, veoma krasne i posve evangjeoske krjeposti.“

To govoreći dogjoše u Rim i stupiše u crkvu sv. Petra. Franjo se zadubi u molitvu u jednom kutu crkve, a brat Maseo u drugom. I dugo su se veoma pobožno molili suze lijući. Tada se ukazaše sv. Franji sv. apoštoli Petar i Pavao u velikom sjaju te mu rekoše: „Budući da ti nastojiš i želiš, da opslužuješ ono, što je opsluživao Krist i njegovi apoštoli, to nas Gospodin Isukrst šalje tebi, da ti saopćimo, da ti je uslišana molitva, te da će Bog koli tebi, toli tvojim nasljednicima dati blago sv. siromaštva u veoma velikoj i savršenoj mjeri. Još ti imamo po njegovu nalogu kazati, da svaki onaj može biti siguran za vječno blaženstvo i vječni život, koji bude po primjeru tvome obsluživao taj savjet. Tebe pako i tvoje šljedbenike blagosivlje Bog.“ Iza tih riječi oni iščeznuše, a sv. Franju ostaviše u velikom veselju.

Tada se on diže od molitve, vrati se svomu pratiocu, te ga upita, jeli što njemu Bog očitovao. On odgovori: „Nije“ Sv. Franjo ispripovijedi mu tada,

kako su se njemu ukazali sv. apoštoli i što su mu objavili.

Obojica su bili zbog toga vesela. I zaključiše, da se vrate u Spoletsku dolinu, a da napuste misao, da idu u Francusku misije činiti.

14.

Kako se je sv. Franji i njegovoj braći ukazao Krist, dok su o Njemu razgovarali.

Nije dugo prošlo od osnutka reda, kad je jednom sv. Franjo razgovarao sa svojom braćom o Kristu. Tom prilikom svetac, pun žarke revnosti zapovjedi jednom od njih, da u ime božje otvori usta i počme govoriti, što mu Duh Sveti nadahne. Brat ispuni zapovijed i divno govoraše o Bogu. Tada mu naloži sv. Franjo, da stane i zapovjedi drugom bratu to isto. On posluša i učeno raspravljaše o Bogu; svetac pako ko i prije, reče, da stane. Iza tog zapovjedi trećem, da govori o Bogu. I on poče govoriti o otajstvima božjim i to tako dubokoumno, tako temeljito, da je sv. Franjo sigurno upoznao, da je iz njega, kao što i iz druge dvojice, govorio Duh Sveti. A to potvrdi jedan jasni i čudni dogadjaj. Dok su oni tako govorili, ukaza im se blagoslovljeni Krist u obliku i veličini jednog lijepog mladića; on ih blagoslovi i napuni ih takom milošću i slatkoćom, da su svi bili preobraženi. Kao mrtvi ležali su tu i ništa nisu čuli. A kad sebi dogjoše, reći će sv. Franjo:

„Moja draga braćo! Zahvalite Bogu, koji je po

prostim ljudima očitovao blago nebeske milosti. Jer on je Onaj, koji nijemima otvara usta, a jezicima prostih daje, da mudro i pametno govore".

15.

Kako je sveta Klara jela sa sv. Franjom i njegovom braćom kod Marije Angjeoske.[1]

Dok je sv. Franjo boravio u Asizu, češće je obilazio sv. Klaru i davao joj svete savjete. A ona je imala vruću želju, da samo jedan jedini put s njime jede, no on joj nije htio nikada priuštiti tu njezinu dragu pogodnost. Ali kad braća doznaše za tu njezinu želju, rekoše sv. Franji: „Oče, čini nam se, da ta strogost, naime, da ne udovoljiš sestri Klari, toj od Boga odabranoj djevici u stvari, da jedeš s njome, ne odgovara božanskoj ljubavi, osobito, ako se promisli, da je ona na tvoju riječ ostavila bogatstvo i gizdu svjetsku. Jer sigurno, da te zamoli i za veću milost, nego što je ta, morao bi joj makar i uz duhovnu bol dati".

Na to odgovori svetac: „Dakle čini Vam se, da je moram uslišati!?"

— „Da, oče" — rekoše oni! Posve je pravo i dobro, da joj pružiš tu milost i utjehu.

Sv. Franjo odvrati: „Ako tako vi mislite, moram i ja misliti. A da se ona još više zadovolji, hoću, da jedemo zajedno u Mariji Angjeoskoj. Ona je dosta zatvorena kod sv. Damijama, te će se radovati, da

[1] Taj je ručak povjesnički dokazan. On je bio god. 1221.

vidi samostan Marije Angjeoske, gdje su joj podrezane kose i gdje je posvećena za zaručnicu Kristovu; tu ćemo dakle u ime Božije jesti".

Kad je došao za to odregjeni dan, sv. Klara ostavi samostan sa svojom pratilicom; te pod vodstvom Franjinih učenika pogje Mariji Angjeoskoj. Došavši pozdravi pobožno presvetu Djevicu pred njezinim otarom, pred kojim je kose ostrigla i koprenu prebacila.

Oni su je pratili i pri pregledavanju samostana, dok nije došlo vrijeme objeda. U to je sv. Franjo prostro stol na zemlji, kao što je bio običaj.

Kad je došlo vrijeme objeda, sjedne za stol i to sv. Franjo sa sv. Klarom, a jedan njegov pratioc sa pratilicom sv. Klare.

U tom času poče sv. Franjo govoriti o Bogu tako slatko, tako uzvišeno i divno, da je u velikoj mjeri došla na njih božanska milost, te se svi zaniješe. I dok su tako u zanosu bili, ugledaše ljudi iz Asiza, Betone i bližnje okolice oko Marije Angjeoske, da je samosian i šuma uz njeg sva u golom plamenu, Činilo se, da je veliki požar zahvatio crkvu, samostan i šumu. Na to svom brzinom poletješe Asižani. potpuno uvjereni, da sve tamo gori.

No došavši bliže ne vidiše plamena, te odoše u crkvu. Tu opaziše sv. Franju, sv. Klaru i njihove pratioce, gdje zanešeni u božansko promatranje sjede oko prostog stola.

Tada im posta posve jasno, da je ona vatra bila božanska, a ne zemaljska, i da je Bog na čudesni način htio objaviti onu božansku vatru, kojom su gorile duše tih svetih osoba. Nato se utješena srca i duboko sagragjeni vratiše kući.

Iza dugog vremena dogjoše k sebi sv. Franjo, Klara i pratioci. I pošto su ćutjeli, da ih je okrjepila božanska hrana, nijesu se više brinuli za zemaljsku hranu. Tako progje taj blagoslovljeni ručak, a Klara se uz pratnju povrati sv. Damijamu. Kad je sestre opet vidješe, obeseliše se silno.

One su se naime bojale, da ju je sv. Franjo poslao, da upravlja drugim samostanom, kao što je već tako učinio sa sv. Janjom, dragom njezinom sestricom poslavši je da upravlja samostanom Monticelli u Florenci. A i sv. Franjo bio je jednom rekao sv. Klari: „Budi spremna, da te u slučaju nužde mogu kamo poslati"! Ona pako poslušna kći odgovorila je: „Oče, ja sam spremna, da idem kamo me god pošalješ".

S toga su se sestre izvanredno veselile, kad su opet imale uza se sv. Klaru. A Klara je bila od tada veoma vesela.

16.

Kako je sv. Franjo od sv. Klare i sv. brata Silvestra primio savjet, da igje propovijedati poganima, kako je osnovao treći red, pripovijedao pticama i zapovijedio lastavicama, da ne cvrče.

Ponizni sluga Kristov sv. Franjo odmah iza svoga obraćenja skupi mnogo drugova i njih primi

u red, no tada se duboko zamisli, te stade jako sumnjati, šta će činiti: ili će se dati samo na molitvu ili će uz to i propovijedati? I upravo je plaho želio, da sazna o tom volju božiju. A budući da mu nije dozvoljavala sveta poniznost, koja je njim vladala, da se sam previše pouzdaje u se i svoje molitve, pomisli na to, da pomoću tugje molitve dozna za volju Božiju.

Stoga zovne brata Masea i rekne mu: „Ajde sestri Klari i kaži joj, da se sa svojim sestrama pouzdano Bogu moli, e bi Mu se svidjelo, da mi očituje, što je bolje ili da propovjedam ili da samo molim. A onda otigji bratu Silvestru i reci mu isto".

A to bijaše onaj Silvester, koji je, dok je bio u svijetu, vidio, da iz usta sv. Franje izlazi jedan križ, koji je svojom duljinom dopro do neba, a širinom dohvatio krajeve svijeta.

Taj brat Silvestar imagjaše toliku pobožnost i svetost, da bi ga Bog u svemu uslišao, što bi molio; a često je dapače govorio s Bogom. S toga je sveti Franjo stavljo u njega veliko pouzdanje.

Brat Maseo ode i točno prema uputi svečevoj isporuči nalog sv. Klari, a onda i bratu Silvestru. Zadnji odmah klekne i stade moliti, čim je čuo nalog, te smjesta dobi odgovor od Boga. I okrenuv se bratu Maseju reče mu: „Ovako veli Bog, da kažeš bratu Franji! On ga nije zovnuo u stalež samo zbog njega, nego da donese plodove duša; a po njemu će se mnogi spasiti."

Primivši taj odgovor brat Maseo ode svetoj Klari, da dozna, šta je ona izmolila. A ona odgovori, da je sa svojim družicama dobila od Boga isti odgovor kao i brat Silvestar.

S time se vrati brat Maseo sv. Franji. Sveti ga Franjo primi sa velikom ljubežljivošću, opra mu noge i pripravi mu ručak. Iza ručka pozva Franjo brata Masea u šumu. Tu kleče on pred njega, zagrli jedan veliki križ, i upita ga: „Što mi zapovjeda moj Gospodin Isukrst?"

Brat Maseo odgovori: „Bog je odgovorio i očitovao kako bratu Silvestru, tako i sestri Klari i njezinim družicama, da je njegova volja, te ideš u svijet propovjedati, jer te nije izabrao samo zbog tebe samog, nego i zbog spasa drugih."

Kad je Franjo čuo taj govor i iz njega razumio volju Božiju, diže se s velikom revnošću i reče: „Ajmo u ime Božije!"

Kao pratioce uze brata Masea i brata Agnola, od kojih je i jedan i drugi bio svet čovjek.

U velikoj pripravnosti duha dade se na put ne pazeći ni na cestu, ni na stazu, kuda igjaše. Tako prispješe jednom utvrgjenom mjestu po imenu Savurnianu.

Franjo poče odmah propovjedati. Najprije zapovjedi lastavicama, koje su cvrkutale, da budu mirne, dok on svrši propovjed. Lastavice poslušaše. A Franjo propovjedaše s tolikim oduševljenjem, da su ljudi i žene toga mjesta htjeli ostaviti svoju postojbinu i

njega slijediti. No to ne dopusti sv. Franjo, nego im reče: „Ne prenaglite se samo, ne igjite dalje! Ja ću Vam već kazati, što morate činiti za spas duša". Tada je namislio osnovati treći red za spas sviju ljudi.

Tako ih ostavi utješene i spremne na pokoru, a on ode otalen i dogje u predio izmegju Kanaja (Canuaio) i Bevanja.

Idući dalje tako sa istom revnošću, jedanput pogleda poviš sebe i ugleda na putu nekoliko stabala, na kojima je bilo bezbroj ptica.

Začugjen tim reče sv. Franjo svojim pratiocima: „Pričekajte ovdje ná putu, dok ja otigjem tamo i reknem propovjed mojim dragim sestrama pticama.". Nato ode on prema polju i poče propovjedati pticama, koje su bile na zemlji.

A nenadano dogjoše njemu i one ptice, koje su bile na drveću i bijahu mirne kao i druge, dok je sv. Franjo svršio propovjed.

A i iza propovjedi ne htjedoše odmah odletjeti, dok im ne dade blagoslova.

Kako je kasnije pripovjedao brat Maseo bratu Jakovu Masijskom, Franjo je stupio megju ptice, njih dirao sa plaštem, a one se nisu ni smjesta pomicale

No šta je propovjedao sv. Franjo pticama? On je propovjedao slijedeće: „Moje drage sestre ptice! Vas Bog dobro drži; s toga Ga svagdje morate hvaliti. On Vam je dao slobodu, da letite kamogod hoćete. On vas je nadario dvostrukim i trostrukim odi-

jelom. Dalje on je sačuvao vaše sjeme u arci Nojevoj, da ne izumre vaša vrsta. A morate mu biti zahvalne i za to, što vam je doznačio zračno kraljevstvo. U ostalom niti sijete, niti žanjete, a ipak vas Bog uzdržaje. On vam je dao rijeke i izvore, da utažujete vašu žegju; on je odredio brda i doline za vaša utočišća, i doznačio vam velika stabla, da se gnijezdite na njima. Pa premda neznate ni šiti, ni presti, ipak odjeva Bog vas, vas i vaše mlade. On vam čini toliko dobra, jer vas ljubi. Stoga čuvajte se dobro, moje drage sestre, da ne budete nezahvalne, nego ragje nastojte, da samo hvalite Boga."

Iza tih riječi počeše sve ptice otvarati kljunove, širiti krila, pružati vratove, glavicu pobožno zemlji spuštati, te lepršanjem i pijevom pokazivati, da im je sveti otac pripravio veliko veselje.

Takogjer i sv. Franjo radovao se je i zabavljao š njima, te čudio se vrlo broju ptica, krasnoj raznolikosti, pažljivosti i pouzdanosti njihovoj. Stoga hvaljaše š njima Boga Stvorca.

Konačno iza propovjedi prekriži ih sv. Franjo i dade im dozvolu, da odlete. Na to se digoše sve ptice u zrak divno pjevajući.

A kako je sv. Franjo učinio znak križa, razdijeliše se na četiri strane: jedan dio odleti na istok, jedan na zapad, jedan na jug, jedan na sjever. A svako jato pjevaše krasne pjesme.

To je imalo značiti, da će Franjini sinovi obići cijeli svijet propovjedajući propovjed o sv. križu, koga je obnovio sv. Franjo.

Upravo ko što su se razletile na četiri strane svijeta ptice, kojima je Franjo, taj Krstonoša Kristov, propovjedao i sa znakom križa blagoslovio. I kao što ptice nemaju ništa svoga, tako se i braća moraju posvema predati u ruke Božije providnosti.

17.

Kako je jedne noći ugledao neki novak Krista, sv. Mariju i mnoge druge svece, gdje sa sv. Franjom govore, dok se je on (Franjo) molio.

Jedan veoma čisti i nevini mladić bijaše primljen u red, dok je još sv. Franjo bio u životu. Taj se je mladić nalazio u jednom posve malom samostanu, gdje su braća radi oskudice spavali na uharanim komadima sukna. Jednom dogje Svetac u taj samostan. U večer, kad su izmolili zadnju crkvenu molitvu (kompletorij), leže on u namjeri, da se mogne u noći dignuti na molitvu, kada budu ostala braća spavala. Tako je on obično činio.

Spomenuti mladić odluči sada, da će brižno uhoditi putove sv. Franje, da upozna njegovu svetost, a osobito da upozna, šta on radi noću, kad se digne. Da ga pako ne svlada san, leže spavati blizu brata Franje, i sveže svoj konopac (pas) s konopcom Franjinim, da odmah mogne osjetiti, kad se Svetac digne. Franjo nije od svega toga ništa opazio.

U noći pako, iza prvog sna, dok su sva druga braća spavala, diže se Franjo, ali nagje svoj konopac svezan. Polako ga odriješi, da mladić ništa ne opaz

Tad ode sam u šumu, koja je bila blizu samostana, unigje u jednu pećinu i zadubi se u molitvu. Iza nekog vremena ustane i mladić. Našavši, da mu je konopčić odriješen i da je Franjo otišao, pogje ga tražiti. Pošto su vrata, kroz koja se ide u šumu stajala otvorena, to je on naslućivao, da je Franjo morao tamo otić. I on se otšulja u šumu. Kad je došao blizu onoga mjesta, gdje se je Franjo molio, začuje mnogo glasova. On se približi još više, da vidi i razumi, što je čuo. Tada ugleda čudno svijetlo, koje je opkoljivalo Franju. U tom svijetlu vigje Krista, sv. Djevu Mariju, sv. Ivana Krstitelja, sv. Ivana Evangjelista i veliku četu angjela, koji su se razgovarali sa Franjom.

Kad je mladić sve to vidio i čuo, sruši se bez svijesti na zemlju.

Iza kako se je svršilo to tajinstveno ukazanje, vraćaše se Franjo natrag. Tada se spotakne nogom o mladića, koga nagje, gdje polumrtav leži. On mu se sažali, dignu ga i na naramku odnese kući, kao što dobri pastir nosi svoju ovcu.

Tada saznade sv. Franjo, da je taj mladić vidio njegovo ukazanje. Stoga mu zapovjedi, da o tom nikom ništa ne kazuje prije njegove smrti.

Mladić, koji je kasnije veoma napredovao u milosti Božijoj, a takogjer i u ljubavi prema Svecu bijaše valjani redovnik. Istom nakon smrti sv. Franje očitova braći spomenuto ukazanje.

18.

Kako je sv. Franjo držao u Mariji Angjeoskoj čudesnu skupštinu, na kojoj je bilo preko pet hiljada braće.

Franjo, vjerni sluga Kristov držaše jedanput u Mariji Angjeoskoj opću skupštinu, na kojoj se skupi preko pet tisuća braće.

Na nju dogje i sv. Dominik glava i potporanj reda propovjedničke braće, koji je tada putovao u Rim. On bijaše čuo za skupštinu, koju je upriličio Franjo na ravnici kod Marije Angjeoske. Stoga ode tamo s braćom svoga reda, da to vidi.

Na skupštini bio je Franji veoma odani kardinal[1], komu je Franjo prorekao, da će postati papa, kao što se je to kasnije dogodilo.[2]

Taj je kardinal došao u Asiz iz Perugje, gdje je bio tada papinski dvor. A i svaki dan on je pohagjao sv. Franju i njegovu braću, pjevao im koji put misu, i nekoliko puta držao u skupštinama govore. Ukratko kardinal je ćutío veliko veselje i veliko ganuće, kad je pohagjao tu sv. skupinu.

A došavši tada vigje on, gdje braća sjede na čistoj ravnini oko Marije angjeoske i to po redovima: ovdje četrdeset, ongje sto, a tamo dolje osamdeset. Svi bijahu zaposleni razmišljanjem o Bogu, s molitvom i djelima bratske ljubavi. Mnogi su plakali. A bili su tu u velikoj šutnji i s takom čednošću, da se nije mogla

[1] Hugolin.
[2] Tada se je on prozvao Grgur IX.

čuti nikakva buka, ni pometanje. On se je čudio tako uregjenoj četi i plačući reče veoma uzbugjen: „Zaista, to je vježbalište i prava bojna vojska bojovnika Kristovih“.

U toj velíkoj množini, nijesi mogao čuti nikakva bezposlena, ni smiješna govora. Naprotiv gdjegod su se sastala braća zajedno, moljahu ili obavljahu crkveni časoslov ili oplakivahu svoje grijehe ili grijehe svojih dobročinitelja ili razgovarahu o stvarima spasenja.

Na tome mjestu bijahu šatori od pletera i hasura, podijeljeni u skupove prema raznim provincijama.

Radi toga zvala se je ta skupština skupštinom pod pleterom ili hasurama. Braća su tu spavala na zemlji. Gdjekoji je imao malo slame. Kao jastuci služilo im je kamenje i panjevi.

To je bio uzrok, da je raslo poštovanje prema braći u svima, koji su to vidjeli ili čuli. I prosu se glas po narodu o njihovoj svetosti, da su dapače s papinskog dvora, koji je tada bio u Perugji, i z drugih predjela spoletske doline dolazili mnogi grofovi, baruni, vitezovi i drugi plemići, mnogo naroda, zatim dapače kardinali, biskupi i opati s mnogo svećenika, da vide tu svetu, veliku i poniznu skupštinu, kakve na svijetu nije nikad bilo, bar ne s toliko svetih muževa.

A ponajviše su došli, da vide glavu t. j. presvetog oca toga sv. puka, da vide onoga čovjeka, koji je ugrabio svijetu tako dragocjeni plijen i skupio

tako krasno, odano stado, koje je imalo da nasljeduje Kristove čete.

Dakle tako se je skupila opća skupština. Zajednički otac i ministar sv. Franjo, stade da razlaže riječ Božiju i propovjedaše s uzdignutim glasom, što mu je Duh sveti udahnjivao.

Za predmet svoga govora izabrao si je riječi: Moja braćo, mi smo Bogu obećali velike stvari, ali još veće obećao je nama Bog, ako mi održimo naše obećanje. Stoga se pouzdano nadajmo svemu, što nam je obećano. Kratka je naslada svjetska, duga je kazna, koja iza nje slijedi! Neznatne su nevolje ovoga života, — a neizmjerna je ljepota drugoga života.

O tim riječima pripovjedao je on posvema ganutljivo i ojačao je braću svoju i uputio ih je na poslušnost i poštovanje sv. matere crkve kao i na bratsku ljubav. On im je pokazao, kako treba da se Bog štuje od cijeloga puka, kako da u suprotivštinama svijeta sačuvaju strpljivost, u sreći umjerenost, zatim kako da uzdrže svetu i angjeosku čistoću, kako da sačuvaju mir i slogu s Bogom, s ljudima i svojom savješću, a zatim kako da opslužuju sv. siromaštvo.

I tada im reče: Zapovijedam Vam silom sv. poslušnosti, da svi, koji ste se ovdje skupili, nemate nikakve brige, ni boliglave za ono, što je nužno za jelo, pilo i tijelo. Svaki neka samo živi za molitvu i hvalu Boga, a brigu za vaše tijelo pripustite Njemu, jer se On posebno brine za vas.

Svi skupštinari primiše tu zapovijed vesela srca i vedra lica. Kad je Franjo svršio propovijed, svi klekoše i moljahu se Bogu.

Sveti Dominik, koji je bio svjedok toga dogogjaja, veoma se je čudio toj zapovijedi Franjinoj držeći je, da je nerazborita. On si nije mogao pomisliti, kako bi se moglo upravljati i uzdržavati toliku množinu bez ikakova truda i brige za tjelesne potrebe.

No svevišnji pastir Krist, blagoslovljeni htijaše pokazati, kako se on brine za svoje ovčice i kako posebno ljubi svoje siromake. U jedan čas ulije on misao ljudima u Perugji, Spoletu, Folinju, Spelu i Asisu, te njihovoj okolici, da svetoj skupštini donesu jela i pila. I gle! Najedanput dogjoše iz tih krajeva ljudi goneći magarce i konje i kola — sve krcato sa kruhom, vinom, grahom, sirom i drugim jestvinama, koje trebaju siromacima Kristovim. Osim toga doniješe stolnjaka, čaša, pehara i sličnog posugja, koje je nužno tolikoj množini. Sretnim se je smatrao, koji je više donio ili koji je učinio bolju uslugu.

A megjutim posluživahu ih dapače u svoj poniznosti i odanosti vitezovi, baruni i plemići, koji su došli bili iz puke znatiželjnosti.

Vidjevši to sv. Dominik i uistinu upoznavši, da se je Božija providnost brinula za braću najponiznije prizna u sebi, da je krivo učinio Franji, misleći, da je njegova zapovjed nerazborita. On ode dalje, kleče na zemlju, prizna skrušeno svoju krivnju, te nadoda: „Uistinu se Bog na osobiti način brine za ove siro-

make, a ja ne znadijah. Stoga se i ja odsada zavjetujem, da ću opsluživati sv. siromaštvo i proklinjem sa strane Božije svu onu braću moga reda, koja imadu vlastništvo.

Tako se sv. Dominik veoma sazida vjerom sv. Franje, opsluživanjem siromaštva od strane tako velike i dobro uregjene zajednice, zatim upravom Božije providnosti, koja pripravi svakog dobra u obilju.

Na toj skupštini bi javljeno sv. Franji, da mnoga braća nose na svom tijelu oklope i željezne obruče, radi čega mnogi oboljevaju i umiru ili što mnoge smeta u molitvi.

Sv. Franjo, kao mudri otac zapovjedi sada u ime sv. poslušnosti, da svi oni, koji nose te oklope ili obruče, skinu ih i donesu pred njega. Oni učiniše Jamačno oko 500 takih oklopa skupi se na jednoj hrpi, a još više obručeva, što za ruke, što za tijelo tako, da su ovi posljednji gotovo napravili jedno brdo. Franjo zapovjedi, — da ih tu ostave.

Kad se je skupština svršila još jedanput utvrdi Franjo sve u dobru i pouči ih, kako mogu da bez grijeha uteku lukavom svijetu, zamoli za njih Božiji blagoslov, a svoj im dade, te ih otpušća u njihove redodržave. A svi bijahu razveseljeni duhovnim veseljem.

19.

Kako je svećenik od Riete, u čijoj se je kući molio sv. Franjo, našao u svom vinogradu prema obećanju Franjinu više vina, nego inače, premda mu ga je obro svijet, koji je dolazio zbog sveca.

Budući da je jedamput Franjo teško obolio na očima, pozva ga kardinal Hugolin, koji je bio zaštitnik reda, da dogje njemu u Rieti, gdje je bilo veoma dobrih liječnika za oči.

Primivši Franjo pismo kardinalovo, ode najprije sv. Damijanu, gdje je živjela Klara, veoma odana zaručnica Kristova, da je razveseli. A istom iza toga dogje kardinalu.

Kad je dakle Franjo bio u sv. Damijanu, pogorša mu se slijedeće noći očna bol tako, da nije mogao ni pogledati u svijetlo. Stoga nemogaše otputovati. Sv. Klara pripravi mu jednu malu sobicu od trske, u kojoj bi mogao bolje počivati. No Franjo ne mogaše što zbog bolova, što zbog množine miševa, ni danju, ni noću zaspati.

Kad mu je pridošlo još više bolova i nevolje, stade on razmišljati i pomisli, da je to bič božji za njegove grijehe.

Stoga poče i vanjskim i nutarnjim načinom Bogu zahvaljivati, te glasno vikaše: „Moj Gospodine Isuse Kriste, koji pokazuješ nama grješnicima svoje milosrgje dajući nam razne patnje i bolove tijela, podijeli meni, tvojoj ovčici milost i silu, da se usprkos svih patnja, muka i bolova ne udaljim od tebe.“

Uprav u sred te molitve reče mu neki nebeski glas: „Franjo odgovori mi! Ako bi cijela zemlja bila zlato, sve more i rijeke i vrela balzam, sva brda i brežuljci drago kamenje, a ti bi našao jedno drugo blago, koje je još ljepše od ovoga i to za toliko izvrsnije za koliko je zlato izvrsnije od zemlje i balzam plemenitiji od vode i drago kamenje dragocjenije od brda i pećine — i kad bi ti se radi te bolesti dalo to blago, zar se nebi radovao tome i zadovoljan bio?“

Franjo odgovori: „Gospodine, ja sam nedostojan toga blaga!“ Tada mu odvrati Božji glas: „Veseli se, Franjo! Jer to je blago život vječni, koje ću ti ja sačuvati i koje ti već sada dajem. Gle tvoja bolest i žalost jesu zalog toga dragocjenog blaga.“

Tada zovnu Franjo svog pratioca i reče mu vas veseo radi toga slavnog obećanja: „Ajdemo kardinalu!“ Prije toga još utješi Klaru sa svetim riječima, te se ponizno oprosti od nje. Onda ode u Rieti.

Kad je tamo došao, izagje pred njega velika množina naroda, stoga on ne htje unići u grad, nego ode u jednu crkvu, koja je bila daleko od grada dvije milje.

No doznavši gragjani, da je Franjo u rečenoj crkvi, hrpimice dolažahu tamo, da ga vide. Pri tome potraše crkveni vinograd, a grozdje obraše. To je u srcu boljelo svećenika; — gotovo se je pokajao, što je primio Franju u svoju crkvu.

No Bog objavi sv. Franji, što je svećenik mislio, Stoga poruči on po svećenika, te mu reče: „Dragi

oče! Koliko ti vedara nosi vinograd, kad najbolje rodi?“ „Dvanajst vedara.“ Franjo odvrati: „Molim te, oče podnesi strpljivo, da još nekoliko dana proboravim ovdje, jer sam ovdje mirniji, nego drugdje. Uz to dozvoli iz ljubavi prema Bogu i meni siromaku, da svaki može uzeti grozdja iz tvog vinograda. U ime Gospodina moga Isusa Krista obećajem ti, da će ti vinograd svake godine nositi dvadeset vedara! To učini Franjo kao otštetu za one duše, koje je on pridobivao za Boga iz broja onih, što su dolazili k njemu.

A mnogi od njih odoše kući opojeni božanskom ljubavlju i ostaviše svijet.

Svećenik se pouzda u Franjino obećanje i velikodušno prepusti vinograd onima, koji su dolazili k njemu.

I čudnovato. Vinograd bijaše potpuno uništen i strgan tako, da je ostao jedva koji grozd. U to dogje vrijeme berbe. Svećenik sakupi ostatke, metne ih u kacu, zgazi ih i dobi prema obećanju Franjinu dvadeset vedara najboljeg vina.

Iz ovog se čuda može jasno upoznati, da kršćanski narod neplodan krjepostima radi grijeha po zaslugama i nauci sv. Franje prerodi plodovima pokore. Uprav kao što je zaslugom sv. Franje obrani vinograd u prevelikoj mjeri dao vina.

20

Kako je neki mladji brat, komu se je tako zgadilo redovničko odijelo, da je odlučio ostaviti red, imao krasno ukazanje.

Neki veoma odlični i lijepi mladić dogje u red sv. Franje. Iza nekoliko dana uplivom zlog neprijatelja osjeti taku odvratnost od odijela, što ga je nosio, da mu se je činilo kao da nosi prezirnu žaku.

Nijesu mu se dopadali rukavi, kapuč mu se je gadio, a dužina i grubost njegova činila mu se je kao nepodnošljivi teret.

Jer je stime raslo u njemu i nedopadanje reda, odluči na koncu, da skine redovničko odijelo, te da se povrati u svijet.

A već je uzeo u običaj — prema obuci svoga učitelja — da uvijek, kad god progje ispred samostanskog oltara, — gdje se čuva Presveti — s poštovanjem poklekne, navuče kapuč na glavu i skrštenih se ruku nakloni.

I dogodi se, da je uprav te noći, kad je odlučio ostaviti red i otputovati, morao proći ispred samostanskog oltara.

Po običaju on pokleknu i učini dužno počitanje.

Tu se odmah zanese. A Bog mu pokaza čudesno ukazanje. On naime vigje pred sobom nebrojenu četu svetaca, gdje idu kao u procesiji sve dva, a dva. Bijahu odjeveni u veoma lijepo, dragocjeno sukneno odijelo. Lice i ruke sjajile su im se kao sunce, Uz

pijev i svirku angjela oni igjahu. Megju tima svecima bijahu dva ljepše odjevena i nakićena nego ostali. Njih je opkoljivao toliki sjaj, da su se svi čudili, koji su ih promatrali.

Gotovo na koncu povorke ugleda on jednoga, koji je bio tako krasno nakićen, da mu se je činio kao novi vitez, koga su više častili, nego druge.

Kad je megjutim procesija prošla, uslobodi se mladić i poleti za posljednjima. Stigavši ih, upita ih veoma pljašljivo: „O predragi, molim vas, da mi izvolite kazati, ko su oni divni, koji igju u ovoj tako časnoj procesiji?“ Oni mu odgovoriše: „Moj sine, znaj, mi smo manja braća, koji dolazimo uprav iz krasnog neba.“ Na to upitat će on dalje: „Ko su ona dvojica, koji se sjaje više, nego ostali?“ Oni odvratiše: „Ono su sv. Franjo i sv. Anto, a ovaj zadnji, koga vidiš da veoma časte, jest jedan sv. brat, koji je nedavno umro. No jer se je srčano borio proti napastima i jer je do konca ustrajao, vodimo ga u ovoj sjajnoj povorci u nebesku ljepotu. A ovo odijelo od lijepog sukna, što ga nosimo, dao nam je Bog kao naknadu, što smo u redu strpljivo nosili grube haljine.

Prekrasni pako ovaj sjaj dao nam je Bog za poniznost i strpljivost, te za sv. siromaštvo i poslušnost i čistoću, u čemu smo se do konca vježbali. Stoga, moj sine, neka ti nije teško nositi taku korisnu redovničku haljinu i ako je žaci slična. Jer budeš li s tom žakom sv. Franje iz ljubavi prema Isusu svijet

prezirao, tijelo umrtvivao i srčano se borio proti sotoni, tada ćeš dobiti odijelo slično našem i sjajnu ljepotu."

Iza tih riječi dogje mladić sebi. Ojačan tim ukazanjem otjera od sebe svaku napast, te pred gvardijanom i ostalom braćom prizna svoj prekršaj.

Od toga je vremena želio tvrdu pokoru i grubo odijelo. On kasnije umre u redu na glasu svetosti.

21.

Kako je sv. Franjo na čudesni način pripitomio agobijskoga vuka.

U vrijeme, kada je sv. Franjo boravio u gradu Agobiju, pojavi se jedan vrlo veliki, divlji i strašni vuk, koji nije samo razdirao životinje nego i ljude. Svi su stanovnici grada bili u velikom strahu — jer je češće dolazio gradu. Radi toga oni, koji su morali izlaziti iz grada, igjahu oružani kao u boj. Usprkos tomu nijesu se mogli da obrane od zvijeri, kada bi se s njom sreli. Iz straha pred tim vukom došlo je dotle, da se niko nije usudio maknuti iz okolice.

Ljudi se te okolice sažališe sv. Franji, te on odluči, da otigje tom vuku, premda su ga odgovarali. On se prekrsti znakom sv. križa i ode otalen sa svojim pratiocima stavivši svu nadu u Boga. No budući da ostali nijesu smjeli da igju dalje, krenu on sam prema mjestu, gdje je bio vuk. I gle! Kakvo čudo ugledaše gragjani, koji su iz znatiželjnosti

izašli! Vuk pogje u susret sv. Franji sa otvorenim žvaljama i približi mu se. On se prekrsti, zovne vuka sebi rekavši mu: „Dogji amo, brate vuče! U ime Isusovo zapovjedam ti, da ni meni, ni kome drugom ne činiš što na žao!"

I čudnovato! U isti čas, kad je Franjo učinio znak sv. križa, zatvori vuk svoje žvalje.

Na zapovjed, dogje on posve pitom kao janje. baci se pred noge sv. Franji i tu ležaše.

Na to mu reče Franjo: „Brate vuče, ti činiš mnogu štetu u ovoj okolici. Dà, učinio si velika zločinstva, bez dozvole uništavajući i usmrćujući stvorenja Božja. Ali nisi samo životinje derao i žderao, nego si se dapače uslobodio usmrćivati ljude, koji su stvoreni na sliku Božiju. Radi toga zaslužuješ, da te nabiju na kolac kao zločinca i najpodlijeg ubojicu. Sav narod viče i mrmlja na te, i neprijatelj ti je. Ali ja sada hoću, brate vuče, da sklopim mir megju tobom i megju, njima. Ti ih više nećeš vrijegjati, a oni će ti oprostiti prijašnje uvrjede. A dalje nećeš smjeti progoniti ni ljudi, ni pasa."

Iza tih riječi pokaza vuk kretnjama tijela, repa, očiju i klimanjem glave, da on prima i da će obdržavati, što mu veli Franjo.

Tada opetova Franjo: „Brate vuče, budući da ti je po volji, da sklopiš mir, to ti ja obećajem, da će ti ovi ljudi davati hranu, dok si živ, te ne ćeš biti gladan. Jer ja znam dobro, da si ti svako zlo počinjao samo zbog glada. Pošto ću ti pako ja priskrbiti

to dobročinstvo, onda želim, brate vuče, da mi obećaš, te nećeš više škoditi ni ljudima, ni životinjama, Obećaješ li mi?“ Vuk dade klimanjem glave jasni znak, da obećaje.

A Franjo govoraše dalje: „Brate vuče, ja hoću da mi potvrdiš to obećanje, da se mogu na nj osloniti.“ Nato Svetac pruži svoju ruku, da primi potvrdu. Vuk pako diže svoju prednju šapu, metnu je uljudno u ruku sv. Franje, i tako u koliko je mogao, dade potvrdu.

Tada reče brat Franjo: „Brate vuče, u ime Isusa Krista zapovjedam ti, da sada ideš sa mnom bez ustručavanja. Sad ćemo u ime Kristovo zapečatiti mir“. Vuk pogje s njim pokorno kao nježno janje. Kad to ugledaše gragjani, ne mogahu se dosta načuditi.

Kao munja raširi se ta novost po gradu. Sav narod, ljudi i žene, veliko i malo, mlado i staro — sve izagje na trg, da vidi vuka i sv. Franju.

Kad se je skupio sav narod, stade Franjo propovjedati, te im reče: „Radi vaših grijeha Bog je pripustio na vas taku nevolju i kugu. No mnogo je pogibeljniji pakleni oganj, koji će za osugjenike vijekom trajati, dà, on je pogibejjniji od bijesa jednog vuka, koji može da usmrti tek tijelo. Koliko se više moramo bojati pakla, kad je toliku množinu u strah i trepet natjeralo ždrijelo jedne male zvijeri! Dragi moji, stoga se obratite Bogu i činite pokoru, koja odgovara vašim grijesima. Bog će vas tada osloboditi od vuka u sadašnjosti, a u budućnosti od vječnog ognja.“

Iza propovjedi reče sv. Franjo: „Čujte, moja braćo. Brat vuk, koji je pred vama, obećao mi je i svoje obećanje potvrdio, da će s vama sklopiti mir i kasnije da vas neće više vrijegjati; Vi mu pako obećajte, da će te mu svaki dan pružati nužnu hranu. Ja stupam za nj kao jamac, da će on sigurno držati ugovor“.

Tada obeća narod jednoglasno, da će ga hraniti. A Franjo pred svima reče bratu vuku: „A ti mi, brate vuče, obećaješ, da ćeš držati ovaj ugovor, naime, da nećeš ništa na žao činiti ni čovjeku, ni inače kojem stvorenju?“

Vuk ćućnu, nage glavu, te dražesnim, nježnim kretnjama tijela, repa i ušiju — koliko je mogao — pokaza, da je odlučio ugovor držati.

Svetac mu još reče: „Brate vuče, ja želim, da mi sada pred cijelim pukom potvrdiš obećanje, kao što si mi ga potvrdio izvan grada, i da mi daš znak, da nećeš pomanjkati u svom obećanju, i osramotiti mene kao jamca.“

Tada vuk diže desnu šapu u vis i metnu je Franji u ruku.

Radi toga i radi prijašnjega dogagjaja vladalo je u cijelom puku veliko veselje i veliko čugjenje — koli radi pobožnosti Svečeve, toli radi novosti čuda i sklopljenog mira s vukom, te su od veselja počel

klicati prema nebu. I hvaljahu i slavljahu Boga, što im je poslao Franju, i što ih je po zaslugama Svečevim oslobodio od krvoždne zvijeri.

Iza toga je ovaj vuk još živio u Agobiju dvije godine — posve pitom. Ulazio je u kuće, išao od vrata do vrata, a da nikom ništa nije činio na žao. No ni njemu nije niko ništa činio.

Ljudi su ga susretljivo i brižno hranili. Kad je išao ulicom ili okolicom, nije nikad ni jedan pas na njega lajao.

Na koncu iza dvije godine svrši vuk — od staračke slabosti. Radi toga se ožalostiše svi gragjani, jer su se oni mnogo lakše sjećali krjeposti i svetosti sv. Franje, kad bi vidjeli njega, gdje trči kroz grad.

22.

Kako je Franjo pripitomio divlje golubove.

Jedan mladić bijaše jednog dana ufatio mnogo divljih golubova i nosaše ih na prodaju. Tada ga susretne Franjo, koji je uvijek posebno ljubio nježne životinje. Stoga sažalnim pogledom promatraše on te divlje golubove i reče mladiću: „Dobri čovječe, molim te, daj mi ih, da te nježne ptice — s kojima se u sv. pismu isporegjuju čiste, ponizne i vjerne duše — ne panu u okrutne ruke, koje će ih ubiti".

Bog rasvijetli toga čovjeka i on dade sve golubove sv. Franji. On ih uze u svoje krilo — i poče im nježno govoriti: „Drage sestre, proste, nevine,

čiste golubice! Zašto ste se dale ufatiti? No sad ću vas ja od smrti spasiti i napravit ću vam gnijezdo, da po nalogu našega Stvorca plod donosite i da se umnažate."

Franjo ode i napravi im gnijezda. Golubovi unigjoše u njih i počeše nositi jaja. Oni dobiše i mlade. To je bilo blizu samostana manje braće. I prema sv. Franji i braći bili su tako pitomi i pouzdani, kao da su se kod njih kao tići othranili.

Nikad nisu otišli otalen, a da od sv. Franje nisu dobili blagoslova.

Onomu pako mladiću, što mu je dao golubove, reče on: „Sine moj, ti ćeš još postat redovnik i u milosti služit ćeš Gospodinu Isusu".

Tako se i dogodi. Spomenuti mladić stupi u red kao brat i življaše u redu sveto.

23.

Kako je Franjo oslobodio nekoga brata, koji je zbog jednoga grijeha bio u rukama gjavolskim.

Jedanput se je molio Franjo u samostanu Porciunkuli. U tom času objavi mu Bog i on vigje, gdje cijeli samostan obsjedaju zli dusi kao jedna vojska.

No nijedan od njih nije mogao da prodre u samostan, jer su sva braća bila tako sveta, da nad njima nijesu imali nikakove moći.

No to je bilo samo neko vrijeme. Jednog dana rasrdi se jedan brat na drugoga, i onda u srcu razmišljaše, kako bi ga mogao tužiti i tako mu se osvetiti.

Pošto je taj brat ustrajao u tim zlim mislima, zli duh zadobi pristup njegovom srcu. Tako se on ušulja u samostan i sjede na vrat onom bratu.

To vigje milostivi i zabrinuti pastir, koji je uvijek bdio nad svojim stadom. Stoga odmah zovne Franjo onoga brata i zapovjedi mu da u isti čas odbaci od sebe otrov usisane mržnje prema bratu, otkrije uzrok radi kojega se je razljutio na brata — jer da je on radi te stvari u rukama gjavolskim.

On preplašen time, što ga je sveti otac prozrio, otkri svoje srce, puno velike mržnje, prizna svoju krivnju, te zamoli ponizno oprošćenje i pokoru.

On dobije pokoru i bude odriješen. Tada ga odmah ostavi gjavao na očigled svečev.

Kad se je oslobodio iz pandža okrutne nemani, zahvaljivaše Bogu za dobrotu svoga pastira. I tako poboljšan i podučen vrati se natrag stadu svetoga pastira i življaše otada u velikoj svetosti.

24.

Kako je sv. Franjo kušao da obrati sultana babilonskoga.[1]

Franjo pun revnosti za vjeru Kristovu i pun čežnje za mučeništvom ode jedanput preko mora sa svojih dvanajest presvetih pratioca. Namjerio je upravo sultanu babilonskom.

Na tom putu dogjoše u neki predjel, pun turaka, koji su pazili na sve prolaznike. A bijahu okrutni,

[1] Taj se je sultan zvao Melek-el-Kamel.

te nijesu pušćali nijednog kršćanina, koji bi prolazio, nego su svakoga ubijali.

No Bog se svidi, te on zapriječi, da ne ubiju braće. Njih samo ufate, izudaraju i svezane dovedu pred sultana.

Kad su oni bili pred njim, poče Franjo, podučen od Duha Svetoga tako poštovaše ih divno propovjediti o vjeri Kristovoj sam spreman, da za tu vjeru nastupi vatreni pokus.

Sultan[1] ih u velike poštovaše, koli radi stalnosti u vjeri, toli radi prezira svijeta kojega opazi kod sv. Franje, jer Franjo kao najsiromašniji nije htio da primi nikakova dara, a isto tako radi čežnje za mučeništvom, koju zamjeti kod Franje.

Tako se dogodi, da ih je molio, te k njemu češće dogju. I sultan je velikodušno dopustio njemu i njegovim pratiocima, da propovjedaju, gdje im je volja.

Uz to im dade znak, koji će ih štititi od svih osobnih uvrjeda.

Na koncu uvigje Franjo, da ne može da uspjeva sa obraćenjima u tom kraju, te primivši od Boga objavu, odluči da se povrati u kršćansku zemlju.

U tu svrhu skupiv svoje pratioce, ode još jedanput sultanu, da se š njim oprosti.

Tom prigodom reče mu sultan: „Brate Franjo! Ja bih se rado obratio na kršćansku vjeru, ali se bojim. Jer ako bih to učinio, to bi ovi turci odmah ubili i tebe i mene i sve tvoje pratioce, čim bi to

[1] Tadanji običaj, da igju po gorućoj žeravici.

doznali. Budući pako da ti možeš još mnogo dobra učiniti, a i ja takogjer imam svršiti poslove veoma znamenite, to neću da prouzrokujem smrt i tebi i sebi. No poduči me, kako ću se spasiti. Ja sam spreman na sve, što mi naložiš."

Na to reče Franjo: „Moj gospodine, ja odilazim. No kad se vratim u svoju domovinu i s Božijom milošću unigjem u raj, ako to bude Bogu ugodno, poslat ću ti dvojicu moje braće, od kojih ćeš primiti sv. krst. Tako ćeš se spasiti, jer je to meni očitovao moj Gospodin Isukrst. Megju tim odriješujem te od svih zaprijeka, da te milost Božja — kada dogje — nagje pripravna za vjeru i pobožnost."

To obeća Franjo, i održat će. Nakon toga vrati se Franjo kući sa svojom poštovanom pratnjom. Iza nekoliko godina preda Franjo svoj duh u ruke Božije — snagje ga tjelesna smrt.

No i sultan oboli, te očekivaše, hoće li se ispuniti ono obećanje. Na nekim mjestima postavio je stražare i zapovijedio im je, da mu odmah dovedu dvojicu braće u odijelu sv. Franje, ako ih vide.

I zbilja u to vrijeme ukaza se Franjo dvojici svoje braće, te im reče, da bezodvlačno idu sultanu, da prema njegovu obećanju urede dušu njegovu.

Ne počasivši ni časa uputiše se ta dva brata preko mora. Stražari ih vigjoše i odvedoše sultanu.

Kad ih sultan ugleda, veoma se razveseli, te im reče: „Sada znam zaista, da mi je Bog poslao sluge svoje radi spasa duše moje prema obećanju, koga mi dade Franjo na temelju Božije objave."

Tada se dade podučiti u kršćanskoj vjeri, te primi iz ruku te braće sv. krst.

Tako sultan preporogjen u Kristu umrije u toj bolesti, a njegova se duša spasi po zaslugama i molitvi sv. Franje.

25.

Kako je Franjo na čudesni način izliječio jednoga gubavca na tijelu i duši, i što mu je rekla duša onoga gubavca, kad je išla u nebo.

Vjerni učenik Kristov sv. Franjo nastojao je za cijelog svoga života, da svom silom nasljeduje Krista, učitelja savršenosti. Stoga se je češće dogodilo, da je Bog liječio dušu, dok je on uz pomoć Božiju liječio, tijelo, kao što se to češće i o Kristu čita. Posebno pako on je ne samo sam rado posluživao gubavce, nego je dapače zapovjedio svojoj braći, da svagdje, kamogod na svijetu dogju, poslužuju njih iz ljubavi prama Isusu, koji je htio, da se radi naših grijeha smatra kao gubavac.

Jedanput se je dogodilo, da su braća iz onoga samostana, u čijoj je blizini bio sv. Franjo, služila u bolnici gubavce i bolesnike, megju kojima se je nalazio jedan gubavac, koji je bio tako nestrpljiv i nepodnošljiv i rogoboran, da je svak mislio, e ga obsjeo zli neprijatelj. A bilo je i takih slučajeva. On je riječima vrijegjao one, koji su ga služili, a takogjer i bezobrazno tukao. A što je bilo najgore, na najgadniji način psovao je Krista, Blagoslovljenog i njegovu sv. majku,

Djevu Mariju. Stoga uz nikakvu pogodbu nije se mogao naći niko, koji bi ga ili mogao ili htio služiti.

Jer ako su braća i nastojala, da strpljivo snose pogrde i uvrede samih sebe, — da tim više uzmože zasluge strpljivosti, — to ipak njihova savjest nije mogla da podnosi hule na Krista i njegovu svetu majku Mariju. Stoga odlučiše, da će spomenutog gubavca posvema napustiti. Ali ipak ne htjedoše to prije učiniti, nego što to prema propisu ispostave sv. Franji. Franjo je stanovao u blizini. Kad mu braća to saopćiše, — ode on tomu zločestomu gubavcu.

Kad ga nagje, pozdravi ga s riječima: „Bog ti dao mir, dragi, premili brate."

Gubavac mu odgovori: „Kakav mi mir može dati Bog, kad mi je uzeo mir i svako dobro, te mi učinio, da gnjijem i sav smrdim?"

Na to mu reče sv. Franjo: „Strpi se, sine moj! Bog nam daje na ovoj zemlji bolesti tijela za spas naše duše. Jer bolesti nam postaju velika zasluga, ako ih strpljivo podnosimo."

Bolesnik odgovori: „Kako ću ja strpljivo podnašati muku, kad me kini dan i noć? Još pako gore sa mnom postupaju tvoja braća, koju si mi poslao, da me služe, jer me oni ne služe, kao što bi morali."

Sv. Franjo po Božijoj objavi upozna, da je taj gubavac opsjednut, te ode se molit. I srdačno se moljaše Bogu, da mu pomogne.

Iza molitve vrati se opet gubavcu, te mu reče: „Moj sine, ja ću te posluživati, kad nisi s drugim zadovoljan."

„Kako hoćeš — odvrati bolesnik — ali šta ti možeš više učiniti, nego drugi?"

Franjo odgovori: „Ja ću činiti sve, što želiš."

Gubavac će: „Ja želim, da me svega opereš, jer smrdim tako, da ni sam podnositi ne mogu."

Franjo odmah ugrija vode sa mirisnim travama, tada skinu bolesnika i poče ga prati svojim rukama, dok ga je jedan drugi brat poljevao.

Bog učini čudo, i nestajaše gube na onim mjestima, gdje je svetac rukama dirao bolesnika. Koža i meso ozdraviše mu potpuno.

I kao što je tijelo, tako mu i duša poče ozdravljati.

Kad je naime gubavac osjetio, da je počeo dobivati zdravlje, stade se jako kajati i skrušavati zbog svojih grijeha. I plakaše gorko. Na taj način kao što mu se tijelo izvana očisti od gube vodom; tako mu se i duša unutra očisti od grijeha suzama i odlukom, da će se poboljšati.

Čim on dakle potpuno ozdravi na tijelu i duši, ispovjedi ponizno svoje grijehe. Jecajući glasno priznavaše: „Jao meni, ja zaslužujem pakao radi psovka i pogrdâ, što sam ih riječju i činom zadao braći, — te radi nestrpljivosti i opačina, koje sam proti Bogu počinio." Petnajest dana provede on iza toga u gorkom oplakivanju svojih grijeha, a pri tome se moljaše Bogu, da mu bude milostiv i ispovjedi se svećeniku.

Kad je vidio Franjo tako upadno čudo, koje je Bog učinio po njegovim rukama, zahvali Bogu i ode

daleko otale. Iz poniznosti naime htio je da izbjegne častima, jer je on u svim svojim djelima tražio Božiju čast, a ne svoju.

Spomenuti gubavac, — koji se izliječi na tijelu i duši — pade po božijoj odredbi iza petnajest dana u drugu bolest, te ojačan crkvenim otajstvima umr pokori. Njegova duša, kad je išla u raj, ukaza se sv. Franji, koji se je u šumi molio. Ona upita sv. Franju: „Poznaš li me?“ „Ko si ti?“ — odvrati sv. Franjo. — Ona reče: „Ja sam onaj gubavac, koga je Krist radi tvojih mnogih zasluga izliječio. Idem sada u vječni život i zahvaljujem Bogu i tebi za to. Slavno bilo tvoje tijelo i duša; slavne bile tvoje riječi i djela. Jer po tebi će se spasiti mnoge duše na zemlji. Znaj, da ne progje na svijetu ni jedan dan, a da sveti angjeli i drugi sveci ne zahvaljuju Bogu za plodove, koje ti i tvoja braća na raznim mjestima zemlje donosite. Stoga budi dobre volje i zahvaljuj Bogu i ostani mi blagoslovljen!“

Iza tih riječi ode on u nebo. A Franjo bijaše veoma utješen.

26.

Kako je sv. Franjo obratio tri razbojnika, koji iza toga stupiše u red i kako je jedan od njih veoma pobožan imao krasno vigjenje.

Jedanput je sv. Franjo išao pustim krajem od Borga prema S. Sepolcro. Na tom putu prolazio je uz utvrgjeno mjesto po imenu Monte Casale. Tu ga

susrete jedan ugledni i nježni mladić i reče mu: „Oče, imam želju stupiti u tvoju braću.“ Sveti mu Franjo odgovori: „Moj sine, ti si mlad, nježan i odličan; možebit nećeš moći podnositi siromaštva i našu strogost.“ A on mu odvrati: „Oče, zar vi niste ljudi ko i ja? Kako dakle vi podnosite, tako ću s Božijom milošću i ja.“

Njegov se odgovor veoma svidi sv. Franji. Za to ga blagoslovi i odmah primi u red nadjevši mu ime brat Angjeo. Mladić je živio kasnije tako sveto, da ga je sv. Franjo malo iza toga imenovao gvardijanom samostana u Monte Casali.

U to vrijeme bila su u tom kraju tri glasovita hajduka, koji su počinjali mnogo zla. Jednog dana dogju ti oni samostanu manje braće i zamole gvardijana, spomenutog brata Angjela, da im dadne jesti. Gvardijan ih žestoko ukori, te reče: „Vi razbojnici, vi grozni ubojice, vi se ne stidite drugim otimati plodove gorke muke; i eto dokle ste bezobrazni i drski pa sad još hoćete da jedete lemozinu, koja je poslana slugama Božijim. Vi niste vrijedni, da vas zemlja dalje nosi, jer se ne bojite ni Boga, ni ljudi. Ajte, otkud ste i došli i da vas više ne vidim ovdje!“

Te ih riječi zbuniše i odoše sa velikom zlovoljom.

Uprav u taj čas povrati se kući sv. Franjo noseći torbu kruha i posudu vina. To su oboje on i njegov drug isprosili.

Gvardijan mu odmah pripovjedi kako je otjerao one razbojnike. Sveti ga Franjo ukori za to prilično

strogo primjetivši, da se je okrutnim pokazao: „Grješnici se lakše obraćaju Bogu blagošću, nego prostim ukorom. Stoga i govori naš Gospodin Isukrst, čije smo evangjelje obećali opsluživati: „Zdravi ne trebaju liječnika, nego bolesni.“ „On nije došao da zove pravednike na pokoru, nego grješnike.“ Stoga je dapače š njima češće jeo.“ A jer si ti radio proti ljubavi i proti evangjelju, zapovjedam ti svetom poslušnošću, da odmah uzmeš tu torbu kruha, i tu posudu vina, što sam ja isprosio, te žurno pogješ za njima brdom i dolinom, dok ih ne nagješ. Tada im u moje ime podaj sav kruh i sve vino. Iza tog klekni pred njih i priznaj ponizno, da si se prestrogo ponašao. Učinivši to zamoli ih u ime moje, da ne čine više zločina, nego da se boje Boga i ne vrijegjaju ga. Ako tako urade, obećajem im, da ću se brinuti za njihove potrebe i da ću im trajno davati hranu i piće. Kad im to rekneš, vrati se amo u svoj poniznosti.“

Dok je spomenuti gvardijan išao, da ispuni zapovijed Franjinu, zadubi se on u molitvu i moljaše Boga, da umekša srca razbojnička i da ih gane na pokoru.

Poslušni ih gvardijan dostiže, dade im kruha i vina, te izvrši nalog Franjin. A Bog gane razbojnike, te jedući lemozinu sv. Franje stadoše ovako jedan drugom govoriti:

„Jao nama bijednima i nesrećnima! Kako nas čekaju strašne kazne paklene, jer mi nismo samo robili, tukli i ranjivali, nego i ubijali. Pokraj svih tih

velikih prekršaja i zloća, koje smo činili, ipak nas nije savjest grizla, a ne obuze nas ni strah pred Bogom. Gle, taj sveti brat, koji sad bi kod nas, ponizno nam prizna, da je kriv zbog ono nekoliko riječi, koje nam je radi naše zloće s pravom rekao. Uostalom donio nam je kruha i vina i javio nam dobrostivo obećanje svetoga oca. Uistinu to su sveta Božja braća, koja zaslužuju nebo, a mi smo sinovi vječnog izgubljenja, te zaslužujemo paklene muke. Mi svaki dan umnožajemo našu krivnju i pooštravamo našu osudu. I mi ne znamo, da li možemo zbog grijeha, koje smo dosada počinili, zadobiti Božje milosrgje?“

Ove i slične riječi reče jedan od njih. Na to rekoše drugi: „Ti sigurno govoriš istinu; šta moramo činiti?“

„Ajmo — reče jedan — sv. Franji i ako nam on pruži nadu, da ćemo usprkos naših grijeha zadobiti milosrgje, to ćemo onda činiti sve, što nam zapovjedi i tako osloboditi duše naše od zasluženih vječnih muka.“

Ovaj se predlog dopade drugima, te sva trojica s jednakim čuvstvima i mislima žurno odoše sv. ocu i rekoše mu: „Oče! Mi držimo, da ne možemo dobiti milosrgja Božijeg, gledom na mnoga zla djela, koja smo učinili. No ako u nama pobudiš ma kakvu nadu, da će nas Bog primiti u svoje milosrgje, mi smo pripravni, da činimo, što nam zapovjediš, a pripravni smo još i da s tobom pokoru činimo.“

Franjo ih ljubezno i dobrostivo ustavi kod sebe, i ojača ih mnogim primjerima, koji su im osiguravali Božje milosrgje.

Uz to im obeća, da će se za njih moliti, da im Bog bude milosrdan i pokaza im, kako je neizmjerno milosrgje Božije. Evangjelje naime kaže: Ako bi imali neizmjerno grijeha, opet je veće milosrgje Božije. A sveti je Pavo rekao: Krist, Blagoslovljeni dogje na ovaj svijet, da grješnike sebi zadobije.

Čuvši ona tri razbojnika ove i slične poduke odrekoše se vraga i njegovih djela. Sveti ih Franjo pako primi u red. Oni počeše tada činiti veliku pokoru. Dvojica od njih živjeli su samo kratko vrijeme iza svoga obraćenja, pa se onda preseliše u nebo. Treći ih je nadživio. No sjećajući se svojih grijeha kroz punih petnaest godina postio je o kruhu i vodi tri dana u nedjelji izuzev druge poste, što ih je s braćom obavljo. Zatim išao je uvijek bos, nosio na sebi jedno jedino odijelo, a iza matutina,[1] nikad ne bi spavao. To je činio za pokoru.

Megjutim se preseli sv. Franjo iz ovog jadnog života.

Taj je pokornik kroz mnogo godina nastavio svoju pokoru. Jedanput — nuto! — iza matutina dogje mu tako žestoka napast, da spava, te nikako nije mogao da joj se opre i ostane bdijući, kao što je običavao.

Pa budući se nije mogao oprijeti snu, a ni moliti,

[1] Jutarnja molitva iza ponoći.

otigdje u krevet, da spava. No jedva je on glavu spustio na jastuk, kad ga obuze ushićenje, i bi dopraćen na jedno vrlo visoko brdo, oko kojega je bio duboki ponor. S jedne i s druge strane ležale su grdne i oštre pećine, s kojih su stršili nepravilni grebeni. Gledajući on taj ponor, vas se stresao od groze. A angjeo, koji ga je vodio, turi ga naprijed i obori ga u ponor. Brat sune strmu i padaše s grebena na greben, s pećine na pećinu. Na koncu dogje do dna ponora vas razbijen i razmrskan. Tu je — bolestan — ležao na tlu, kad će mu vogja: „Ustaj, moraš još dalje putovati!“

Brat odgovori: „Čini mi se, da si nerazuman i okrutan čovjek. Vidiš, gdje gotov umirem, kako sam se razbio od pada, a zapovjedaš mi, da sad ustanem!“ Angjeo mu se približi, dotaknu ga, pričvrsti mu sve udove i izliječi ga. Tada mu pokaza jednu široku ravnicu punu šiljatog i oštrog kamenja, trnja i drača i reče mu, da ide bos cijelom ravnicom do kraja. Tamo će vidjeti užarenu peć, u koju mora unići.

Kad je brat prešao cijelu ravnicu uz veliki napor i muku, reče mu angjeo: „Ulazi unutra! Moraš!“

Brat odgovori: „Ah kako si ti okrutan vogja. Ti si me vidio, gdje gotov umirem u onoj pustoj i jadnoj ravnici; sad mi pak kažeš, da idem u ovu ražarenu peć, mjesto da mi rekneš, da počinem.“

I obazrijev se ugleda oko peći mnogo gjavola sa željeznim rašljama, s kojim ga odjedanput stadoše gurati u peć, buduć je on krzmao sam ući.

Kad je unišao u peć, razgleda sve oko sebe ugleda jednoga, koji je bio njegov kum, gdje sav gori. Brat mu reče: „Kume, kako si dotle došao?“ On odgovori: „Ajde malo dalje i vidjet ćeš moju ženu, a tvoju kumu; ona će ti kazat uzrok, porad kojega smo osugjeni.“ Brat pogje dalje. Pa nuto odnekle izroni spomenuta kuma, sva užarena i okovana sveosve vatrenom mjericom za žito. Brat je upita: „O nesrećna i bijedna kumo, jere dogje u te grozne muke?“ Ona odgovori: „Za velikoga glada, koga je prorekao sv. Franjo, ja i moj muž prodavasmo šenicu i kukuruz ovom krivom mjerom. Stoga gorim, okovana njome.“

Iza tih riječi, onaj angjeo, koji je brata vodio, izturi ga iz peći i reče mu: „Spremi se! Sad ćeš strašni put putovati!“ Brat se ražalosti, te će reći: „Tvrdi vogjo! Sa mnom nikakova smilovanja nemaš! Vidiš, da sam u ovoj peći gotov izgorio i još hoćeš da me povedeš na opasni i strašni put.“

Na to ga se dotakne angjeo — i učini ga zdravim i jakim.

Tada ga odvede jednom mostu, preko koga se nije moglo bez velike pogibelji, jer je bio vrlo slab i uzak, zatim sklizak i bez ograde. Pod njim je tekla brza rijeka, puna zmija, zmajeva i škorpijona. A ogavni je smrad dolazio odozdol.

Angjeo reče bratu: „Ajde za mnom; meći svoju nogu ondje, gdje ja metnem svoju. Tako ćeš sigurno preći!“

Brat igjaše za angjelom, kako ga je naputio. Tako prispje do sredine mosta. Kad je bio na sredini, a angjeo odleti. Digav se tako ode na jedno veoma visoko brdo, daleko s onu stranu mosta. Brat je dobro promatrao mjesto, kamo je odletio angjeo pazeći, ne bili se angjeo povratio. A angjela ne bi natrag, te brat morade ostati bez vogje! U to pogledá u dubinu i ugleda one strašne životinje, gdje su digle glave svoje izvan vode, a ždrijelo im je bilo širom otvoreno, spremno da ga odmah proždru, ako pane. Njega obuze taki strah, da nikako nije znao, šta li će činiti, šta li će raditi. Ta nit je mogao natrag, ni naprijed. Kad je vidio, da se nalazi u tolikoj nevolji, a da mu ne može niko pomoći osim Boga, kleče, ogrli brv i s tijelom i dušom preporuči se Bogu, da mu svojom milosrdnošću pomogne.

Iza molitve ćutio je, ko da mu rastu krila. On se tomu veoma veselio i čekao je, dok mu tollko narastu, da mogne š njima odletjeti na brijeg, kamo mu je angjeo utekao. No u vrućoj čežnji, da čim brže otigje s mosta, pokuša iza nekoliko vremena da leti. Krila megjutim još nisu bila dosta dobro prirasla, te se on surva na brv, a krila mu otpadoše. Iznova ogrli on brv i preporuči se kao i prije Gospodinu Bogu. Iza te molitve opet očuti, kao da mu ničU krila, no kao što prvi put, tako ni sada nije čekao, dok mu potpuno narastu, nego prije vremena poče letjeti. Zato opet pade na most, a krila otpadoše.

Iza toga on upozna, da mu je prevelika žurba,

da se posluži s krilima, bila uzrokom, što je pao. Zato poče on sam sebi govoriti: prije nego treći put počnem letjeti, čekat ću tako dugo, dok mi krila ne ojačaju, te se ne mognem srušiti.

Dok je o tom mislio, opazi, kako mu po treći put niču krila. On je čekao vrlo mnogo, stopedeset godina i još više, dok su mu se učinila dosta dugim, da pokuša letjeti. Na koncu digne se po treći put. Sa svom silom poleti i dogje na mjesto, kamo je angjeo odletio. On pokuca na vrata od palače, u kojoj je bio angjeo. Izagje vratar i upita ga: „Tko si ti, da si smio amo doći?“ On odgovori: „Ja sam manji brat.“ Na to će mu vratar: „Onda pričekaj; sad ću ja zovnuti sv. Franju, da vidim, pozna li te.“

Kad je on otišao po sv. Franju, čudio se je brat krasnim zidovima te palače. Gle! sad mu se učiniše prozirni i tako sjajni, da je mogao kroz njih vidjeti zborove angjeoske i sve, što se unutra dogagjaše. Dok se je on tako čudio, u to dogje sv. Franjo, brat Bernard, brat Egidije i za njima tako velika množina svetih muževa i žena, koji su našljedovali život Franjin, da se je činilo, te se ne mogu pribrojiti.

Sv. Franjo reče vrataru: „Pusti ga, nek unigje, to je moj prijatelj.“ Čim je unišao, odmah ućuti taku utjehu i slatkoću, da je zaboravio na sve poteškoće, koje je pretrpio, i to tako, kao da nikad nisu ni bile.

Tada uvede sv. Franjo brata, pokaza mu mnoge divne stvari, a onda mu reče: „Moj sine, sad se ti moraš opet vratiti zemlji i tamo ostati sedam dana,

dok se brižno i pobožno pripraviš. Iza tih sedam dana ja ću ti doći i tada ćeš prispjeti u ovo mjesto Blaženih.“

Sveti je Franjo imao na sebi jedan divni plašt, koji je bio ukrašen najljepšim zvijedama; njegovih pet rana bile su tako sjajne, da su zrakama svojim rasvjetljivale čitavu palaču.

Brat Bernard imagjaše na glavi krunu od vrlo lijepih zvijezda. Brat Egidij bijaše urešen krasnim zvjezdama. Megju njima ugledao je još mnogu drugu svetu braću, koju nikad na svijetu nije vidio.

On se oprosti sa svetim Franjom i preko volje se vrati na zemlju.

Kad je ustao i opet sebi došao, upravo su braća zvonila na primu.[1] Prema tomu bio je on u tom zanosu samo toliko vremena, koliko ima izmegju matutina i prime, premda se je njemu činilo, da je trajalo mnogo godina. (Matutin se je prije molio oko ponoća; dakle je njegov zanos trajao oko šest sati.)

Držeći se kućnog reda on pripovjedi gvardijanu cijelo ukazanje.

Njega je iza tog počela tresti groznica i držala ga je sedam dana. Osmi dan prema obećanju dogje mu sv. Franjo s velikom množinom slavnih svetaca i odvede mu dušu u kraljestvo blaženih, — da tu vječno živi.

---

[1] Primom zove se ona molitva, što je fratri mole u samostanima oko šest ili šest i po sati.

27.

Kako je sv. Franjo obratio u Bolonji dva sveučilištarca, koji iza tog stupiše u fratre i kako je jednog od njih oslobodio od velike napasti.

Kad je jednom sv. Franjo došao u Bolonju, izleti cijeli grad, da ga vidi, jer im je bio poznat kao svetac. Time je nastala taka stiska, da je puk jedva jedvíce mogao doći na glavni trg. A po cijelom trgu stajali su čovjek do čovjeka, žena do žene, učenik do učenika.

Sv. Franjo pope se tada na jedno povišeno mjesto usred trga i poče propovjedati, što mu je Duh sveti nadahnjivao. A propovjedaše tako divno, da se je prije činilo da angjeo propovjeda, a ne čovjek. Njegove riječi bile su ko s onog svijeta; bile su ko oštre strijele, koje probadaju srca slušatelja. Prigodom te propovjedi obrati se veliki broj muževa i žena, te počeše u pokori živjeti.

Megju njima bijahu i dva odlična sveučilištarca iz Mark Ankone (Marc Ancona). Jedan se je zvao Pelegrin, a drugi Rinieri. Obojicu ganu spomenuta propovjed, a Bog im uz to prosvijetli pamet božanskom svojom milošću, te dogjoše sv. Franji i rekoše, da žele potpuno ostaviti svijet, te biti fratri.

Sveti Franjo rasvijetljen od Boga upozna odmah, da ih je On poslao i da će u redu sveto živjeti. Videći pako njihovu veliku revnost, rado ih primi, te će reći Pelegrinu: „Ti ćeš u redu udariti putem poniznosti“, a bratu će Rinieriju: „Ti ćeš služiti braći.“ Tako je i bilo. Brat Pelegrin nije htio nikada da bude svećenik, nego samo ko prosti vjernik, lajik, premda je bio duboko naobražen, pa dapače bio i doktor kanonskoga prava.

Svojom poniznošću postiže on toliku savršenost u krjeposnom življenju, da je brat Bernard, prvi Franjin fratar rekao o njemu, e je najsavršeniji od sve braće na svijetu.

Na koncu se brat Pelegrin preseli iz ovoga života u vječni — pun krjeposnih djela i slavan zbog mnogih čudesa prije i poslije smrti.

Brat pako Rinieri služio je braći odano i vjerno, a živio vrlo sveto i skromno. Sa svetim Franjom općio je veoma pouzdano, te mu je sv. Franjo otkrio mnogu tajnu. Kasnije je postao provincijalom Mark-Ankonske provincije i upravljao je njome veoma dugo i mudro. Svi su š njim bili zadovoljni.

Iza nekog vremena Bog mu pripušća veliku kušnju. On je bio stoga u velikoj žalosti i tjeskobi. Da se otrese napasti jako se je danju i noću trapio posteći, strogo živući, plačući i moleći. No ne riješi se napasti. Radi toga često je bio veoma tužan, držeći, da ga je Bog napustio. Kad je već dugo vremena proboravio u tom gorkom duševnom stanju, odluči otići sv. Franji — i to upotrebiti kao zadnje sredstvo misleći u sebi: ako sv. Franjo bude prema meni kao obično prijazan i povjerljiv, držat ću, da Bog imade

sa mnom još smilovanja. Ako me ne dočeka kao obično, to će mi biti znak, da me je ostavio.

On se dakle prema odluci uputi sv. Franji, koji je u to vrijeme teško bolestan ležao u palači asiškoga biskupa. A njemu Bog očitova, kako brata Rinierija muče napasti i zdvojnost i kako mu je odlučio doći. Stoga odmah zovne brata Leona i brata Masea i reče im: „Ajte brzo pred mog sina, brata Rinierija, ogrlite ga u ime moje, pozdravite i recite mu, da ga megju svom braćom na svijetu osobito ljubim.“

Oni otigjoše i susretoše na putu brata Rinierija. Odmah ga zagrliše i rekoše mu, što im je Franjo naložio. Radi toga obuze ga taka utjeha i veselje, da se je gotov zanio. Iz dna srca zahvali Bogu i ode na mjesto, gdje je sv. Franjo bolestan ležao.

Kad je sv. Franjo čuo, da je došao brat Rinieri, diže se s postelje, premda je bio opasno bolestan, pogje prema njemu, te da najnježnije i najslagje zagrli govoreć mu: „Dragi sine i najdraži brate Rinieri megju svima, što su na svijetu. Ja te ljubim, ja te ljubim jedinoga.“ Iza tih riječi napravi mu znak križa na čelu i poljubi ga tude. Tada nastavi Franjo: „Predragi sine, tu ti je napast Bog pripuščao, da dobiješ više zasluga. Ako se pako hoćeš odreći toga dobitka, onda neka ti bude po volji.“

I gle čuda! Čim je Franjo rekao te riječi, nestade svake napasti kod brata Rinierija, kao da je nikad u životu ni imao nije.

28.

O zanosu brata Bernarda, ušljed kojeg bijaše on posvema bez svijesti i to od matutina do none.[1]

Koliku je milost često iskazivao Bog siromašnim šljedbenicima evangjelja, koji su ostavili svijet iz ljubavi prema Isusu, pokazalo se na bratu Bernardu Kvintavalskom, koji je — otkako je primio odjeću sv. Franje — češće bio zanešen razmatrajući božanske stvari.

Megju ostalim slučajevima dogodi se jedanput, da se je pod svetom misom posvema zadubio u promatranje Boga. Tada se zanese tako, da nije ni opazio podizanje svetog tijela i krvi Kristove, ni pod njim kleko, ni kapuča skinuo s glave, ko što su ostali učinili. Bez da makne okom, gledao je nepomično preda se i to od jutarnje molitve do none.

Kad je iza none došao sebi, stao je hodati po samostanu tamo, amo, vičući čudnim glasom: „O braćo, o braćo, o braćo! U ovom gradu nema nijednoga tako odlična i tako visoka čovjeka, komu bi bilo teško ponijeti torbu punu gjubra, ako bi mu se obećala krasna kula puna zlata, samo kad bi mogao time zaslužiti to dragocjeno blago.“

A za tim nebeskim blagom, koje je obećano prijateljima Božijim, tako je prignuo duh Bernardov,

[1] Nona — molitva, koja se moli pred ručak. Prema tomu bio je Bernard u zanosu 11 sati.

da je neprestance kroz petnajest godina išao misleći o nebu i gledajući u nj.

U to vrijeme nikad se nije do sita najeo, nego je tek malo jeo od onoga, što bi se metnulo pred njega. Jer on govoraše, da nije nikakova uzdržljivost uzdržavati se od onoga, što čovjeku ne prija. Prava se suzdržljivost sastoji u tome, da se uzdržaje od stvari, koje prijaju ustima.

Osim toga postigao je on toliku ljubav i razumijevanje, da su k njemu dolazili visoki duhovnici, da im rješava znamenita pitanja i teža mjesta iz svetoga pisma. I on im je razjašnjivao svaku poteškoću. Njegov duh oslobodio se je i otrgao od svega zemaljskog; stoga je duboko promatrao, kao što lastavica visoko leti. Mnogo puta bio bi sam na raznim vrhuncima dvadeset, a jedanput dapače i trideset dana. Tu bi on razmišljao.

Stoga reče o njemu brat Egidij, da nije drugim ljudima podijeljen taj dar: naime da lete poput lastavica i da se u letu hrane.

Radi te izvanredne milosti, koju je dobio od Boga, govorio je š njime sv. Franjo vrlo rado i vrlo često i to po danu i po noći. Mnogo puta našli su ih noću u šumi, kamo bi oba došla, da se razgovaraju o Bogu, a bili bi zanešeni.

29.

Kako se je gjavo više puta ukazao bratu Rufinu u prilici Razapetog govoreć mu, da su mu sva dobra djela uzaludna, pošto ne pripada broju izabranika, te kako je sv. Franjo doznao to po Božijoj objavi i otkrio bratu Rufinu njegovu bludnju.

Brat Rufin, jedan od najodličnijih muževa grada Asiza, čovjek od velike svetosti, pratioc sv. Franje, bijaše u svoje vrijeme izložen žestokim borbama i napastima obzirom na Božiju preodregjenost. Radi toga je bio vrlo potišten i tužan. Gjavao mu je naime ulio u pamet misao, da on ne pripada broju izabranika, nego osugjenika. Sve što u redu čini, da je uzaludno. Te su napasti trajale više dana. Radi stida nije ih htio otkriti sv. Franji; nego je živio u toj borbi, ipak ne odustajuć od molitve i običnoga posta.

Videći to zli neprijatelj poče mu zadavati žalost za žalošću. Osim nutarnjih borba pripravi mu i vanjske lažno mu se prikazujući.

Tako mu se ukaza jednom u obliku Raspetoga, te mu reče: „Brate Rufine, što se trapiš pokorom i molitvom? Ne spadaš ti u broj izabranika. Vjeruj mi to, jer ja sam onaj, koji sam te izabrao i preodredio. A ne vjeruj samo sinu Petra Bernardona (sv. Franji), ako ti on drukčije rekne! Dapače i ne pitaj ga glede ove stvari, jer ni on nezna toga, ni ko drugi, osim mene sina Božijeg. Stoga mi vjeruj: ti si u broju

osugjenika! A osugjeni su i sin Petra Bernardona — tvoj otac Franjo i njegov otac (P. Bernardoni), kao što takogjer svaki onaj, koji ih slijedi.“

Tim riječima kneza tame bio je brat Rufin tako glupo nasjeo, da je odmah izgubio vjeru i ljubav napram sv. Franji, koju je dotad imao i nije se brinuo, da ma što o tom kaže. Što pako sv. Franji ne htje kazati brat Rufin, objavi mu Duh Sveti.

U duhu naime vigje sv. Franjo veliku pogibelj, u kojoj se nalazio spomenuti brat Rufin i zato posla k njemu brata Masea.

On mu reče, da ga zove sv. Franjo, našto brat Rufin mrmljajući odgovori: „Šta imam ja sa sv. Franjom?“

Brat Maseo, pun božanske mudrosti odmah upozna mice gjavolske, te mu reče: „Brate Rufine, ne znaš li ti, da je brat Franjo kao angjeo Božiji veoma mnoge duše rasvijetlio i da smo po njem i mi dobili milost? Stoga želim, da svakako ideš sa mnom. Ja dobro vidim, da te gjavo vara.“

Iza tih riječi diže se brat Rufin i ode sv. Franji.

Čim ga je sv. Franjo već izdaleka opazio, stade odmah vikati: „O nesretni brate Rufine, kome si povjerovao?“

Iza kako je brat Rufin došao svecu, morao mu je po propisu kazati napast, koju mu je gjavao iznutra i izvana pripravio Svetac mu pako čisto i bistro pokaza, da je onaj, koji mu se je ukazao gjavao, a ne Krist. „Stoga nemoj nipošto — reče sv. Franjo

— slušati, što ti govori, nego čim ti opet gjavao rekne, da si osugjen, odgovori mu: Otvori usta, jer ću ti ih inače nasuti gjubrom.[1] A po ovome ćeš poznati, da je gjavao, a ne Krist, jer čim tako odgovoriš, on će uteći. Osim toga mogao bi i po tome ga poznati, što ti je otvrdnuo srce napram svemu, što je dobro, jer je to pravi njegov posao. A Krist Blagoslovljeni nikada ne otvrgjuje srca, nego ga dapače mekša po riječi prorokovoj: Uzet ću ti kameno srce, a dat ću ti mesno.

Iz tih riječi jasno upozna sada brat Rufin, da je sv. Franjo točno ispripovjedio tok njegove napasti. Stoga dirnut tim riječima Svečevim, poče gorko plakati. Zatim kleče pred sv. Franju i prizna mu krivnju, što je zatajio napast.

Opomene, koje mu je dao sv. Franjo, utješile su ga i ojačile posvema. On odluči živjeti drukčijim, boljim životom. Na koncu još reče sv. Franjo: „Ajde, moj sine, ispovjedi svoje grijehe i ne popuščaj u običajnoj molitvi. Jer budi siguran, da će ti ta napast biti od velike koristi i utjehe. Ubrzo ćeš to sam iskusiti.“

Brat se Rufin vrati u svoju ćeliju, koja je bila u šumi. Roneći potok suza stade se Bogu moliti. I gle, opet mu kao i prije dogje neprijatelj u obliku Kristovu, te mu reče: „Brate Rufine, zar ti nisam kazao, da ne vjeruješ sinu Petra Bernardona i da se ne trudiš plačem i molitvom, kad si svakako osugjen?

[1] To se mjesto nalazi samo u starijim izdanjima.

Šta ti koristi, da se mučiš, dok živiš, a kad umreš, opet ćeš biti osugjen."

Na to njemu kao s nokta odvrati brat Rufin: „Otvori usta, da ti ih gjubrom naspem!" Gjavao se radi toga ražljuti, te u jednom času pobjegne uz taki vihor i potres kamenja na brijegu Subasiju, koje je bilo tik toga mjesta, da se je nadaleko čuo urnebes padajućeg kamenja. Njihov udar spojen sa valjanjem, koji je prouzrokovao, da su dolinom vrcale strašne iskre, zatim buka, bile su tako velike, da je sv. Franjo sa svojim pratiocima silno začugjen izišao pred vrata samostana, da gleda novost. Još se i danas vide ondje ogromne pećine, koje su se srušile.

To jasno pokaza bratu Rufinu, da je ono bio gjavao, koji ga je varao. Stoga se povrati sv. Franji, pade nice po zemlji i prizna svoje pogrješke. Sveti ga Franjo slatkim riječima ojači i posla ga posve utješena u njegovu ćeliju, gdje se opet dade na molitvu. Tada mu se ukaza Krist Blagoslovljeni! Njegovu dušu ogrije sada vatra božanske ljubavi posvema. A Krist mu reče: „Ti si dobro učinio, moj sine, što si povjerovao bratu Franji. Onaj, koji te je ražalostio, bijaše gjavao. Ali ja sam Krist, tvoj učitelj. Da se o tom čim bolje uvjeriš, dajem ti slijedeći znak: doklegod budeš živio, nećeš više nikad osjetiti žalosti, ni tuge."

Iza toga izčeznu Krist, a ostavivši njemu tako duševno veselje i slatkoću, taku pripravnost srca, da je danju i noću o tom mislio u zanosu.

Od toga vremena tako se je utvrdio u milosti i

sigurnosti obzirom na spas duše, da je postao posvema drugi čovjek. Danju i noću molio se je i razmatrao božanske stvari ne pazeći na svoje druge želje. Stoga je govorio sv. Franjo o bratu Rufinu, da ga je sam Krist još za života učinio svecem, pa da se ne žaca zvati ga pred njim kao i za njim: Sveti Rufin, premda još na zemlji živi.

30.

Kako su sv. Franjo i Rufin propovjedali u Asizu.

Brat Rufin bio je ušljed neprestanog promatranja tako zadubljen u Boga, da je postao gotovo neosjetljivim i nijemim. Vrlo je rijetko govorio. Osim toga nije imao ni dara, ni slobode, ni rječitosti, da propovjeda.

Sv. Franjo ne pazeći na to zapovjedi mu jedanput, da igje u Asiz i propovjeda puku, što mu Bog nadahne. Na to odvrati Rufin: „Poštovani oče, molim te, oprosti mi i ne šalji mene, jer znaš, da nemam dara za propovjedanje i da sam jednostran i neznalica."

Sveti mu pako Franjo reče: „Jer nijesi odmah poslušao, zapovjedam ti u ime svete poslušnosti, da odmah odjeven samo u donje odijelo igješ u Asiz, unigješ u crkvu i puku staneš propovjedati."

Na tu zapovjed skinu brat Rufin gornje odijelo, ode u Asiz, unigje u crkvu, pokloni se pred oltarom, uzagje na propovjedaonicu, te počne propovjedati. Tomu se stanu djeca i odrasli smijati i ismijavati:

„Gle, ti čine sada toliku pokoru, da im je pamet provodnila.“

Megjutim poče si sveti Franjo prebacivati, šta je uradio. Pomisli na brzu poslušnost brata Rufina, koji je nekoć pripadao asiškom plemstvu — i na tvrdu zapovjed, koju mu dade. „Odakle tebi, reče, sine Petra Bernardona, čovječe niska roda, odakle tebi tolika preuzetnost, da zapovjedaš bratu Rufinu, koji se broji megju najodličnije ljude grada Asiza, da ide u lugjačkom odijelu puku propovjedati? Bože! Ti bi, sine Petra Bernardona, morao najprije prokušati, što drugim zapovjedaš!“

Iza toga odmah isto tako skide svoje gornje odijelo, i pogje u Asiz uzevši sa sobom brata Leona, koji je imao nositi njegovo odijelo kao i odijelo brata Rufina. Kad ga takog ugledaše asižani, smijahu mu se misleći, da su i on i brat Rufin pobudalili od prekomjerne pokore.

Franjo stupi u crkvu, u kojoj je brat Rufin baš evo ove riječi propovjedao: „Dragi moji! Bježite od svijeta, manite se grijeha, vratite tugje dobro, ako hoćete da izbjegnete paklu; držite zapovjedi Božije; ljubite Boga i bližnjega, ako hoćete da unigjete u nebo. Činite pokoru, ako hoćete da postignete nebesko kraljestvo.“ Iza tog se pope na propovjedaonicu sv. Franjo, te poče tako divno propovjedati o preziranju svijeta, o svetoj pokori, o dragovoljno odabranom siromaštvu, o želji za nebom, o otrgnuću od svega zemaljskoga, te o sramotnoj muci Isusa

Krista! Svi oni, koji su bili na propovjedi, brojni muževi i žene, počeše gorko plakati s duboke pobožnosti i velikog srčanog ganuća. A ne samo tu u Crkvi, nego i u cijelom Asizu vladala je toga dana velika žalost zbog muke Isusove, kake nikad dotad nije bilo. Tako je puk bio ganut i utješen propovjedanjem sv. Franje i brata Rufina.

Nato odjenu sv. Franjo brata Rufina, pa onda sebe, te se tako obučeni vratiše u Porcijunkulu hvaleći i slaveći Boga, koji im je dao milost, da prezirom sebe pobijede i dadnu dobar primjer Kristovim ovcama, i pokažu, kako se mora svijet prezirati.

Od toga dana puk je sve više i više štovao braću i smatrao se je sretnim, da se dotakne skuta njihovih haljina.

31.

Kako je sv. Franjo poznavao savjest sve svoje braće.

Kao što je naš gospodin Isukrst u evangjelju rekao: Ja poznam ovce moje i one poznaju mene, tako je i sv. Franjo kao dobri pastir poznavao po Božijem očitovanju sve zasluge i kreposti svoje braće, a tako isto i mane njihove. Stoga je on znao svima najbolje sredstvo spasa providiti ponizujući ohole, uzvisujući ponizne, zle koreći, a hvaleći kreposne. Tako se čita u divnim očitovanjima, koja je on imao o svojoj prvoj redovničkoj obitelji.

Izmegju ostaloga dogodi se jedanput, da se je

Franjo sa svojom obitelju razgovarao o Bogu. To je bilo u njihovom samostanu. Brat Rufin nije bio š njima na tom razgovoru, nego u šumi, gdje je razmišljao.

Pošto se je pako taj razgovor duže otegao, vrati se u to vrijeme brat Rufin iz šume i progje nedaleko svoje braće. U tom času okrenu se sv. Franjo, koji je ugledao brata izdaleka, te reče braći svojoj: „Kažite mi, koju dušu držite za najsveću, što je Bog na zemlji ima?“

Oni mu odgovoriše: mislimo tvoja, Franjo odvrati: „Drago braćo! U mojim očima ja sam najnevrjedniji i najniži izmegju onih, koje Bog na zemlji uzdržava. Nego vidite onog brata Rufina, koji no uprav sada ide iz šume? Bog mi je objavio, da je njegova duša najsvetija na zemlji izmegju tri druge. I sigurno vam mogu reći, da se ne bih ni najmanje ustručavao, da mu još za života prišijem naslov sveti Rufin, jer se je njegova duša učvrstila u milosti i jer ga je sam Krist Gospodin svetim proglasio.“

Te riječi pako nikad nije rekao sv. Franjo u prisutnosti brata Rufina.

Da je sv. Franjo isto tako poznavao pogrješke svoje braće, vidi se jasno po bratu Iliji, koga je često ukorio radi njegove oholosti, zatim po bratu Ivanu Kapelskom, komu proreče, da će se objesiti, pa po onome bratu, komu gjavo prireza grkljan, kad ga je on kaznio radi neposlušnosti i po mnogim drugim, čije je tajne mane i njihove kreposti po očitovanju Božijem jasno znao.

32.

Kako je brat Maseo dobio od Krista krjepost poniznosti.

Prvi drugovi sv. Franje nastojali su svim silama, da budu siromašni zemaljskim stvarima, a bogati krepostima, pomoću kojih se dobiva pravo nebesko i vječno bogatstvo.

Jednoga dana, kad su se oni skupili, i razgovarali o Bogu, pripovjedi jedan od njih slijedeći primjer: „Bio je jedan čovjek, tjesni prijatelj Božji. On je mnogo radio, a i mnogo razmišljao. I to mu je sve išlo od ruke. No ipak imao je uz to taku poniznost, da se je smatrao najvećim grješnikom. Ta ga je poniznost posvećivala i jačila u milosti, i učinila je, da je sve više napredovao u krjeposti i drugim darovima Božjim tako, da nikad u grijeh nije pao“.

Kad je brat Maseo čuo, da je poniznost tako čudna i kad je upoznao, da je ona blago za vječni život, raspali se vas od ljubavi i čeznje za tom krjepošću. U svetoj revnosti diže on svoje lice prema nebu, učini zavjet i čvrstu odluku, da se nikad više na svijetu neće radovati, dok u najsavršenijem stupnju ne osjeti tu krjepost u svojoj duši.

Od toga vremena gotovo uvijek bi se zatvorio u svoju ćelijicu, umrtvivao se postom, bdijenjem, molitvom i gorkim plačem proseći od Boga, da mu udijeli tu krjepost, bez koje se je držao vrijednim

pakla, a s kojom je kao što je čuo — onaj Božji prijatelj bio tako bogato urešen.

Dok je brat Maseo tijekom više dana bio trajno u toj težnji, zagje jedanput u šumu i hodaše njom gore dolje suze lijući, uzdišući i jecajući a sve u jednakoj želji, da dobije onu krjepost. Pri tome se vruće moljaše Bogu za božansku milost.

Pošto Bog rado uslišaje molitvu poniznih i skrušenih, dogje glas s neba, koji dvaput zovnu ožalošćenog brata: „Brate Maseo! Brate Maseo!“ On odmah u duhu upozna, da je to glas Kristov, te mu odgovori: „Moj Gospodine!“ A Krist mu reče: „Šta ćeš mi dati za milost, koju iščeš?“ Brat mu Maseo odgovori: „Moj Gospodine, dat ću ti oči iz moje glave“. Krist mu pako reče na to: „Ja hoću, da imaš i oči i tu milost“. S tim riječima nesta prikazanja.

Brat Maseo primivši željenu krjepost poniznosti i napunivši se božanskim svijetlom tako se je razveselio, da je od toga časa uvijek klicao. A dok bi molio, češče je vas zanosan kao u neku ruku gukao: u-u-u. S veselim licem i radosnim srcem dugo bi se tako zabavio u promatranju. U isto vrijeme postao je tako ponizan, da se je držao za najneznatnijega čovjeka na svijetu.

Jedanput ga je Jakov Faleronski upitao, zašto on u svom klicanju nikad ne promjeni riječi, a on će njemu vas razdragan: Kad se u nekoj stvari nagje sve moguće dobro, onda nije nužno, da se riječi mijenjaju.

33.

Kako je sv. Klara na zapovijed papinu blagoslovila kruh, koji je bio na stolu, te kako se je na svakom komadu kruha pokazao znak sv. križa.

Sv. Klara, najodanija učenica križa Kristova i odlična mladica sv. Franje, bila je tako sveta, da su je i biskupi i kardinali vruće željeli vidjeti i čuti, a tako isto i papa. On ju je osobno često posjećivao.

Izmegju ostalih slučajeva dogje joj jedanput sv. otac u samostan, da je čuje, kako govori o nebeskim i božanskim stvarima. Kad su tako o raznim predmetima govorili, zapovjedi megjutim Klara, da se prostre sto, i metne kruh, neka ga sv. otac blagoslovi. To bi učinjeno. Čim se je svršio sveti razgovor, kleče sv. Klara sa velikim počitanjem i zamoli papu, da milostivo blagoslovi na sto metnuti kruh. Sv. otac odvrati: „Draga sestro Klaro, ja želim, da ti taj kruh blagosloviš i na njem napraviš znak sv. križa Kristova, komu si se posvema posvetila“.

Sv. Klara odgovori: „Presveti oče, oprosti mi! Ja bih bila vrijedna velikog ukora, kada bih se ja, bijedna djevica usudila, da pred očima namjesnika Kristova blagosivljem“.

Na to će papa: „Da se to ne smatra kao preuzetnost, nego više kao poslušnost, zapovjedam ti u ime svete poslušnosti, da napraviš znak presvetoga križa nad ovim kruhovima i da ih u ime božje blagosloviš“.

Tada Klara kao prava kći poslušnosti veoma pobožno blagoslovi onaj kruh znakom sv. križa. I gle čuda! Odmah se na svakom onom kruhu pokaza znak sv. križa čudesno urezan. Jedan dio toga kruha tada pojedoše, a drugi radi čuda sačuvaše.

Kad je sv. otac vidio čudo, pojede malo onoga kruha i ode zahvaljujuć se Bogu. Svetoj pako Klari ostavi svoj blagoslov.

U to vrijeme boravile su u samostanu sa sv. Klarom sestra Hortulana, mati sv. Klare i sestra Janja, rogjena Klarina sestra. One su bile pune Duha svetoga i bogate krjepostima. A bilo je tu i još mnogo drugih sestara. Njima je slao sv. Franjo mnogobrojne bolesnike: one su im pak povraćale zdravlje moleći se za njih i čineći nad njima znak sv. križa.

34.

Kako je sv. Ljudevit kralj francuski došao u Perugju kao hodočasnik, da pohodi brata Egidija.

Sv. Ljudevit, kralj francuski hodočastio je u najslavnija svjetska prošteništa. Zato kad je čuo o velikoj svetosti brata Egidija, prvog pratioca sv. Franje, odluči čvrsto, da će ga osobno pohoditi. Da to postigne, dogje u Perugju, gdje je bio u to vrijeme brat Egidij. Tada ode u samostan manje braće kao jedan prosti i nepoznati hodočasnik uzev sa sobom malu pratnju, te najsrdačnije zamoli, da mu dogje brat Egidij ne rekav vrataru, ko je on.

Vratar ode bratu Egidiju, te mu reče, da je kod vrata jedan hodočasnik, koji ga je tražio. Bog pako očituje bratu Egidiju, da je to francuski kralj. Stoga spremno izagje on iz sobe i ode vratima. Kad je tamo došao i ne upitaše se — premda se nikad nisu vidjeli — nego pokleknuše jedan pred drugoga s velikim počitanjem, zagrliše se i poljubiše tako pouzdano kao da su već dugo vremena živjeli u srdačnom prijateljstvu. A ni jedan, ni drugi nisu ništa govorili, nego su tako šuteći počivali u zagrljaju, združeni samo tim znakom svete ljubavi prema bližnjemu. Iza kako su duže vremena tako zajedno bili, bez da su megjusobno i jednu riječ izmjenili, rastaviše se. Sv. kralj Ljudevit ode dalje, brat Egidij pako vrati se u svoju ćelijicu.

Kad je kralj otišao, upita jedan brat jednoga od kraljevih pratioca, ko je onaj, što se je zagrlio sa bratom Egidijom. On mu odgovori, da je to bio Ljudevit, kralj francuski, koji je amo došao radi brata Egidija.

Jedan brat saopći to drugom, pa svi to doznaše. I svima bi muka, što brat Egidij nije s kraljem nijedne riječi progovorio. Stoga mu ogorčeno rekoše: „Brate Egidije, kako si mogao biti tako neuljudan, da ništa ne progovoriš sa svetim kraljem francuskim, koji je došao iz Francuske, da tebe vidi i čuje iz tvojih usta mnogu dobru riječ.“

Brat im Egidij odvrati: „Moja draga braćo, ne čudite se tomu. Ja njemu nisam mogao nijedne riječi

da kažem. a tako isto nije mogao ni on meni. Jer čim smo se zagrlili, otvori božanska Mudrost njegovo srce meni, a moje njemu. Po božjem pripuščenju gledali smo mi jedan drugom u srce i upoznasmo mnogo bolje, šta je jedan drugom htio kazati, nego da smo ustima govorili. Tako se utješismo bolje, nego da smo živim riječima govorili, što nam srca ćute; jer, pošto ljudski jezik nema riječi, koja jasno izrazuju tajne božje, da smo govorili, govor bi nam prije prouzrokovao veliko razočaranje, nego utjehu. Stoga znajte sada, radi čega je kralj otišao odavle čudno spokojan i u srcu veseo".

35.

Kako je sv. Klara, koja je bila bolesna, u svetoj noći čudom donešena u crkvu sv. Franje, gdje je slušala crkvenu molitvu. (Oficij).

Jednom je sv. Klara teško obolila, te nije mogla sa ostalim duvnama da ide u crkvu na sv. oficij.

U to dogje i Božić. Sve druge sestre odoše na matutin (jutarnju molitvu). Ona morade ostati u krevetu. Dakako da joj nije bilo svejedno, što ne može da ide s drugim, da dobije onu duhovnu utjehu. Stoga je Isus Krist, njezin zaručnik ne ostavi bez nje i on je na čudesni način prenese u crkvu sv. Franje, da prisustvuje crkvenom oficiju, jutarnjoj molitvi i ponoćki, a osim toga da primi sv. pričest. Kad se se je sve to svršilo, prenese je natrag u krevet.

Nakon svršene službe božje u sv. Damijanu, vratiše se druge sestre Klari i rekoše joj: „Dobra majko, sestro Klaro. oh kako smo imali veliku utjehu u ovoj sv. noći! Da se je Bogu svidjelo, da i ti budeš s uama!"

Sv. Klara na to odvrati: „Moram i ja hvaliti i slaviti našega Gospodina Isusa Krista Blagoslovljenog, drage moje sestre i duhovne kćeri, jerbo sam i ja na utjehu moje duše prisustvovala — možda bolje nego vi — svim svečanostima sv. noći. Jer posredovanjem moga sv. oca Franje i milošću našega Gospodina Isusa Krista bila sam u crkvi našeg poštovanog oca sv. Franje i slušala sa tjelesnima i duhovnim sjetilima cijelu božiju službu, a takogjer i sviranje orgulja, koje su tamo. Tu se i pričestih. Stoga se veselite, što mi je podijeljena velika milost i zahvaljujte našem Gospodinu Isusu Kristu".

36.

Kako je sv. Franjo istumačio bratu Leonu jedno krasno vigjenje, što ga je brat Leon imao.

Jednom je sv. Franjo teško obolio. Tom ga je prigodom posluživao brat Leon, koji jedanput, dok se je sa sv. Franjom molio, pade u zanos. U zanosu dogje duhom jednoj velikoj, širokoj, bučnoj rijeci. Pogledavši na nju hoće li je ko preći, opazi nekoliko braće, kojima je bilo naloženo da zagaze u rijeku. Oni zagaziše, a odmah neke od njih poklo-

piše ogromni valovi, i tako ih potopiše, drugi pako dogjoše do jedne trećine, treći do polovine, a četvrti gotovo do na drugu obalu, ali i njih na koncu žestoki valovi i teret, što su ga nosili na legjima, pritisnu zemlji i potopiše se.

Kad je to vidio brat Leon, obuze ga golema žalost za njima. A odmah iza toga, dok je on još tu stajao, dogje drugi veliki skup braće, koji nijesu imali na sebi nikakova tereta i bremena; na njima se sjajem sjajilo sv. siromaštvo. Oni zagaziše u rijeku i bez ikakove poteškoće pregjoše preko nje.

Nakon toga vigjenja — dogje on opet sebi.

Sv. Franji pako Bog bijaše odmah u duhu objavio, da je brat Leo imao vigjenje. Stoga ga zovne sebi i upita ga, što je vidio. On to potanko ispriča, a tada će sv. Franjo:

„Što si vidio, prava je istina. Velika rijeka — to je ovaj zemaljski zli svijet. Braća, koja se utopiše u rileci, to su oni, koji ne živu po evangjeoskom pravilu, osobito što se tiče sv. siromaštva. Oni pako, koji bez poteškoće pregjoše, to su braća, koja ne teže i nemaju nikakva zemljaskog i tjelesnog posjeda, nego su zadovoljni, ako imadu najnužnije odijelo i hranu. Oni slijede siromašnog Spasitelja na križu. Breme i slatki jaram Kristov sv. siromaštva snose veselo i rado. Radi toga razloga oni lako dolaze iz ovoga života u vječni."

37.

Kako je Krist Blagoslovljeni dao na zagovor sv. Franje nekom bogatom i odličnom plemiću milost obraćenja, te kako je potonji stupio u red, pošto je iskazao Franji veliku čast, i mnogim ga nudio.

Sveti Franjo, sluga Kristov stiže jednoga dana u kuću nekoga visokoga i moćnoga plemića. On ugosti Franju i njegove pratioce kao angjele nebeske sa krasnom udvornošću i odanošću.

Sveti Franjo zače neku veliku sklonost prema njemu osobito radi toga, što ga je vitez pri ulazu u kuću ogrlio, prijateljski poljubio, noge mu oprao, posušio ih i ponizno poljubio, naložio veliku vatru, pripravio sto s mnogo jela i neprestance za vrijeme jela posluživao Franju vesela lica.

Kad se sv. Franjo i njegov pratioc najeli, reče plemić: „Sada, dragi oče, stavljam ti na raspolaganje i moju osobu i moje imanje. Čim ustrebate odijela ili plašteva ili što sličnog, to vi naručite, a ja ću sve platiti. Vidite, ja sam spreman pomoći vam u svim potrebama, jerbo — hvala Bogu — to sam u stanju učiniti, pošto imam u izobilju zemaljskih dobara. Stoga drage volje činit ću dobro siromasima Božjim iz ljubavi prema Njemu, koji mi je to dao."

Vidjevši Franjo njegovu veliku udvornost i ljubežljivost, te opazivši, kako im sve velikodušno nudi, veoma ga zavoli. I kad su dalje išli, reče svomu pra-

tiocu: „Taj bi plemić bio uistinu ko stvoren za naš samostan i naše društvo. On je Bogu zahvalan, a prema bližnjemu i siromasima ljubezan i udvoran. A znaj, dragi brate, da je udvornost jedna od Božijih sposobnosti, jer on iz udvornosti daje da sunce sjaji, a kiša pada i pravedniku i grješniku. Udvornost je sestra ljubavi, koja gazi mržnju, a uzdržava ljubav. Stoga jer sam vidio na tom dobrom čovjeku tu vetiku božansku krjepost, to bih želio, da ga dobijem za druga. U tu svrhu vratit ćemo se njemu u zgodno vrijeme. Možda će ga Bog taknuti u srce, te će on odlučiti, da mu služi kao naš pratioc. Megjutim mi ćemo Boga moliti, da mu ulije u srce tu težnju i dadne mu milost, da je djelom izvrši."

I gle čuda! Nekoliko dana iza toga — kad se je molio sv. Franjo — uistinu uli Bog tu želju u srce onoga plemića.

Tada reče sv. Franjo svome pratiocu: „Dragi brate ajdemo kući onoga udvornoga plemića, jer se ja pouzdano nadam u Boga, da će se, kako je udvoran i susretljiv u zemaljskim stvarima, sam žrtvovati, te postati našim drugom."

Oni tamo odoše. Stigavši do kuće, reče Franjo svome pratiocu: „Čekaj me malo ovdje, jer ću se ja prije Bogu pomoliti, da blagoslovi našu namjeru. Oh, kad bi Isus Krist radi svoje presvete muke milostivo dao nama siromasima i slabima taj odlični plijen, koga mislimo sada svijetu oteti."

Iza tih riječi ode se moliti na jednom mjestu,

gdje ga je mogao plemić opaziti. Bog tako uredi i onaj plemić razgledavajući tamo i amo ugleda sv. Franju, gdje se veoma pobožno moli pred Kristom, koji se je u najvećem sjaju ukazao Franji. Franjo je pako pred njim stajao. Tada opazi taj plemić, kako je Franjo duže vremena lebdio nad zemljom.

I taknu ga Božija milost i dogje mu misao, da ostavi svijet. Odmah iza toga izagje iz svoje palače i svesrdno poleti sv. Franji u susret. Došavši k njemu, dok je on još bio u molitvi, baci se pred njim na koljena i veoma ga silno i učtivo moljaše, da ga primi u red, te zajedno š njime čini pokoru.

Franjo odmah opazi, da je njegova molitva uslišana, i da onaj čovjek vruće čezne uprav za onim, što je on želio, stoga ustade, ogrli toga plemića i poljubi ga pun veselja i duhovne revnosti. Tada se Franjo svesrdno zahvali Gospodinu, što je njihovu društvu priveo tako dobra plemića.

A on reče Franji: „Šta hoćeš, dragi oče, da činim?" Gle, ja sam spreman ispuniti tvoje zapovjedi, sve, što imam, dat ću siromacima, i onda ću s tobom nasljedovati Krista riješen tako svega zemaljskoga."

On tako i učini. Po savjetu sv. Franje razdijeli svoja dobra siromacima i stupi u red. U njemu je živio čineći strogu pokoru i odlikovao se je bogobojaznim životom i svetošću.

38.

Kako je Franjo u duhu upoznao, da je brat Ilija, odbačen i da će umrijeti izvan reda, te kako se je svetac na zamolbu brata Ilije molio Kristu za njega i bio uslišan.

Sv. Franjo i brat Ilija bili su jedanput zajedno u nekom samostanu. Tada očitova Bog sv. Franji, da je brat Ilija osugjen, te da će otpasti od reda i vjere i umrijeti izvan reda.

Radi toga spade on sa srca Franjina. I on više nit je š njim govorio, nit općio.

Katkada bi se dogodilo, da bi brat Ilija išao prema njemu, a on bi makao na stranu, da se šnjim ne susretne.

To brzo upade u oči bratu Iliji i on shvati, da se nešto ne svigja svecu. I htijaše da ispita uzrok tomu. Radi toga približi se jednog dana sv. Franji, da se š njim porazgovori. No sveti mu Franjo izmicaše. Brat ga Ilija na to uhvati i silom zadrža, ali ipak uljudno. Tom zgodom poče ga skromno moliti, da mu blagohotno kaže, radi čega Franjo tako izbjegava njega i neće š njim da govori.

Sveti Franjo odgovori:

„Uzrok je ovaj: Bog mi je objavio, da ćeš radi svojih grijeha napustiti redovnički staleš i izvan reda umrijeti. A takogjer otkrio mi je, da si osugjen".

Kad je to čuo brat Ilija, odvrati: „Poštovani oče, ljubavi ti Kristove, ne kloni se mene radi toga i ne

tjeraj me odavle. Nego dapače kao dobri pastir potraži ovcu, — koja će se izgubiti bez tvoje pomoći i uzmi ju sebi. Tako je i Spasitelj radio. Moli za me Boga, da povuče osudu, ako je moguće. Jer stoji pisano, da Bog može promijeniti svoj sud, ako se grješnik pokaje za svoje grijehe. A ja se tako uzdam u tvoje molitve, da bih osjetio polakšicu, kad bih bio usred pakla, a ti se za me molio. Stoga te ponovno molim, preporuči mene grješnika Gospodinu Bogu, koji je došao, da spasi grješnike. Preporuči me, da me uzme u svoje milosrgje". To rcče brat Ilija veoma skrušeno i lijući suze.

Sveti Franjo kao milostivi otac obeća mu, da će se za nj Bogu moliti. I on to činjaše. A kako se je posve pobožno za nj Bogu molio, to dozna po Božijoj objavi, da je Bog u toliko uslišao njegovu molitvu, te je opozvana osuda brata Ilije, t. j. da duša brata Ilije neće biti osugjena. Naprotiv da će posve sigurno ostati nevjeran redu i izvan njega umrijeti. A to se se i dogodi.

A evo kako. Kralj Fridrik[1]) Sicilski diže se proti Crkvi. Radi toga izopći papa njega, a tako isto i svakoga onoga, koji mu bude pružao pomoć ili savjet. Brata pako Iliju smatrali su jednim od najučenijih muževa toga vremena. Kralj ga Fridrik zamoli i on pristupi njemu. Tako pripade buntovnicima proti Crkvi i otpadnicima od reda.

Radi tog papa ga izopći i protjera iz reda sv. Franje.

[1] Fridrik II. Hohenštaufovac.

On tako izopćen teško oboli. To ču njegov brat, lajik, koji je ostao u redu i bio čovjek pobožna života, te točno opsluživao pravilo (regulu). On obagje bolesnika. Izmegju ostalog reče mu: „Predragi brate, vrlo mi je teško, što izopćen iz Crkve živiš izvan reda i tako ideš u susret smrti. Ako možeš naći izlaz, način i sredstvo, kako bih te ja mogao izbaviti iz te pogibelji, ja bih rado za te preduzeo svaku poteškoću".

Brat mu Ilija odgovori: „Dragi brate, ja ne vidim nikakova drugoga puta, nego da odeš papi i zamoliš ga, da me izvadi iz izopćenja, i da mi dâ, te se povratim u red i to iz ljubavi prema Bogu i njegovom slugi sv. Franji, koji me svojim propovjedanjem ponukova, te ostavih svijet".

Spomenuti brat — komu nije bilo ništa teško za spas njegove duše — rado pristade. On ode, otputova papi i baci se njemu pred noge s poniznom molbom, da dadne traženu milost njegovu bratu i to iz ljubavi prema Kristu i sv. Franji.

Pošto je to bilo Bogu ugodno, to papa podijeli punomoć tome bratu, da u ime papino javi bratu Iliji, ako ga zateče na životu, — da je oslobogjen od izopćenja i natrag primljen u red.

Brat ode veseo i žurno pogje bratu Iliji. Još ga zateče u životu, ali u zadnjim trzajima. On mu saopći, da ga je papa odriješio od izopćenja.

No kad mu je brat oblačio habit sv. Franje, rasta se brat Ilija sa životom.

Njegova se duša spasi po zasluguma i molitvi sv. Franje, u koju je brat Ilija stavio svu svoju nadu.

39.

O čudesnoj propovijedi manjeg brata Ante Padovanskog u konzistorijimu.[1]

Divna posuda Duha Svetog sv. Anto Padovanski, jedan od najizabranijih pratilaca i učenika sv. Franje, koga je on zvao i vikarom svojim, propovjedaše jednog dana u konzistorijimu pred papom i kardinalima. U konzistorijumu bilo je ljudi raznih narodnosti, naime Grka, Latina, Francuza, Nijemaca, Slavena, Engleza i još mnogih drugih s raznim jezicima. A on raspaljen Duhom Svetim tumačio je riječ Božiju tako živo, tako ponizno, tako uzvišeno, da su svi, koji su bili u konzistorijumu, posve razgovijetno čuli i razumjeli svaku riječ, premda su bili raznih narodnosti. Ta razumljivost bila je tolika, kao da je govorio materinskim jezikom svakog pojedinog. Tomu su se svi čudili. Prvo čudo, koje se na Duhove dogodilo apoštolima, naime da govore raznim jezicima — čini se — da se je ponovilo. Jedan drugomu govorio je pun začugjenja: „Nije li propovijednik iz Španjolske? A mi čujemo svaki naš materinski jezik?"

[1] Konsistorijum, skupština savjetnika papinih.

Isto tako čudio se je i papa dubljini njegovih riječi, te reče: „Zaista ovo je kovčeg zavjeta i škrinja božanskog pisma!“

40.

O velikom čudu, što ga učini Bog, kad je sveti Anto u Riminiju propovjedao morskim ribama.

Krist Blagoslovljeni hotijaše pokazati s jedne strane svetost svoga vjernoga sluge, a s druge strane, kako se mora pobožno da sluša njegova propovjed i nauka. A to sve preko nerazumnih životinja. Jedanput izmegju ostalih slučajeva prikori pomoću riba ludost krivovjernika i nevjernika, kao što je nekoć u starom zavjetu prikorena mudrost Balamova — na usta magaričina.

Jedanput bijaše sv. Anto u Riminiju, gdje je bilo mnogo krivovjernika. On htijaše njih da privede svjetlu prave istine i na put krjeposti. Stoga im mnogo dana propovjedaše i razlagaše kršćansku vjeru i sveto pismo. Ali oni ne samo da ne pristaše uz njegove svete govore, nego kao otvrdnuli i okorjeli grješnici ne htjedoše ni da ga slušaju.

Tada jednog dana ode sv. Anto — od Boga rasvijetljen — na obalu rijeke i to na ono mjesto, gdje utječe u more. Tako stojeći izmegju mora i obale poče ribama u ime Božije govoriti kao neku vrstu propovjedi.: „Čujte riječ Božiju, vi ribe mora i rijeke, kada nevjernici i krivovjernici neće da je čuju.“

Odmah dogje njemu na obalu velika množina

velikih, malih i srednjih riba, kakvih nikad u onoj rijeci i moru nijesu vidjeli. Sve ribe držahu glavu nad vodom i bijahu pažljivo okrenule lice svoje prema sv. Anti. I to sve — naravno — u velikom miru, pitomosti i redu. Odmah pred obalom bijahu male ribe, za njima srednje, a još dalje, gdje je bila voda dublja, veće ribe.

Kad su se tako uredale i razdijelile, poče im sv. Anto svečano propovjedati, te im reče: „Moje drage sestre ribe! Vi ste veoma dužne, da po mogućnosti zahvaljujete našemu Stvoritelju, što Vam je dao tako odlično počelo za stanovanje. Prema volji možete da imate sad slatku, sad morsku vodu. A posjedujete mnoge šupljine, kamo možete da utečete od oluje. Uz to vam je data čista i prozirna hrana kao jelo, da možete živjeti. Vaš Gospodin i Bog, darežljivi i dobri Stvorac, kada vas stvori, dade vam zapovjed, da se množite i umnožajete. I u tom vas je blagoslovio. A kad kasnije pri općem potopu izumrše ostale životinje, vas sačuva Gospod od štete. Osim toga dao vam je peraje, da po volji svakuda možete žurno doći. Da, vama je zapovjedio Bog, da spasite proroka Jonu primivši ga u se i treći ga dan zdrava i čitava na zemlju izbacite. Vi ste dale Kristu porezni novac, budući da on kao siromak nije imao čim da plati. Vi ste sačinjavale jelo vječnog kralja Isusa Krista prije uskrsnuća, a i poslije i to na čudesni način. Stoga radi svih tih okolnosti vi ste dužne, da Boga hvalite i slavite, jer vam je izkazao brojnija dobročinstva, nego drugim stvorenjima.“

Na te i slične riječi i poduke sv. Ante počeše ribe otvarati usta i glavu saginjati. I tako tima i sličnim znakovima počitanja hvaljahu one Gospoda na svoj način.

Kada sv. Anto vidje, gdje ribe iskazuju poštovanje Bogu, Stvorcu, razveseli se u duhu, te glasno reče: „Bio slavljen vječni Bog, jer ga više časte u vodi stanujuće ribe, nego krivovjerni ljudi i jer nerazumna bića ragje slušaju njegovu riječ, nepo nevjerni ljudi.“

Čim je sv. Anto žarče propovjedao, tim je rastao broj riba. A nijedna se od njih nije udaljivala od svog mjesta.

Na to čudo brzo nagrnu svijet iz grada, a megju njima i ti krivovjernici. Ugledavši oni upadno i jasno čudo, skrušena srca baciše se pred noge sv. Anti, da čuju riječ njegovu.

Sv. Anto odmah poče propovjedati o sv. katoličkoj vjeri. On propovjedaše tako uzvišeno, da su se svi ti krivovjerci vratili u svetu vjeru Kristovu. Vjernici se pako veoma razveseliše i u vjeri učvrstiše.

Tada sv. Anto blagoslovi ribe i otpusti ih. Sve otplivaše uz čudne izražaje veselja. A taki je bio i puk.

Iza tog osta sv. Anto još mnogo dana u Riminiju propovjedajući i skupljajući duhovne plodove.

41.

Kako je časni brat Šimun oslobodio jednog subrata od žestoke napasti, radi koje je taj brat već bio odlučio, da će ostaviti red.

U početku osnutka reda, dok je još živio sv. Franjo, dogje iz Asiza u malobraćanski red neki mladi čovjek, koji dobi ime brat Šimun. Njega uresi i nadari Bog s tolikom milošću i takim darom promatranja i zanosa, da je kroz cijeli svoj život bio ogledalo svetosti, kako sam čuo od onih, koji su dugo vremena š njim živjeli. Veoma su ga rijetko vigjali izvan sobice. A ako bi koji put općio s braćom, tada bi uvijek govorio o Bogu. I on, premda nije nikad učio govorništva, ipak tada govoraše tako duboko i uzvišeno, da su njegove riječi bile kao nadnaravne.

Jedne je večeri išao on u šumu s bratom Jakovom Maškim, da š njime razgovara o Bogu. I preslatko se razgovarahu o Božijoj ljubavi. Taj razgovor trajaše cijelu noć, a sutradan im se činilo, kao da je razgovor tek kratko vrijeme trajao. Tako mi je pripovjedao glavom brat Jakov.

Brat Šimun osjećao je u tolikoj nježnosti i slatkoći duše božanska rasvjetljenja, puna ljubavi i to tako, da je češće morao leći, kad bi osjetio, da dolaze. Jer ta rasvjetljenja Duha Svetoga uzrokovala su u njem ne samo mir duše nego i mir tijela. A pri tim božanskim pohodima često se je tako zanio, da bi postao neosjetljiv za zemaljske stvari.

Baš jedanput bijaše se on tako zanio i postao neosjetan. Dok ga je iznutra raspaljivao oganj božanski, dotle izvana sa tjelesnim sjetilima nije ništa zapažao.

Jedan brat htjede da to sam prokuša, i da vidi, jeli on zbilja neosjetljiv kao što se čini. Zato uze goruću ugljen i stavi mu ga na bosu nogu. No brat Šimun ne osjeti ništa, pa dapače ne napravi mu na nozi nikakove rane, premda je ugljen stajao sve dotle, dok se nije sam od sebe ugasio.

A kad je brat Šimun išao stolu, mjesto zemaljskog jela uzimaše nebesko, a tako davaše i braći govoreći im o Bogu.

Njegovim uzornim govorom obrati se jedanput neki mladi čovjek iz Sv. Severina, koji je u svijetu provodio tašt i lakouman život. On bijaše plemićke krvi i vrlo nježna tijela.

Kad ga je sada brat Šimun primio u red, zadrža njegovo svjetovno odijelo kod sebe.

Mladi brat bijaše mnogo s bratom Šimunom, jer ga je on imao podučavati u sv. pravilu redovničkom. No vrag, koji nastoji da zapriječi svako dobro, stade mladića jako bockati i prouzrokova mu toliku napast, da je on mislio, te joj ne može odoljet. U toj duševnoj tjeskobi ode on bratu Šimunu, te mu reče: „Dajte mi moje odijelo, jer ja više ne mogu da podnesem napast.“

Bratu se Šimunu jako sažali on, te mu reče: „Sjedi malo, moj sine, kod mene!“ Tada mu poče

tako govoriti o Bogu, da je nestalo sviju napasti. A kad se je kasnije povratila napast, i opet mladić htio da izagje, ponovno ju istjera brat Šimun svojim razgovorima o Bogu. To se je češće opetovalo.

Jedne noći spopade ga ta napast veoma žestoko: žešće, nego igda. On joj se za ništa u svijetu nije mogao da suprotstavi. Stoga opet otigje bratu Šimunu i zamoli ga, da mu dâ njegovo svjetovno odilelo, jer da nipošto ne može dalje ostat u redu. Takogjer i taj puta reče mu brat Šimun — kao što je to i prije činio — da kod njega sjedne. Kad je počeo brat Šimun da govori o Bogu, položi mladić glavu svoju u krilo bratovo nujan i žalostan. Brat Šimun iz srca žaleći mladića diže oči svoje k nebu i veoma se srdačno moljaše za nj.

Pri tome se brat Šimun zanese i Bog ga usliša. Kad je brat Šimun došao sebi, očutio je i mladić, da se je već potpuno oslobodio od napasti, kao da ih nije nikad ni osjećao.

Dà, vatra napasti pretvorila se je u vatru Duha Svetoga. Jer se je on približio žarkoj žeravici, naime bratu Šimunu, zato se je i on potpuno raspalio ljubavlju prema Bogu i bližnjemu.

Isto tako jedanput bijaše uhvaćen neki zločinac. Obadva su mu se oka morala za kaznu izvaditi.

Bratu se Šimunu sažali i ode slobodno gradskom upraviteljstvu. U javnoj sjednici vijeća moljaše on uz mnoge suze i sa najpokornijim riječima, da njemu zvade jedno oko, a zločincu samo jedno, da zadnji

ne ostane bez i jednoga oka. Kad su upravitelj i vijeće vidjeli žar te vatrene ljubavi, ne kazniše ni jednog ni drugog.

Jednoga dana molio se je brat Šimun u šumi i osjećao je veliku utjehu u svojoj duši. Tada poče veliko jato kreštalica da krešti i da ga pometa. On im zapovjedi u ime Isusovo, da otalen odlete i da se ne vraćaju. Ptice zbilja odletiše. I od toga vremena nit ih je ko vidio, ni čuo tude i u cijeloj okolici. Taj se čudesni dogagjaj razglasi po cijeloj redodržavi Fermskoj, gdje je bio spomenuti samostan.

42.

O divnim čudesima, što ih Bog učini po sv. braći Bentivolju, Petru Montićelskom i Konradu Ofidskom. Brat Bentivolja u veoma kratkom vremenu prenese jednog okuženika petnajest milja daleko; s bratom Petrom govori sv. Mihovil; Konradu se Ofidskim ukazuje Sveta Djevica, i meće mu božansko djetešce na ruke.

Kao što je nebo urešeno zvjezdama, tako je bila od starina provincija Markankonska urešena svetom i uzornom braćom. Oni su ko luči nebeske kitili red sv. Franje — i njega rasvjetljivali svojim primjerima i naukama.

Megju tom sv. braćom spominjem u prvom redu brata Lućida Antikva, koji je uistinu svojom svetošću svjetlio, a svojom ljubavlju prema Bogu grijao. Njegov slavni jezik napunio je Duh Sveti svojom mudrošću, te je svojim propovijedima brao velike plodove.

Jednoga drugoga po imenu brata Bentivolja, dok je u šumi molio, vidio je brat Maseo, gdje duže vremena u zraku lebdi. Radi toga čuda brat Maseo, koji je tada bio pokrajinski dekan, ostavi tu službu i posta manji brat. Kasnije se je i on odlikovao svojom svetošću i mnogim čudesima, koja je činio u životu i iza smrti. Njegovo je tijelo pokopano u Murriu.

Prije spomenuti brat Bentivolja boravio je jednom posve sam u Trave-Bonantiju njegujući jednog okuženika. Tada mu bi zapovjegjeno od starješina, da ostavi taj samostan, a igje u jedan drugi, koji je bio od tog daleko petnajest milja.

Pošto pako nije htio ostaviti svoga okuženika na cjedilu, pun ljubavi uze ga u ruke, metnu na legja i odnese ga do Monte Sanćina — manastira, u koji mu je zapovjegjeno, da ide, Taj pak put od 15 milja prevalio je od izlazka do zapada sunca. Ni orao ne bi ga mogao brže prevaliti. Svak se je divio ovome velikome božijem čudu.

I drugoga brata Petra Montićelskoga vidio je brat Servacij Urbinski, tadanji gvardijan u starom samostanu Ankonskom, gdje je pet ili šest lakata bio nad zemljom i to upravo pod podnožjem crkvenoga križa, pred kim je molio.

Taj brat Petar postio je jedanput duže vremena uoči Mihoviljdana sa velikom pobožnošću i skrušenošću.

Zadnjeg dana posta, kad se je upravo u crkvi molio, — jedan mlagji brat, koji se sakrio za veliki oltar, da vidi, hoće li on išta pokazati od svoje svetosti, ču ga, gdje se razgovara sa Mihovilom Arkangjelom.

Mihovil će Arkangjeo: „Brate Petre, ti si se vjerno za me trudio! Na mnoge si načine umrtvivao svoje tijelo. Pa eto sad sam ja došao, da te utješim. Išći kojugod hoćeš milost, ja ću ti je od Boga isprositi".

Brat mu Petar odgovori: „Presveti kneže nebeskih vojska, najdošljedniji širitelju božanske ljubavi, nevidljivi zaštitniče duša — molim te za slijedeću milost: isprosi mi od Boga oproštenje grijeha".

Njemu će Mihovil Arkangjeo: „Moli za drugu milost, jer ću ti tu veoma lako isprositi".

Pošto pako brat Petar nije više molio ni za jednu milost, zaključi Mihovil Arkangjeo: „Radi vjere tvoje i pobožnosti, koju gojiš prema meni, isprosit ću ti tu, a i mnoge druge milosti".

Kad se je svršio taj razgovor, koji je trajao veoma dugo, izčeznu Mihovil Arkangjeo ostavši brata u preslatkoj utjehi.

U vrijeme toga brata Petra živio je u zajedničkoj obitelji Foranskoj redodržave Ankonske brat Konrad Ofidski.

Taj brat išao je jednog dana u šumu da čini razmatranja o Bogu. Brat Petar pogje potajno za njim, da vidi, što će se dogoditi. Brat se Konrad za-

dubi u molitvu. S najvećom pobožnošću i s velikim ganućem moljaše sv. Djevu Mariju, da mu od svog blagoslovljenog Sina isprosi milost, da okusi samo malo one slatkoće, koju je okušao sv. Šimun na dan očišćenja Marijina, kad je uzeo u naramak slavnoga Spasitelja.

Milostiva Djeva Marija usliša mu tu molbu. U najkrasnijem sjaju ukaza mu se kraljica neba noseći u naramku svoga Sina. Ona se približi bratu Konradu i stavi mu svoga blagoslovljenog Sinčića u ruke. On ga uze sa preslatkom pobožnošću, ogrli ga, poljubi i pritisnu na svoje srce. Na to se odmah poče rastapati od ljubavi božanske i osjeti neizrecivo veselje.

Brat je Petar iz jedne zaklonice sve to gledao, pa je na isti način i sam osjećao u svojoj duši preveliku slatkoću i golemo veselje.

Kad je presveta Djeva Marija otišla od brata Konrada, vrati se brzo u samostan i brat Petar, da ga ne vidi Konrad.

Iza toga izbi i brat Konrad sav veseo i blažen. Tada mu reče brat Petar: „O nebesniče, ti si imao danas veliko veselje".

Brat Konrad odvrati: „Što je? Što veliš ti, brate Petre? Kako ti znaš, što sam ja danas doživio?"

„O dobro, posve dobro znam ja — odgovori brat Petar — kako ti je došla sveta Djeva Marija sa svojim blagoslovljenim Sinom."

Iza toga zamoli ga brat Konrad, koji je u svojoj pravoj poniznosti htio da sakrije taj slučaj, da nikome

o tome ne pripovijeda. Od toga vremena spoji ih obojicu tako srdačni vez ljubavi, da su bili u svemu jedno srce i jedna duša.

Jedamput je brat Konrado u blizini samostana Siruolo oslobodio svojim molitvama jednu opsjednutu ženu, molivši za nju cijelu noć. Iza toga se ukaza svojoj majci, no ujutro opet ode, da ga svijet ne vidi, i ne stane častiti.

43.

Kako je brat Konrad Ofidski obratio jednog mladog brata, koji je svojoj braći pravio neprilike, i kako se je taj brat nakon smrti ukazao bratu Konradu, te ga zamolio, neka ga se sjeti molitvom. Brat ga Konrado svojim molitvama oslobagja od preteških muka očistelišnih.

Brat Konrad zamjerno je revnovao za evangjeosko siromaštvo i pravilo sv. Franje, te se je odlikovao koli svojim samostanskim životom, toli krasnim zaslugama kod Boga. Stoga mu je Krist blagoslovljeni dao i za života i poslije smrti dar čudesa.

Izmegju ostalih njegovih zgoda dogje on jednom u samostan Ofidski kao gost. Tu ga braća zamoliše, da iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu opomene jednog mladog brata, koji je bio veoma djetinjast, neobuzdan i prost, jer da on uznemiruje i stariju i mlagju braću i da se ili nikako ili samo površno brine za crkveni časoslov (oficij) i za ostale propise reda.

Njemu je bilo žao toga brata. Radi toga, a i radi molbe druge braće zovnu ga nekog dana na stranu. Sa izljevom žarke ljubavi i skromnim riječima tako ga uspješno poduči, da je djetinjasti mladi brat uz sudjelovanje božije milosti od jednom postao tako trijezan u vladanju kao zreli muž. Od tada bio je poslušan i dobrostiv, bližan i odan, miroljubiv i uslužan, te revan u svakoj krjeposnoj stvari. Po tome je on, koji je prije uznemirivao cijelu obitelj — postao svima drag.

Kratko vrijeme iza svoga obraćenja dogje taj manji brat po božjoj odredbi na smrtnu postelju. Sva su braća žalila za njim. Nekoliko dana iza njegove smrti ukaza se duša njegova bratu Konradu, dok se je pred samostanskim oltarom pobožno molio. On ga pozdravi s počitanjem kao svog oca.

Na to ga upita Konrado: „Ko si ti?“

On odgovori: „Ja sam duša onoga mladoga brata, koji je umro ovih dana.“

Brat mu Konrad odvrati: „O moj predragi sine, kako je sad s tobom?“

On odgovori: „Hvala božijoj milosti i Vašim podukama, dobro! Dobro je meni, jer nijesam osugjen. No za neke grijehe, za koje nijesam imao vremena, da pokoru činim, trpim sada gorke muke u čistilištu. Stoga te molim, oče moj, koji si mi i za života blagohotno pomogao, da mi i sad milostivo pružiš pomoć izmoliv koji put za me Očenaš, jer tvoja molitva veoma je ugodna u očima Gospodnjim.“

Brat Konrad rado udovolji njegovoj molbi, te izmoli za njega jedan jedincati Očenaš sa nadodatkom: Gospodine, daj mu vječni mir. Tada uskliknu duša onoga brata: „O predragi oče, oh kako se sad dobro ćutim, oh kako mi je sad ugodno! Stoga te molim — izmoli još jedan Očenaš".

Brat Konrad izmoli još jedan. Kad je svršio, reče mu duša onoga brata: „Sveti oče, dok moliš za me, meni se odmah olakšaju muke. Zato neprestano moli za me!"

Vidjevši brat Konrad, da je dobro pomogao duši onog brata sa svojim molitvama, izmoli za nj sto Očenaša.

Kad ih je izmolio, reče mu duša onoga brata: „Hvala ti, predragi oče, na ljubavi, koju si mi iskazao. Tvojom molitvom izbavih se evo od svih kazna. Sad igjem u nebo".

To reče ona duša i nestade je. Kasnije je brat Konrad pripovijedao braći cijelo prikazanje — sve po redu, da se razvesele i ojače.

Tako je zaslugama brata Konrada otišla u nebo duša onoga mladića.

44.

Kako su se bratu Petru ukazali Mati Kristova i Ivan Evangelist i njemu saopćili, ko je od njih dvoje osjećao veće boli radi muke Kristove.

Dok su u pokrajini Ankonskoj i to u samostanu Foranskom zajedno boravili brat Konrado i brat Petar

— dvije sjajne zvijezde Ankonske — tada sklopiše oni megju sobom taki vez ljubavi i prijateljstva, da su se činili kao jedno srce i jedna duša. Uz to se megjusobno obvezaše na svetu dužnost, da će jedan drugom iz svete ljubavi očitovati svaku utjehu, koju im Božije milosrgje udijeli.

Tek što su oni sklopili to prijateljstvo jednog dana moljaše se, brat Petar i promatraše jako potresen muku Kristovu, te mu dogje na pamet ko da vidi presvetu Djevu Mariju, Ivana Evangjelistu, Isusova najmilijeg učenika, te sv. Franju, da su radi duhovne boli, koju su ćutili zbog muke Spasiteljeve i oni na križ razapeti. Tada ga obuze želja da dozna, ko je od njih trojice osjećao najveće boli zbog Kristove smrti: ili majka, koja ga rodi, ili učenik, koji počivaše na grudima njegovim, ili sv. Franjo Asiški, koji je s Kristom bio duhovno razapet.

Dok je on o tom razmišljao, ukaza mu se sveta Djeva Marija sa Ivanom Evangjelistom i sv. Franjom. Svi su bili odjeveni prekrasnom odjećom.

No činilo se, da je sv. Franjo ipak bio u mnogo ljepšem odijelu, nego sv. Ivan. Brata Petra zbuni i začudi to ukazanje, ali ga utješi sv. Ivan sa slijedećim riječima: „Neboj se, predragi brate, mi smo došli, da ti razjasnimo ono. o čemu sumnjaš. Znaj dakle, da smo ja i Majka Kristova bili rastuženi zbog muke Kristove više, nego i jedno stvorenje na svijetu. Iza nas pako osjetio je sv. Franjo veću žalost, nego iko drugi. Zato ga vidiš u tolikoj slavi".

Tada ga upita brat Petar: „Sv. apostole Kristov, zašto je odijelo sv. Franje ljepše nego tvoje“.

Sveti mu Ivan odgovori: „Uzrok je tomu ovaj: dok je sv. Franjo bio na svijetu nosio je mnogo siromašnije odijelo, nego ja“.

Iza toga dade sv. Ivan bratu Petru krasno odijelo, što ga je držao u rukama, te mu reče: „Uzmi to odijelo, što sam ga donio za te“.

Sv. Ivan poče sad oblačiti brata Petra u to odidijelo . . . a on tada pade ko uzet na zemlju, te stade vikati: „Brate Konrade, predragi brate Konrade! Brzo mi dogji u pomoć! Dogji i vidi čudne stvari!“

Dok je to govorio, nesta ukazanja. Kasnije dogje brat Konrad. Brat mu Petar ispripovijedi sve po redu. Tada obojica hvaljahu i slavljahu Gospodina.

45.

O obraćenju, životu, čudesima i smrti sv. brata Ivana Penskog.

Dok je Ivan Penski kao svjetovni mladić živio u provinciji Mark-Ankonskoj, ukaza mu se neke noći jedno vrlo lijepo dijete, te mu reče: „Ivane, ajde u Sustipan, gdje se jedan moj manji brat moli. Vjeruj njegovoj nauci i pazi na njegove riječi, jer sam ga ja vama poslao. Ako to učiniš, veliki ćeš put putovati, a iza toga ćeš k meni doći“.

Na to se mladić odmah digne. U svojem srcu osjećao je veliku promjenu. On ode u Sustipan i

i nagje tamo veliku množinu ljudi i žena, koja je čekala, kad će započeti propovijed.

Onaj pako, koji je imao propovijedati, bio je jedan brat po imenu Filip. On je pripadao onima, koji su prvi došli u Mark-Ankonu. Tada je bilo malo samostana u toj pokrajini. Brat Filip dakle pope se da propovijeda. I propovijedaše sa velikim zanosom, ali ne sa riječima ljudske mudrosti, nego u sili i duhu Kristovu navješćujući kraljevstvo vječnoga života.

Iza propovijedi dogje mladić bratu Filipu, te mu reče: „Oče, ako vam je po volji, primite me u red. Rado bih primio pokoru, da služim Gospodinu Isusu Kristu“.

Brat ga Filip pogleda i upozna kod njega veliku nevinost i spremnu volju, da služi Bogu. Stoga mu reče: „Dogji mi jednoga dana u Rekanati. Onde ću te primiti. A tu se je imao držati provincijalni kapitul.*

Tada pomisli onaj sasvim čisti i nevini mladić, da je to onaj put, što ga prema ukazanju mora učiniti, da dogje u raj. I sanjario je o tome, kako će odmah iza primitka u red — poći u nebo.

On dakle ode tamo (u Rekanati) i bi zbilja primljen. No sad upozna, da se u to vrijeme ne mogu da ispune njegove želje.

Ali kad je provincijal na kapitulu rekao, da će svakome onomu dati rado dozvolu, koji bi u ime sv.

* Provincijalni kapitul zove se kod Franjevaca ona skupština, na koju dogju svi definituri i gvardijani, pa biraju provincijala.

poslušnosti htio putovati u pokrajinu Provans (Francuska), obuze mladića velika čežnja, da on tamo ide još svejednako misleći u svom srcu, da je to onaj veliki put, što ga mora učiniti prije, neg što dogje u nebo. No stidio se je, da to kaže. Na koncu se pouzda u brata Filipa, koji ga je primio u red, te njega nježno zamoli, neka mu izmoli tu milost, da smije putovati u Provansu.

Brat Filip poznavajući dobro njegovu čistoću i svetu namjeru, izmoli mu dozvolu. A brat Ivan dadne se na put s velikim veseljem misleći, da će doći u raj, čim ga svrši.

No to očekujući i želeći djelovao je on u Provansi dvadeset i pet godina. Kroz to vrijeme odlikovao se je poštenjem, svetošću i dobrim vladanjem napredujući u krijeposti i milosti i pred Bogom i pred ljudima. Stoga su ga jednako ljubila i braća i vjerni puk.

Jednoga dana molio se je Ivan veoma pobožno. Plakao je i tužio se je, što mu se nije ispunila želja i što se je putovanje njegovo veoma oduljilo. Tada mu se ukaza Krist Blagoslovljeni. Ivanu se rastapaše duša gledajući njega.

Krist mu reče: „Moj sine, brate Ivane, moli, štogod hoćeš".

On mu odgovori: „Gospodine moj, ne mogu drugo ništa moliti osim sama Tebe, jer drugo ništa ne želim. Ali molim te za ovo jedno; oprosti mi grijehe i daj mi mi milost, da Te opet vidim, kada Te budem više trebao".

Isus mu odvrati: „Tvoja će molba biti uslišana".

S tim riječima nestade Krista, a brat Ivan bi veoma utješen.

Kad su braća pokrajine Ankonske čuli za njegovu svetost, poradiše kod generala (vrhovnog starješine), da mu pošalje zapovjed, da se vrati u Ankonu.

On mirno primi tu zapovjed i dadne se vesela srca na put misleći, da će prema obećanju Kristovu tada unići u nebo, čim ga proputuje.

No ipak tako ne bi. Iza svog povratka u provinciju Mark-Ankonsku, proživi još trideset godina — nepoznat i svojim rogjacima.

Megju tim bio je više puta gvardijanom i upravljao je veoma mudro. I Bog je po njemn činio mnoga čudesa. Megju mnogim darovima, što ih je od Boga primio, imao je i duh proricanja.

Kad se je on jedamput nalazio izvan samostana, stade gjavo mučiti jednoga novaka i tako ga žestoko napastovati, da je pristao na napast, te odlučio, da će izaći iz reda, čim se brat Ivan kući povrati.

Brat Ivan proročkim duhom svojim sazna cijelu stvar, naime i napast i njegovu odluku, te se mahom povrati kući, zovne novaka sebi, i reče mu, da mu sve kaže. No prije, nego što je novak što i kazao, ispripovijedi mu brat Ivan posve točno cijelu napast, kako ju mu je Bog objavio, te zaključi: „Moj sinko, jer si čekao moj dolazak i jer nijesi htio otići bez moga blagoslova, podijelio ti je Bog milost, da nikad

ne ostaviš ovoga reda, nego da u njemu s Božijom milošću umreš".

To je utvrdilo onoga novaka u dobroj volji. On zbilja osta u redu i posta svet brat. To sve pripovijedao je meni, bratu Hugolinu brat Ivan.

Brat je Ivan bio čovjek vedar i ozbiljan. Rijetko je kad govorio. Uz to je bio vrlo bogomoljan i pobožan. Osobito pako nije se nikad vraćao iza crkvenog matutina[1] u svoju sobu, nego bi do osvitka dana ostao u crkvi moleći.

Kad je on tako jedanput provodio u molitvi noćne ure iza matutina, ukaza mu se angjeo Božiji, te mu reče: „Brate Ivane, tvoj se život približuje kraju. Eto dobivaš, što si dugo čekao. Stoga ti javljam u ime Božije, da si možeš po volji isprositi jednu milost. Takogjer ti obznanjujem, da prema želji biraš: ili voliš jedan dan čistilišta ili sedam dana muka na zemlji?"

Brat Ivan izabra sedam dana muka na zemlji. Odmah ga iza toga snagju razne bolesti. Spopade ga naime jaka groznica, zatim ulozi u rukama i nogama, bolesti u bedrima i još mnogo toga. No što je bilo najgore prikaza mu se gjavao, držeći u ruci veliku cedulju, na kojoj su bili upisani svi grijesi, koje je on ili počinio ili pomislio. Tom zgodom reče mu gjavao: „Ti si osugjen u ponor pakleni radi grijeha, koje si počinio mišlju, riječju i djelom."

Brat se u tom času nije sjećao ni jednog dobrog

[1] Matutin je bio oko ponoća.

djela, što ga je ikada učinio ili u redu ili prije. Naprotiv više se je smatrao osugjenim. kao što mu je rekao gjavao.

Stoga razloga, kad bi ga upitao koji brat, kako mu je, odgovarao bi: „Zlo! Ja sam osugjen". Kad su to vigjela njegova braća, poslaše po jednog starog brata po imenu Matiju sa brda Rubijanskoga, koji je bio svet čovjek, a ujedno prijesni prijatelj toga brata Ivana.

Sedmi dan, otkako se je brat Ivan stao mučiti, dogje mu u istinu brat Mato. On ga pozdravi i upita, kako mu je. Bolesnik odgovori, da je nesretan, jer je osugjen.

Tada mu odvrati brat Mato: „Zar se ne sjećaš, da si se često kod mene ispovijedao, i da sam te potpuno odriješio od svih tvojih grijeha? Zar se ne sjećaš više, da si u ovome svetom redu već više godina Bogu služio? Zar se ne sjećaš možda, da je veće milosrgje Božije, nego grijesi cijeloga svijeta i da je Krist, naš blagoslovljeni Spasitelj dao za naše spasenje neizmjernu cijenu? Stoga se pouzdano nadam, da ćeš se sigurno spasiti!" Dok je to brat Mato govorio, svrši se vrijeme njegovog čišćenja i nesta napasti. Mjesto nje nadogje utjeha.

Tada će brat Ivan s velikim veseljem reći bratu Mati: „Ti si umoran, a već je kasno. Zato te molim, da otigješ spavati".

Brat ga Mato nije htio da ostavi. No pošto je on sve jače silio — ode konačno i spremi se na počinak. Brat Ivan osta sada sam sa bratom, koji ga je služio.

I gle! U prekrasnom sjaju ukaza mu se tada Krist, blagoslovljeni i to s onim neizmjerno slatkim mirisom, kao što mu se je obećao ukazati, kad ga bude više trebao. Odmah izčeznu i svaka slabost brata Ivana.

Tada brat Ivan sklopljenim rukama zahvali Gospodinu Bogu, što mu je podijelio milost, da najljepše dovršuje veliki put ovozemnog bijednog života. Zatim preporučiv se u ruke Kristove, pridade dušu svoju Stvoritelju svome i preseli se iz ovoga umrloga života u vječni sdružen s Kristom, za kojim je tako dugo čeznuo i čiji je pogled očekivao.

Brata su Ivana pokopali u Penskom samostanu sv. Ivana.

46.

Kako je brat Pacifik vidio u molitvi dušu rogjenog brata fra Humilisa, gdje ide Kristu.

Kratko vrijeme iza smrti sv. Franje živjela su u provinciji Markonskoj dva redovnika, dva rogjena brata. Jedan se je brat zvao Humilis, a drugi brat Pacifik (Miroljub). Obojica su bila veoma sveta i savršena. Jedan od njih naime brat Humilis bio je u samostanu Sofijanskom, pa tu i umre. Drugi je pako živio daleko otalen, u jednom drugom samostanu.

Bogu se svidi tada, te stavi u zanos brata Pacifika, dok se je upravo na jednom osamljenom mjestu Bogu molio. Tom prilikom ugleda on dušu svoga brata Humilisa, koja je uprav ostavila tijelo, gdje ide u nebo neposredno, bez ikakva smetanja i zapreke.

Iza toga progjoše mnoge godine. A tada se dogodi, da brata Pacifika — onoga brata, što je nadživio, premjestiše u redovničku obitelj samostana, gdje mu je brat umro.

U to vrijeme na molbu vlastele od Bruforte — premještahu tamošnja braća svoj samostan na drugo mjesto. Stoga izmegju ostaloga prenašali su i ostanke one svete braće, koji su umrli u tamošnjem samostanu. Kad su došli do groba brata Humilisa, uze njegov rogjeni brat Pacifik kosti njegove, opra ih lijepim vinom, zamota u bijelo sukno, poljubi ih i oplaka sa svetim počitanjem i velikom pobožnošću. Tomu su se čudila ostala braća i nikako ih se ne dojmi dobro, što je kao vrlo svet muž vogjen zemaljskom naravnom ljubavlju žalio brata, nadalje što je pokazivao više počitanja prema njegovim ostancima, negoli ti ostancima druge braće, koji nisu manje sveto živjeli od brata Humilisa, pa su stoga zasluživali isto toliko štovanja kao i njegov brat.

Čim je opazio brat Pacifik, da su njegova subraća to krivo shvatila, dade im on zadovoljštinu rekavši: „Moja draga braćo, ne čudite se, da sam ja kostima moga brata učinio, što drugim nijesam. Bogu hvala, nije me pri tom vodila tjelesna ljubav, kako vi naslućujete, nego sam dapače to učinio za to, što sam jedamput, dok sam se na jednom osamljenom mjestu daleko od njega molio, vidio njegovu dušu, kad je on umro, gdje ide pravim putem u nebo. Stoga sigurno držim, da su njegove kosti svete i da će je-

danput doći u nebo. A da mi je dragi Bog obzirom na druge pružio toliku sigurnost, ja bih i njihovim kostima iskazao poštovanje".

Kad im je on tako istumačio, upoznaše braća njegovu svetu i pobožnu namjeru, te bijahu veome ganuti i hvaljahu Boga.

47.

Kako se je jednom bratu, dok je bio bolestan ukazala sveta Djevica i kako mu je donijela tri kutije ljekarija.

U samostanu Safijanskom živio je već duže vremena jedan manji brat u takvoj svetosti i milosti, te se je činilo, da je s onog svijeta. On je bio češće zanešen promatrajući Boga.

I češće puta kad bi taj brat bio zadubljen u Boga i zanešen, jer on je u velikoj mjeri imao milost gledanja, tada mu dolijećahu raznovrsne ptice, sjegjahu slobodno na njegova pleća, na glavu, ramena i ruke i divno pjevahu. On je pako bio pustinjak i govorio je veoma rijetko. A ako bi ga ko zašto pitao, odgovarao bi ipak tako kićeno i mudro, da se je prije činio angjeo, nego čovjek. Molitvu je i promatranje veoma ljubio. Stoga su ga braća veoma poštovala.

Kad je taj brat po Božijoj odredbi imao, da svrši tok svog krjeposnog života, oboli na smrt i to tako, da ništa više nije mogao da primi u se. Stoga on ne htjede zemaljskih lijekova, nego stavi sve svoje pouzdanje u nebeskog liječnika Krista — slava mu

i milost! — i u Njegovu blagoslovljenu Majku. Time zasluži, da ga je ona — hvala Božijoj milosti — pohodila i njegovala.

Kako je on naime ležao u krevetu i s cijelim se srcem pobožno na smrt pripravljao, ukaza mu se Marija slavna Djeva i Mati našega Gospodina uz pratnju prevelike čete angjela i svetih djevica. U divnom sjaju približi mu se ona krevetu. Čim ju on opazi, osjeti veliko veselje i jačinu u duši kao i tijelu. I ponizno je poče moliti, da sklone svoga božanskoga Sina, da poradi njezinih zasluga izbavi njegovu dušu iz tamnice siromašnoga tijela.

Dok je on suze roneći to ustrajno molio, odgogovori mu sv. Djevica zovući ga po imenu: „Ne očajaj, moj sine! Tvoja će molba biti uslišana. Nego ja sam došla, da te malo utješim, prije nego što se rastaneš sa ovim životom."

Uz svetu Djevicu Mariju bile su tri svete djevice, koje su u svojim rukama nosile tri kutije lijeka sa izabranim mirisom i slatkoćom.

Na to uze slavna Djeva jednu kutiju i otvori je. Cijela se kuća napuni mirisom. Tada ona uze jednu kašiku lijeka i dade ju bolesniku. Čim je bolesnik okusio toga, odmah oćuti taku jačinu i slast, da mu se činilo, e mu duša ne može više da ostane u tijelu. I poče da govori: „Ne više, o sveta Djevice i blagoslovljena Majko, preslavna liječnice i spasiteljice roda ljudskog, ne više! Jer ja više ne mogu da podnosim te velike slatkoće."

No dobra i blaga Majka pruži bolesniku još više ljekarije, te mu reče, da uzme. On isprazni cijelu kutiju. A izakako je ispraznio prvu kutiju, uze sveta Djevica drugu, te uli na kašiku, da dadne to bolesniku. On se radi toga ražalosti, te reče: „O presveta Božja Majko, već se rastapa duša moja od slatkoće, i od žara prvog lijeka, kako ću drugi podnijeti? Molim tebe, koju hvale više, nego sve angjele i svece, ne daji mi više!“

Slavna mu Djeva Marija odgovori: „Moj sine, okusi i ovoga drugoga lijeka.“ Na to mu dade malo govoreći mu: „Nikada, moj sine, ne možeš imati ovoga tako mnogo, da bi ti moglo biti dosta. No naskoro ću ja doći po te i odvest ću te u kraljestvo moga sina, koga si ti uvijek tražio i za kim si željno čeznuo.“

S tim riječima oprosti se ona, te je nesta. On bijaše veoma zadovoljan i onim slatkim lijekom oporavi se tako, da je još živio više dana jak i sit bez ikakva zemaljskog jela. Nekoliko dana iza toga preseli se iz ovoga bijednoga života u veselom razgovoru s braćom. A braća se radovahu i veseljahu.

48.

Kako je brat Jakov Maški vidio u jednom ukazanju svu braću, što su na zemlji i to u obliku stabla i kako je poznao svakog pojedinog krjeposti, zasluge i pogrješke.

Bratu Jakovu Maškom otvorio je Bog vrata svojih tajna i dao mu je savršeno znanje i razumijevanje svetoga pisma i budućih stvari. I on se je odlikovao tolikom svetošću, da su brat Egidije Asiški, brat Marko Montinski, brat Juniper i brat Lucid govorili, da ne poznaju nikoga na svijetu, koji bi bio veći pred Bogom od brata Jakova.

Ja sam imao veliku želju da ga vidim. Jer jepanput, dok sam molio brata Ivana, pratioca brata Egidija da mi rastumači neke duhovne stvari, on mi reče: „Ako hoćeš da se dobro uputiš u duhovne stvari, a ti nagji zgodu, pa se po razgovori sa bratom Jakovom Maškim.

Stoga je želio brat Egidij, da ga on poduči, jer njegovim riječima nije se moglo ništa nadodati, ni oduzeti, pošto mu je Duh Sveti sve otkrio. A njegove riječi bile su riječi Duha svetoga. I nikoga na zemlji koga bih ja želio tako vidjeti.

Taj je brat Jakov jedanput molio. To je bilo na početku vladanja brata Ivana od Parme. Tada se on zanese. Tri dana bio je neprestano u tom zanosu. Svako tjelesno osjetilo bijaše prestalo djelovati! Bio je posvema naosjetljiv tako, da su braća sumnjala,

jeli živ il je mrtav. U tom zanosu očitova mu Bog, što se dogagja s našim redom na zemlji.

Doznavši za to, porodi se u meni želja, da ga sama čujem i da š njim govorim.

Kad se je Bogu svidjelo, da mi da prigodu, da š njim govorim, zamolih ga ovako: „Ako je istina, što sam čuo o tebi, molim te, tada mi ne sakrij ništa. A ja sam čuo, da ti je Bog izmegju drugih stvari očitovao budućnost našega reda i to onda, kad si tri dana bio kao mrtav. To je kazao brat Mato, provincijal Markonski, komu si ti to morao radi svete poslušnosti očitovati."

Brat Jakov veoma skromno prizna, da se riječi brata Mate temelje na istini.

A brat je Mato slijedeće pripovjedao: „Ja poznam jednog brata, komu je Bog očitovao udes našega reda. Brat Jakov naime obznanio me je i pripovjedao mi je, da je izmegju drugih stvari, koje mu je Bog otkrio s obzirom na stanje vojujuće crkve — vidio u vigjenju jedno vrlo lijepo i veliko stablo. Njegov panj bijaše od zlata, a mjesto plodova imagjaše ljude. Svi bijahu manja braća. Glavnih ogranaka bilo je toliko, koliko provincija u redu. A svaka grana nosila je toliko braće, koliko je imala ona provincija, koja je predstavljala dotičnu granu. Tako je on odmah saznao, koliko ima sve braće na svijetu, koliko u kojoj provinciji, a nadalje, kako se zovu, koliko im ima godina, kako se vladaju, kako koji obnaša veću službu, kako koji stoji u časti, te imali milosti i grijeha.

Brata Ivana od Parme vigje na najvišem mjestu jedne grane, koja je bila u sredini stabla. Na vršcima onih grana, koje su se naokolo poredale oko srednje, bijahu provincijali.

Iza toga ugleda Krista, gdje sjedi na jednom vrlo velikom, sjajnom prjestolju. Megjutim zovnu Krist sv. Franju, dade mu kalež, koji je bio pun duha života i posla ga s ovim riječima: „Obagji braću svoju i daj im da piju duha života iz ovoga kaleža. Jer podignut će se na vas duh sotonin i vas će tući. Mnog će od vas pasti i ne će se više dignuti."

Krist dade sv. Franji i angjela, da ga prati. Iza tog odmah ode sv. Franjo, da dadne braći svojoj kalež života. Poče od brata Ivana Parmskog. On ga ispi do dna i to brzo i pobožno, te se odmah zasja ko sunce. Iza njeg pružaže sv. Franjo kalež ostaloj braći, i od tih malo je bilo, koji su ga sa dužnim počitanjem i pobožnošću primili i ispili svega.

Oni, koji ga s počitanjem primiše i ispraznište, postaše odmah sjajni ko sunce. Oni, koji ga svega proliše, a pobožno u ruke ne uzeše, postaše crni i tamni. Oni pako, koji ga do polovine ispiše, a od polovine proliše, postaše dijelom svijetli, dijelom više manje tamni, prema tomu, da li su više popili ili prolili. A svjetliji od sve braće bio je brat Ivan. On je do dna ispio kalež života, jer je najtemeljitije promatrao neizmjernost božanske mudrosti. Tu je on upoznao neugodnosti i oluje, koje su se imale dići na stablo, te stresti i slomiti njegove grane.

S toga se udalji s vrška grane, na kojoj je stajao sagje dolje megju grane, sakri se uz deblo, te se zadubi u razmišljanje. Jedan brat, koji je samo malo popio iz kaleža, a drugo prolio, ode sada žurno na onu granu i mjesto, što ga je ostavio brat Ivan. No čim je on gore došao, pretvoriše mu se nožni nokti u oštro gvožgje slično britvi. S toga ostavi to mjesto, na koje se je popeo, te pun ljutine i bijesa htjede da navali na brata Ivana, ne bi li mu naškodio.

Brat Ivan opazi to odmah, kriknu glasno i preporuči se Kristu, koji je sjedio na prijestolju. Na njegovo zapomaganje zovne Krist sv. Franju, dade mu oštri kamen, te mu reče: „Ajde, pa s tim kamenom odreži nokte onome bratu, da nikoga ne može ozlijediti". Sveti Franjo ode i učini, kako mu je Krist zapovjedio.

Kad se je to dogodilo, nadiže se vihor, koji tako jako potrese sa stablom, da su braća pala na zemlju. Najprije se survaše svi oni, koji su prolili cijeli kalež životnoga duha. I gjavli ih odnesoše u tamno mjesto muka.

Ivana pako i ostalu braću, koji su popili kalež do dna, odvedoše angjeli u mjesto života, vječnog svijetla i duševnog sjaja.

Brat Jakov, komu se je to ukazalo, znao je točno i jasno sve potankosti u tome; imena kao što i životne okolnosti i prilike svakog brata.

Ta oluja lako obori i stablo. A vjetar ga odnese. No u času, čim je prestala oluja — naraste iz njegova panja drugo stablo sve zlatno, koje je imalo takogjer zlatno lišće, cvjetove i plodove. O širini, visini, ljepoti, mirisu i cijeni toga stabla bolje je šutiti, nego o njemu govoriti.

49.
Kako se je Krist ukazao bratu Ivanu Vernijskom.

Megju mudrom i svetom braćom i sinovima sv. Franje, koji su — kako Salamon veli — slava svoga oca, bio je u naše vrijeme (t. j. piščevo) u provinciji Markonskoj poštovani i sveti brat Ivan od Ferma, koga su takogjer zvali brat Ivan Vernijski radi toga, što je dugo vremena boravio u svetom samostanu Vernijskom (gdje je i umro). On se je odlikovao izvanrednim životom i velikom svetošću.

Taj je brat Ivan, dok je još kao dječak bio u svijetu, želio svom dušom, da ide putem pokore, pošto ona uzdržaje čistoću i tijela i duše. I već u ranoj mladosti počeo je nositi na sebi pokornički pojas i željezni obruč, zatim strogo postiti, osobito kad je bio zajedno sa kanonicima crkve sv. Petra u Fermi. Uz to je izbjegavao razmaženje tijela i kažnjivao ga je veoma velikom strogošću i postom.

No jer su obzirom na to njegovi drugovi bili drugoga nazora, uzeše mu pokornički pojas i obruč, i u postu smetahu ga na razne načine.

Tada on smisli, da ostavi svijet i ljubitelje njegove, te da se posve baci u naručaj Razapetoga stupiv u red sv. Franje. Tako i učini.

I kad je bio primljen u red, te povjeren brizi novičkoga meštra, dopro je do tolike nutarnje svetosti, da mu se je jedanput srce topilo kao vosak, kad je slušao meštra, gdje govori o Bogu.

Osjećajući tu veliku slast, sve se je više i više raspaljivao ljubavlju prema Bogu. A budući da nije mogao da podnosi toliku slatkoću, onda bi ustao. I kao u duhu opojen tom slašću hodao bi po vrtu, po šumi, i po crkvi — već prema tome, kako bi ga nagonila vatra i žestina duha.

Tijekom vremena uz pomoć Božju napredovao je on postojano u krjeposti dobivajući nebeske darove, božanska rasvijetljenja, te imajući i zanešenja. Tako bio je njegov duh mnogo puta uzdignut, te je gledao sjaj Kerubina ili veselje preobraženih, a mnogo puta nalazio se u preljubeznom i izvanredno svesrdnom zagrljaju Kristovu.

Jedamput mu se je srce na osobiti način raspalilo tim božanskim plamenom ljubavi. I taj je plamen trajao gotovo tri godine. Kroz to vrijeme osjećao je velike utjehe, a i Bog ga je pohagjao. Češće bi se i zanio. Ukratko izgledao je u to vrijeme posve ugrijan i raspaljen od ljubavi prema Kristu. To se je dogodilo na svetom brdu Vernijskom.

Pošto se Bog na izvanredni način brine za svoju djecu, to im on u razno vrijeme šalje čas utjehu, čas nevolju, čas sreću, čas nesreću prema tomu, kako smatra nužnim, da ih uzdrži u poniznosti ili da u njima probudi čežnju za nebeskim dobrima.

Iza tri godine svidi se Božijoj dobroti, te oduze bratu Ivanu onu zraku i žar božanske ljubavi, te uskrati mu svaku duhovnu utjehu.

Brat Ivan nemajući više rasvjetljenja i božanske ljubavi posta posve bezutješan, slomljen i žalostan. Jedamput tako tjeskoban ode u šumu i lutaše po njoj. Vičući, uzdišući, jecajući zvao je milog zaručnika duše svoje. On je bio od njega otišao i sakrio se. A dok nije zaručnik bio u njegovoj blizini, njegova duša nije imala mira, ni pokoja. Ali nigdje i nikako nije mogao da nagje slatkoga Isusa, a nije mogao ni da se nanovo zadubi u onaj preslatki duhovni miris ljubavi prema Kristu, kao što je dosad običavao.

Ta je žalost trajala mnogo dana. Megjutim se je svejednako Bogu molio, uzdisao i plakao, ne bi li mu on povratio milog zaručnika duše njegove kao nagradu za njegovu pobožnost.

Na koncu, kad je Bog njegovu strpljivost dovoljno prokušao, a njegovu ljubav svetu raspalio, dogodi se jednog dana. da se je brat Ivan — vas ražalošćen i slomljen šetao po spomenutoj šumi i za vrijeme šetnje, da je iz umora — malo odpočinuo. Naslonio se je na jednu bukvu, a okupano lice u suzama digao je prema nebu, da promatra.

I gle! Najedamput se ukaza Isus na malom putu pokraj njega, kojim je i brat Ivan došao. Ali prikaza ništa ne govoraše.

Brat Ivan vidjevši prikazu i upoznavši točno, da je

to Krist, odmah mu se baci pred noge. I neprestano plačući moljaše ga najponiznije: „Dogji mi u pomoć, o moj Gospodine, jer bez tebe, Spasitelju moj, putujem u tami i plaču. Bez tebe, o prenježno Božje Janje, ja sam u tjeskobi, boli i strahu; bez tebe, Sine svevišnjega Boga, ja sam u zabuni i sramoti; bez tebe nema mi nikakova dobra i slijep sam, jer si ti Isus Krist, pravo svijetlo duša; bez tebe ja sam izgubljen i odbačen, jer ti si život duše, život života; bez tebe ja sam neplodan i suh, jer ti si izvor svakog Božijeg dara i svake milosti; bez tebe ja sam bezutješan, jer si ti Isus, naše spasenje, moja ljubav i želja, kruh, koji jača i vino, koje razveseljuje srca angjela i sviju svetih! Rasvijetli me, premilostivi Učitelju, revni pastiru, jer i ja sam tvoja ovčica premda nevrijedna.

No jer čežnja kod sv. muževa prouzrokuje sve to veću ljubav i veću zaslugu, čim Bog dalje odgagja sa uslišanjem molitve njihove, zato se i Krist Blagoslovljeni udalji od brata ne uslišav ga i ne i ne rekav mu ni riječi. On ode spomenutim putem.

Tada se diže brat Ivan, poleti za njim, baci mu se iznova pred noge, zadrža ga sa svetom žestinom i moljaše ga s vrućim suzama: „O preslatki Isuse Kriste, smiluj se meni ojagjenom. Usliši me radi obilja milosrgja tvoga, istinosti i milosti tvoje! Daj da još jednom okušam slatkoću lica tvoga, jer puna je zemlja tvoga milosrgja.“

No Krist opet ode odatle, bez da ga je uslišao

i rekao samo makar jednu utješljivu riječ. Činio je, kao što majka čini sa djetetom svojim, kad hoće da doji: nećka se, a onda dijete ide za njom i kasnije tim slagje prihvaća za hranu.

Stoga je i brat Ivan još s većom revnošću i težnjom išao za Spasiteljem. A kad ga je stigao, okrene se njemu Krist Blagoslovljeni, pogleda ga veselo i milostivo, raširi svoje presvete milostive ruke i ogrli ga veoma nježno. Kad je Isus raširio ruke, ugleda brat Ivan gdje iz Spasiteljevih presvetih grudi teku sjajne zrake, koje su rasvjetljivale cijelu šumu, a takogjer i njegovu dušu i tijelo.

Krist Blagoslovljeni pruži mu tada svoju nogu, da ju poljubi. Tako je nekoć i Mandaleni učinio: Brat Ivan uze je s počitanjem i okupa ju suzama, da se je činio kao druga Mandalena. Tada reče on veoma pobožno: „Molim te, moj Gospodine, ne gledaj na moje grijehe, nego na svoju presvetu muku. Ti si prolio za nas presvetu krv svoju, stoga daj da ti uzvraćam ljubav. Jer tvoja je zapovijed, da te ljubimo svim srcem i svom dušom, a nitko ju ne može ispuniti bez tvoje pomoći. Stoga pomozi mi, preljubezni Sine Božiji, da te ljubim svim srcem i svom snagom“,

Dok je on sada klečeći pred nogama Isusovim to molio, Isus ga usliša. On dobi najveću od svih milosti, naime žarku ljubav prema Bogu. U tom času čutio se je veselim i kao da je preporogjen na svojem srcu. I čim on upozna, da mu se je vratio dar božanske milosti, stade se Kristu zahvaljivati i poče

mu s počitanjem noge ljubiti. Iza tog se uspravi, da pogleda Krista u lice, a Spasitelj mu pruži svoje svete ruke, da mu ih poljubi. Poljubivši ih približi se grudima Kristovim, zagrli ih i poljubi. A na isti način zagrli njega Krist i poljubi ga. I dok je tako brat Ivan počivao u zagrljaju Kristovu, osjeti tako sladak božanski miris, da su mu se svi zemaljski mirisi činili prema njemu kao smrad.

Taj slučaj zanese brata Ivana, obeseli ga i utješi. A mnogo mjeseci trajao je u njegovoj duši onaj miris.

I od tada iz njegovih usta, koja su pila na izvoru božanske mudrosti t. j. na grudima Isusovim, izlazile su riječi čudesne i nebeske, koje su umekšavale srca ljudska i donosile velike plodove u dušama, što su ih slušale.

Brat Ivan pako ćutio je na onom šumskom puteljku, gdje su stajale blagoslovljene noge Kristove onaj slatki miris. A tako isto u okolici, podalje od tog mjesta. Uz to još je dugo vremena vigjao tude sjajne zrake, kadgod bi došao.

Bratu se Ivanu iza vigjenja opet povrati svijest. Isusa u tijelu nije više bilo, ali njemu je božanstvo tako rasvijetlilo dušu, da je rješavao i tumačio i najdublja i najteža pitanja o božanskom Trojstvu.

I svojim uzvišenim riječima i dubokim rečenicama često bi veoma začudio papu, kardinale, kralja, barone, visoku gospodu i učenjake, kad bi š njima govorio.

50.

Kako je Ivan Vernijski govoreći misu na dušni dan vidio veliki broj duša, koje su se oslobodile iz čistelišta.

Na dušni dan govorio je jedanput brat Ivan sv. misu za sve umrle duše, kako to crkva propisuje. I s velikom svesrdnošću i ljubavlju, s velikom pobožnošću i samilošću prinosio je tu presvetu žrtvu, koju radi njezine uspješne djelotvornosti vole umrle duše više, nego i jedno drugu dobročinstvo, što im se može iskazati. I činío se je on tada, da se vas rastapa od slatkoće svoje pobožnosti i od ljubavi prema bližnjem.

Došavši u toj misi do podizanja, pun strahopočitanja diže tijelo Kristovo, prinese ga nebeskom Ocu i moljaše ga, da iz ljubavi prema svom blagoslovljenom Sinu, koji je na križu visio za otkup duša, milostivo izbavi iz muka očišteliśnih duše umrlih, koje je on stvorio i otkupio.

Tada vigje nebrojeno mnoštvo duša, koje su izlazile iz čistelišta uprav kao što izlaze iskre iz užarene peći. On ih vigje, gdje idu prema nebu i to po zaslugama muke Kristove, koja se u presvetoj hostiji svaki dan obnavlja za žive i mrtve.

Stoga je ta hostija dostojna vječnog klanjanja.

51.

Kako se brat Jakov iza svoje smrti ukazao bratu Ivanu Vernijskom.

U vrijeme, kada je brat Jakov Faleronski, čovjek velike svetosti opasno obolio u samostanu Moliano blizu Ferma, brat Ivan Vernijski bio je u samostanu Maškom. I on ču za njegovu bolest i poče se za njega moliti, buduć ga je kao dragog brata ljubio. A molio se je pobožno, da mu Bog povrati zdravlje, ako bi to bilo za njegov spas.

Usred molitve pade mu u zanos i vigje nad njegovom ćelijom, koja je bila u šumi, veliku četu angjela i svetaca u tolikom sjaju, da se je cijela okolica rasvijetlila.

Megju tima angjelima opazi on i bolesnoga brata Jakova, za koga je molio — i to u bijelom, posve sjajnom odijelu. Takogjer vigje tu i sv. Franju urešena ranama Kristovim i svega sjajna od sjajna vijenca na glavi. Dalje opazi i prepozna brata Lucida i staroga brata Matu s brda Rubijanskog, kao što i mnogu drugu braću, koju nit je kad vidio, ni poznavao.

Dok je brat Ivan, kao što je pojmljivo, s velikim veseljem promatrao redove svetaca, bi mu očitovano da će se sigurno spasiti duša bolesnoga brata, a on da će od te bolesti umrijeti.

Brata Ivana obuze toliko veselje zbog spasa duše Jakovljeve, da je ne brineći se za tjelesnu smrt njegovu, sam u sebi glasno i radosno vikao: „Brate Jakove — moj nježni oče, brate Jakove — moj slatki brate, brate Jakove — najvjerniji slugo i prijatelju Božiji, brate Jakove — pratioče angjela i druže blaženih!“ Potpuno siguran o tome i potpuno veseo dogje tebi. Odmah ostavi samostan i ode u Moliano, da obagje brata Jakova.

Zateče ga posve slaba: jedva je mogao govoriti. Brat mu Ivan navijesti tjelesnu smrt, zatim spasenje i slavu duše, kako mu je Bog sigurno očitovao.

Brat ga Jakov primi vesela srca i vesela lica sa radošću i ljupkim smiješkom. Zahvali mu za dobru vijest, koju mu je donio i skrušeno mu se preporuči.

Tada zamoli brat Ivan umirućega, da mu se iza smrti vrati i pripovjedi mu svoje stanje.

Brat Jakov obeća, da će to učiniti, ako bude Bogu ugodno. Dok je to govorio, približi mu se čas smrti. A tada poče pobožno šaptati jednu kiticu iz psalama: „In pace inidipsum dormiam et requiescam“ t. j. „U miru ću zaspati i počivati.“

Iza te molitve premine ljupka, vesela lica. Kad su ga pokopali, vrati se brat Ivan u samostan Maški i čekaše prema obećanju brata Jakova, hoće li mu zbilja doći na urečeni dan.

No na urečeni dan ukaza se bratu Ivanu, kad se je molio, Krist s pratnjom angjela i svetaca, megju kojima nije bilo brata Jakova. Brat se Ivan tomu jako začudi, te ponizno preporuči Spasitelju brata Jakova.

Slijedećega pako dana, kad se je brat Ivan u

šumi molio, ukaza mu se Jakov u pratnji angjela, vrlo sjajan i veseo. A brat Ivan reći će mu: „Predragi oče, zašto mi nijesi došao uprav onaj dan, kad si mi obećao?“

Brat Jakov odvrati: „Nisam ti došao, jer sam se morao još čistiti. No u onaj čas, kad si me preporučio Kristu i njegovu milosrgju, usliša te on, te me je oslobodio od svake kazne. Iza toga sam se odmah ukazao bratu Jakovu Maškom i jednom svetom lajiku. On je tada uprav služio svetu misu. Odjedanput vigje on pretvorenu sv. hostiju, koju je dizao svećenik, gdje se promjeni u oblik veoma lijepog živog djeteta. Ja mu rekoh: „Danas odoh ja s ovim djetetom u kraljestvo vječnoga života, u koje ne može niko unići bez njega.“

S ovim riječima izčeznu brat Jakov i sa sretnom četom angjela ode u nebo. Brat Ivan osta veoma utješen.

Brat Jakov Faleronski umro je uoči svetog apoštola Jakova mjeseca srpnja u gore spomenutom samostanu Moliano, gdje je Božija dobrota iza njegove smrti činila mnoga čudesa zbog zasluga svečevih.

52.

O vigjenju brata Ivana Vernijskoga, u kome je upoznao divnost presv. Trojstva.

Već češće spominjani brat Ivan Vernijski odrekao se svake naslade i svakog zemaljskog i vremenitog

veselja. On se je samo naslagjivao u Bogu i u njega je postavio sve svoje uzdanje. Stoga mu je dobri Bog davao čudesne utjehe i objave, osobito na kakove Kristove svetkovine.

Kad se je jedanput približavala svetkovina porogjenja Kristova, na koju je on sigurno očekivao, da će mu Krist-čovjek dati kakovu božansku utjehu, uli mu Duh Sveti tako veliki i snažni žar ljubavi prema Kristu, koji se je ponizio i uzeo našu ljudsku narav, te se je tome bratu činilo, kao da će mu duša izaći iz tijela i kao da gori poput peći.

Pošto pako nije mogao da podnosi tolikog žara, ufati ga neka tjeskoba i vas se izjedaše. Uz to je glasno klicao. Jer kako je bio nadahnut Duhom Svetim i ljubavlju ispunjen, nije mogao, a da ne kliče. U isto vrijeme kad je osjećao taj neobični žar ljubavi, bio je posve siguran, da će se spasiti. I mislio je, da je nemoguće, da bi morao proći kroz muke čistilišne, kad bi tada umro.

Gotovo šest mjeseci držao ga je taj žar ljubavi, taj nadljudski žar, ali ne stalno, nego je nastupao u stalnim časovima dana.

I u to vrijeme Bog mu se ukazivao i davao mu je utjehe. A češće bi se zanio, kako je promatrao onaj brat, koji je najprije napisao ovu povjest.

Izmegju ostaloga jedne se noći tako zanese u Boga, da je on u Njemu vidio stvorca svih stvorenih stvari — nebeskih kao i zemaljskih — i to prema njihovoj savršenosti, stupnju i odregjenom stepenu.

I tada jasno upozna, kako se svako stvoreno biće prikazuje Bogu, te kako Bog stoji nad i iza, izvan i pokraj svakog stvorenog bića.

Uz to jasno upozna Boga u tri osobe, a dalje neizmjernu ljubav, koja ponukova Božjega Sina, da je iz poslušnosti prema Ocu čovjekom postao.

Na koncu vidio je prilikom tog ukazanja, da nema drugog puta, kojim bi duša mogla doći Bogu i zadobiti vječni život — izvan Krista Blagoslovljenog, koji je za dušu put, istina i život.

53.

Kako je brat Ivan Vernijski pao kao mrtav pod svečanom sv. misom.

Bratu Ivanu Vernijskom dogodio se je jedamput u samostanu Molijanskom jedan čudnovat slučaj. Tako pripovijedaju braća, koja su tu bila.

U prvoj noći iza osmine sv. Lovre, a u osmini Gospina uznešenja molio je u crkvi s ostalom braćom matutin. Tada mu dogje milost Božija.

Stoga on ode u vrt, da promišlja muku Kristovu i da se pobožno pripravi za sv. misu. A toga jutra došla mu je reda, da ju pjeva.

I promatrajući sada riječi, s kojima se pretvara kruh u tijelo Kristovo, i razmišljajući o neizmjernoj ljubavi Spasiteljevoj, koji nas nije samo svojom svetom krvlju otkupio, nego nam je dapače ostavio svoje presveto tijelo i krv za hranu duši, stade u njem rasti ljubav prema slatkom Isusu s takim žarom i

ljupkošću, da nije mogao uzdržati te slatkoće. On vikaše glasno i kao opojen slašću opetovaše neprestano: „Hoc est corpus meum“ (Ovo je tijelo moje. — To su riječi, s kojima se pretvorba čini).

Dok je to govorio, činilo mu se, da vidi Krista Blagoslovljenog sa svetom Djevom Marijom i množinom angjela. I Duh Sveti potpuno ga rasvijetli o dubokom i uzvišenom otajstvu toga uzvišenoga sakramenta euharistije.

Kad je zora zabijelila, unigje on u crkvu s tim svetim žarom i s tom bojažljivošću svejednako govoreći one riječi, a ne sluteći, da ga ko čuje i vidi. U koru pako molio je jedan brat i on je sve vidio i čuo.

Brat Ivan nije nikako mogao da suzdrži onu vatru, nego imajući u preobilju Božiju milost klicaše glasno i tako činjaše do onog časa, kad je morao misu pjevati.

A tada ode na oltar, da se obuče. Započe i misu. No što je dalje išao, sve je više u njem rasla ljubav prema Kristu i ona vruća pobožnost, pomoću koje mu se činilo da osjeća neizrecivo biće Božije, što ga nije ni sam razumio, a ni jezikom nije mogao opisati.

Bojeći se, da će taj žar i to osjećanje božanskog bića zauzimati sve to više maha, pa da će morati prekinuti sv. misu, veoma se zbuni. I ne znadijaše šta će učiniti: ili će nastaviti sv. misu ili će ju prekinuti i čekati.

Megjutim sjeti se, da mu se je još jedamput do-

godio slični slučaj i da mu je Spasitelj ublažio onu vatru, te nije morao prekinuti mise.

Stoga se pouzda, da će i sad tako biti, te s velikim strahom nastavi misu. No čim je došao do predslavlja stade u njem božansko rasvijetljenje i slatka ljubav prema Bogu tako rasti, da je kod „Qui pridie“ (molitve prije pretvorbe) jedva bio kadar podnositi slatkoću i blaženstvo.

Napokon dogje do pretvorbe. Kad je izgovorio prvu polovicu riječi, s kojima se pretvara, naime „Hoc est“ (Ovo je), nikako nije mogao dalje, nego je uvijek opetovao iste riječi „Hoc est enim“ (Jer ovo je). A evo radi čega nije mogao da dalje govori.

On je bio tada osjetio i vidio Krista i mnogo angjela. Njihova pako veličanstva nije mogao da promatra, njegove su oči bile slabe za taj nebeski sjaj. Takodjer on vigje, da Krist stoji pred hostijom i da se hostija neće da pretvori u tijelo i krv Kristovu, dok on ne izgovori drugu polovicu pretvorbenih riječi, naime: „Corpus meum“ (Tijelo moje).

To njega zbuni i ne mogaše dalje da moli. Tada dogješe oltaru gvardijan i druga braća, a dapače i svjetovnjaci, koji su slušali sv. misu. I strah ih obuze, kad su gledali brata, i njegovo držanje. Mnogi su od uzbugjenosti plakali.

Na koncu kad se je to svidjelo Bogu, izgovori brat Ivan jasnim glasom: „enim Corpus meum“ (moje tijelo). Tada odmah izčeznu oblik kruha, a u svetoj hoštiji pokaza se Isus Krist Blagoslovljeni,

utjelovljeni i slavni! On mu pokaza poniznost i ljubav, koje ga sklonuše, da uzme od presvete Djeve Marije ljudsku narav i koje ga svaki dan sklanjaju, da dogje u ruke svećenikove, čim on izgovori pretvorbene riječi.

To još više uzdiže brata Ivana u slatkom razmišljanju.

S toga odmah pade u zanos, čim je podigao u vis sv. hostiju i posvećeni kalež. Njegova duša oslobodi se sjetila tjelesnih, a tijelo mu poće padati natrag. Da ga gvardijan, koji je za njim stajao, nije pridržao, udario bi legjima o zemlju.

S toga se strča sve: braća i vjernici, koji su bili u crkvi, muško i žensko. Brata Ivana odnesoše kao mrtva u sakristiju. Njegovo tijelo bijaše hladno, a prsti sgrčeni. I mukom sa ih mogli malo rastaviti ili krenuti njima.

Tako je on bio u zanosu do tercije. Bilo je ljeto.

Ja sam bio tu i živo sam želio doznati, što mu je Bog učinio. S toga sam odmah odletio njemu, čim je sebi došao, i zamolio sam ga, da mi iz ljubavi prema Bogu pripovjedi cijelu stvar. On je imao u me veliko pouzdanje i ispripovjedi mi sve po redu.

Izmegju ostalog reče mi, da mu je srce postalo ko rastopljeni vosak, kad je promatrao tijelo i krv Isusa Krista, koje je bilo pred njim. A njegovo tijelo mu se je učinilo kao da nema kostiju. Zato ni ruku nije mogao dignuti, da učini znak križa nad hostijom i kaležom.

A kazao mi je, da mu je Bog objavio, još dok se nije zaredio, da će mu se zanesvijetiti pod misom. No jer je pjevao mnogo misa, a nije mu se to dogodilo, držao je, da ta objava nije od Boga.

Isto tako objavljeno mu je otprilike na petnaest dana prije uznešenja Marijina, da će mu se to na tu svetkovinu dogoditi, kao što se je i dogodilo. No kasnije nije se on sjećao toga vigjenja ili objave, koju mu je objavio naš Gospodin.